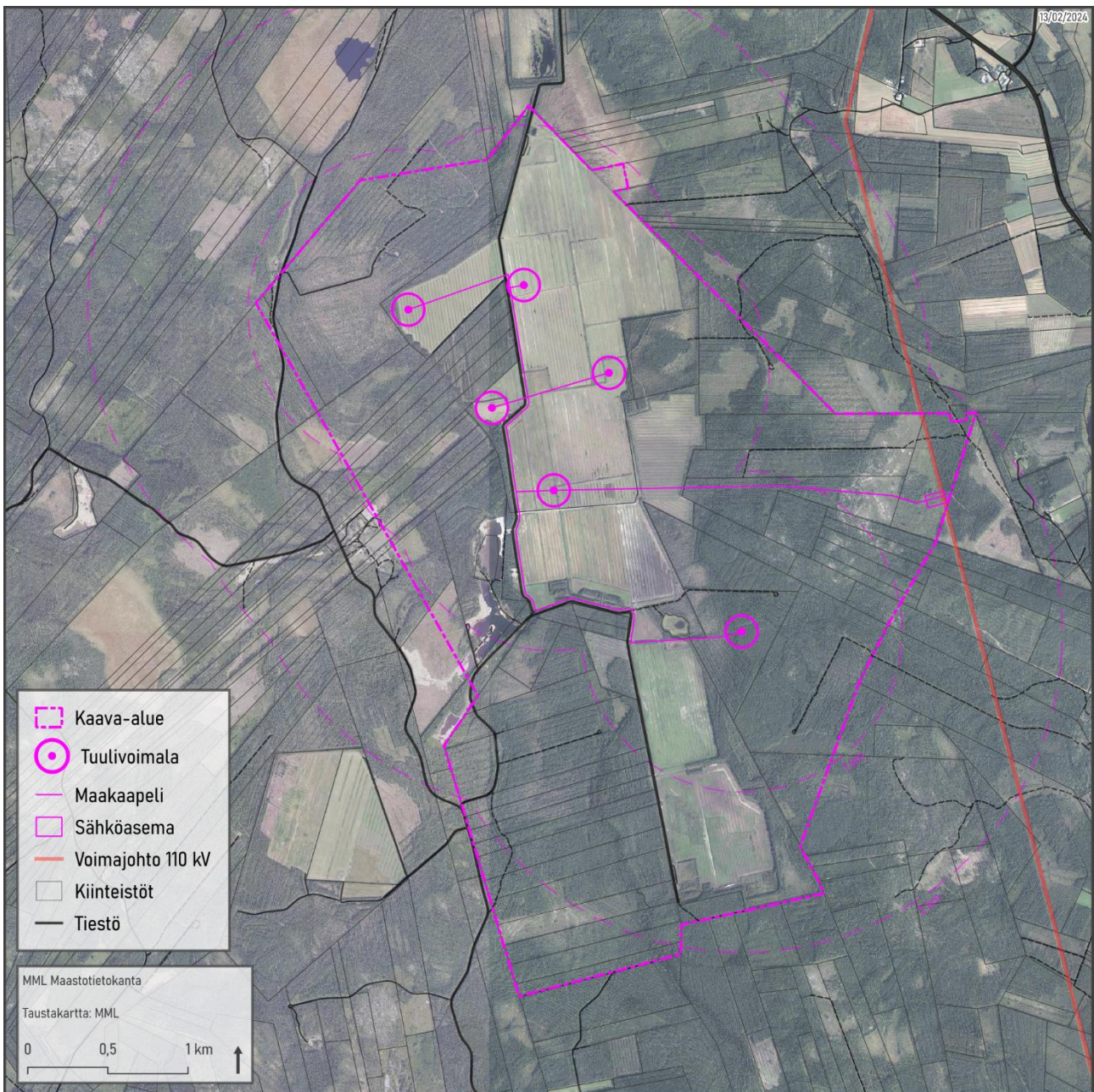

Haaponevan tuulivoimahankkeen ympäristöselvitys

Nordic Generation Oy

1.3.2024

SITOWISE

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO.....	3
1.1	Selvityksen tarkoitus.....	3
1.2	Hankkeen lähtökohdat	3
2	HANKKEEN KUVAUS	5
2.1	Tekninen kuvaus.....	5
2.1.1	Tuulivoima	5
2.1.2	Sähkönsiirto	5
2.2	Rakentaminen ja toiminta	5
2.3	Luonnonvarojen käyttö, purkutyöt sekä jätteiden ja päästöjen muodostuminen.....	5
3	AINEISTOT JA MENETELMÄT	6
4	MAANKÄYTTÖ JA KAAVOITUS	7
4.1	Nykyinen maankäyttö.....	7
4.2	Asutus.....	8
4.3	Elinkeinot.....	9
4.4	Virkistys ja matkailu	9
4.5	Maakuntakaava	9
4.5.1	Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava	9
4.5.2	Laadinnassa olevat maakuntakaavat.....	12
4.6	Yleis- ja asemakaavat.....	13
5	MELU JA VÄLKE	14
5.1	Melu	14
5.2	Välke.....	15
6	NORMAALIIN TOIMINTAAN LIITTYVÄT TURVALLISUUSRISKIT	15
6.1	Jäänheitto.....	16
6.2	Tulipalot ja kemikaalivuodot.....	16
7	LUONNONYMPÄRISTÖ	17
7.1	Pohja- ja pintavedet	17
7.2	Maa- ja kallioperä ja pinnanmuodot	20
7.3	Luonnonsuojelualueet ja Natura 2000 -alueet.....	23
7.4	Rauhoitetut, uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit.....	25
7.5	Linnusto.....	26
7.6	Kasvillisuus ja luontotyypit	27
8	MAISEMA JA KULTTUURIPERINTÖ.....	29
9	LENTOLIIKENNE, SÄÄTUTKAT, VIESTINTÄYHTEYDET JA PUOLUSTUSVOIMAT	30
10	YHTEISVAIKUTUKSET MUIDEN HANKKEIDEN KANSSA	31
11	EPÄVARMUUDET.....	33
12	JOHTOPÄÄTÖKSET.....	33
	LÄHTEET	34
	LIITTEET	35

YHTEYSTIEDOT

Hankeesta vastaava: Nordic Generation Oy Tekniikantie 14, 02150 Espoo Puh. 0400 164 981	Yhteyshenkilö: Marko Salmela marko.salmela@nordicgeneration.com
Konsultti: Sitowise Oy Linnoitustie 6D, 02600 ESPOO puh. 044 427 9129	Yhteyshenkilö: Timo Huhtinen, projektipäällikkö etunimi.sukunimi@sitowise.com

1 JOHDANTO

1.1 Selvityksen tarkoitus

Tämä ympäristöselvitys on laadittu Haaponevan tuulivoimahankkeen suunnittelua varten ensisijaisesti YVA-lain (525/2017) 12 § mukaiseksi tietopaketi, jonka perusteella YVA-yhteysviranomainen tekee päätöksen YVA:n soveltamisesta yksittäistapauksessa. Selvitys sisältää kuvauksen hankkeesta ja sen todennäköisistä merkittävistä ympäristövaikutuksista. Selvityksen on hankkeesta vastaavan toimeksiannosta laatinut Sitowise Oy.

YVA-asetuksen (VN 11.5.2017) 1 § mukaan toimivaltaiselle viranomaiselle tulee luovuttaa seuraavat tiedot:

- 1) Hankkeen kuvaus, erityisesti
 - a. kuvaus hankkeen fyysisistä ominaisuuksista ja tarvittaessa purkutöistä;
 - b. kuvaus hankkeen sijaintipaikasta, ottaen erityisesti huomioon niiden maantieteellisten alueiden ympäristön herkkyyden, joihin hanke todennäköisesti vaikuttaa;
- 2) kuvaus niistä ympäristönäkökohdista, joihin hankkeella on todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia; sekä
- 3) siltä osin kuin tietoa hankkeen mahdollisista todennäköisistä merkittävistä ympäristövaikutuksista on saatavilla, kuvaus näistä vaikutuksista, jotka johtuvat
 - a. ennustetuista jäämistä ja päästöistä sekä tarvittaessa jätteiden muodostumisesta; tai
 - b. luonnonvarojen, erityisesti maaperän, maan, veden ja luonnon monimuotoisuuden, käytöstä.

Lisäksi päätöksenteon perustana olevat YVA-lain liitteessä 2 kuvatut tekijät on huomioitava tarvittaessa tietoja toimivaltaiselle viranomaiselle toimittaessa.

YVA-lain liite 1 sisältää luettelon hankkeista, joihin sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Energian tuotantoa koskevien hankkeiden osalta säädetään, että YVA-menettelyä sovelletaan tuulivoimahankkeisiin, kun yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 megawattia.

1.2 Hankkeen lähtökohdat

Nordic Generation Oy suunnittelee Pohjois-Pohjanmaan Haapaveden Haaponevalle, noin 5 km etäisyydelle kaupungin keskustasta luoteeseen enintään 6 tuulivoimalaa käsittävää tuulivoimahanketta. Hankkeen on tarkoitus tulevaisuudessa tuottaa uusiutuvaa energiaa valtakunnalliseen sähköverkkoon. Tuulivoimalat on tarkoitus liittää sähköverkkoon hankkeen kaava-alueen itäpuolelta läpi kulkevaan Elenian 110 kV:n voimalinjaan johdonvarsiliitynnällä hankkeen omalta sähköasemalta.

Hankkeen toteuttamiseksi alueelle on tarkoitus laatia maankäyttö- ja rakennuslain 77 §:n mukainen tuulivoimaosayleiskaava. Haapaveden kaupunginhallitus on käynnistänyt 28.8.2023 (§ 189) Haaponevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan laatimisen Nordic Generation Oy:n (hankkeesta vastaava) kaavoitusaloitteesta. Kaavoitettavan alueen pinta-alaa on kasvatettu kaavoitusaloitteessa esitetystä alueesta, mutta hankkeen koko ja luonne eivät ole muuttuneet.

Osayleiskaavaa ja hankkeen vaikutusten arviointia varten laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämät selvitykset vuonna 2024, muun muassa luontoselvityksiä, melu- ja välkeselvitys sekä näkömäälyanalyysi. Tämä ympäristöselvitys perustuu pääosin olemassa oleviin avoimiin lähteisiin.

Kaava-alueen (Kuva 1.1) pinta-ala on noin 1322 hehtaaria. Suunnittelualaue on suurelta osin entistä turvetuotantoaluetta. Turvetuotanto on loppunut alueella pääosin vuonna 2015 ja tietyillä eteläosan alueilla vuonna 2018. Alueen eteläosa on otettu viljelykäyttöön vuonna 2021. Alueen pohjoisosa on luontaisesti kasvittunut, eikä suunnittelualaueella ole enää merkittäviä turvepintaisia alueita. Alueen reunoilla on pääosin suopohjaista talousmetsää. Kaava-alue on melko tasaista, maanpinnan korkeus-taso on pääosin noin +125 - +135 m.

Kaava-alueella ei ole asuin- tai lomarakennuksia. Lähimmät asuin- tai lomarakennukset sijaitsevat noin 2 km etäisyydellä suunnitelluista tuulivoimaloista. Turvetuotantoa varten alueelle rakennettu tiestö yhdistyy hyvin ympäröivään tieverkkoon, etelässä Haaponevantien kautta Mastontiehen ja edelleen Mieluskyläntiehen sekä pohjoisessa Pirnestiehen.

Kuva 1.1 Hankkeen sijainti.

2 HANKKEEN KUVAUS

2.1 Tekninen kuvaus

2.1.1 Tuulivoima

Haaponevan alueelle suunnitellaan 6 tuulivoimalaa, joiden kokonaiskorkeus on enintään 250 m ja yksikköteho 6–8 MW. Voimaloiden yksikköteho mitoitetaan niin, että hankkeen kokonaisteho on alle 45 megawattia (MWac).

Voimalat koostuvat akseliltaan horisontaalinen kolmilapaisesta roottorista ja teräs-, betoni tai ristikorakenteisesta (tai yhdistelmäkorakenteisesta) tornista. Voimaloiden perustukset voivat olla maavara-aisia, paalutettuja tai kallioankuroituja. Tuulivoimaloihin tulee asentaa lentoestevalot lentoliikenteen turvallisuuden ja sujuvuuden varmistamiseksi.

Tuulivoimalan rakentamista varten tarvitaan voimalapaikan viereen työskentelyalue, jonka rakenteellinen mitoitus kestää nosturin ja nostettavien kappaleiden yhteispainon. Rakennusalueen muoto ja koko vaihtelee ja riippuu muun muassa valittavasta tuulivoimalamallista, nosturityypistä, maaperäolosuhteista ja työmaalogistiikasta. Nostotavasta ja voimalatyypistä riippuen metsää raivataan työskentelyalueen ympäriltä korkeintaan joidenkin kymmenien metrien etäisyydelle saakka. Voimalan rakentamiseen käytettävän nosturin kokoamiseen tarvitaan lisäksi tuulivoimalan tornin mittainen avoin ja tasainen alue. Nosturialueena pyritään mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään rakennettuja huoltoteitä.

2.1.2 Sähkönsiirto

Tuulivoimaloilta vedetään maakaapeli alueen itäreunassa kulkevan voimajohtokäytävän varteen sijoitettavalle sähköasemalle. Sähköverkon kapasiteetin riittävyys voimajohtossa on varmistettu.

Maakaapelit asennetaan pääsääntöisesti olemassa olevan tiestön sekä tuulivoimaloita varten rakennettavien uusien huoltoteiden yhteyteen kaapeliojaan suojaputkessa. Sähköasemalle hankkeen itäreunaan vedettävä maakaapeli sijoittuu pelloksi muutetulle entiselle turvetuotantoalueelle ja talousmetsään. Kaapelit merkitään asianmukaisesti maastoon.

2.2 Rakentaminen ja toiminta

Rakennustyöt aloitetaan tuotantoalueen sisäisten huoltoteiden ja tuulivoimaloiden kokoamisalueiden rakentamisella. Teiden rakentamisen ja nykyisen tiestön parantamisen yhteydessä asennetaan tarvittavat kaapelit ja niiden suojaputket teiden reuna-alueille. Samanaikaisesti aloitetaan tuotantoalueen sisäisen sähköaseman ja sille johtavan maakaapelin rakentaminen. Tuulivoimaloiden perustuksia rakennetaan sitä mukaan, kun tarvittavat yhteydet rakentamispaikoille ovat valmiina. Tuulivoimalat kuljetetaan erikoiskuljetuksina hankealueelle osissa ja kootaan valmiiksi sijoituspaikalla.

Toiminnan aikana tuulivoimalat tuottavat sähköä valtakunnanverkkoon. Tuulivoimaloiden käyttöikä on noin 25 vuotta. Perustusten käyttöikä on noin 50 vuotta ja kaapeleiden noin 30 vuotta. Koneistoja uusimalla voimaloiden käyttöikä voi nousta jopa 50 vuoteen. Alueella tehdään toiminnan aikana harvakseltaan ylläpitoon ja huoltoon liittyviä käyntejä. Talvisaikaan alueen tieverkko pidetään aurattuna, jotta pääsy voimaloille on esteetön.

2.3 Luonnonvarojen käyttö, purkutyöt sekä jätteiden ja päästöjen muodostuminen

Tuulivoimaloiden valmistamiseen tarvitaan metalleja. Lisäksi erityisesti tuulivoiman rakentamisvaiheessa tarvitaan polttoainetta raskaisiin kuljetuksiin ja työkoneisiin. Hankkeessa hyödynnetään tuotantoalueen läheisiä maa-ainesten ottomahdollisuuksia. Rakentamiseen mahdollisesti kelpaamattomat maa-ainekset läjitetään tarvittaessa hankealueelle.

Hankkeen rakentamisesta aiheutuu vähäisiä kasvihuonekaasupäästöjä ilmaan, mutta energiantuotantomuotoina tuulivoiman ilmastovaikutukset ovat myönteisiä. Rakentamisvaiheessa voi myös aiheutua väliaikaista pintavesien samenumista maansiirtotöiden seurauksena sekä vahinko- ja onnettomuustilanteissa öljyjen ja kemikaalien päästöjä maaperään.

Tuulivoimaloiden käyttövaiheessa ei muodostu jätteitä. Tuulivoimatuotannon keskeisin päästö on tyypillisesti voimalan käytön aikana roottorin pyörimisen yhteydessä muodostuva ääni.

Tuulivoimalaitoksen purkamisvaiheessa käytetyt tuulivoimalat voidaan myydä edelleen energiantuotannossa käytettäväksi, mikäli ne ovat toimintakuntoisia. Mikäli tuulivoimalaa ei voida käyttää uudelleen, voimaloissa käytetyt materiaalit voidaan kierrättää kokonaisuudessaan.

Tuulivoimaloiden perustukset jätetään paikoilleen tai poistetaan vain osittain, sillä niiden purkamisen aiheuttamat haitalliset ympäristövaikutukset ovat suuremmat kuin paikalleen jättämisen. Myös maakaapelien poistaminen voi aiheuttaa haitallisia ympäristövaikutuksia (esim. pintavesien väliaikaista samenumista, tieinfrastruktuurin vaurioitumista). Kaapeleiden poistamisesta tai paikalleen jättämisestä ei saa aiheutua ympäristön pilaantumista tai pilaantumisen vaaraa tai terveyshaittaa pitkälläkään aikavälillä. Tuulivoimaloiden purkamisessa noudatetaan senhetkistä voimassa olevaa lainsäädäntöä.

3 AINEISTOT JA MENETELMÄT

Tämän ympäristöselvityksen laatimiseen ovat osallistuneet:

- Timo Huhtinen, DI, YKS 245, Projektipäällikkö ja kaavanlaatija
- Nestori Grönholm, FM Maantiede, Maankäytön suunnittelija

Ympäristöselvitys perustuu hankkeen tietoihin, avointen lähteiden ympäristötietoihin sekä maakuntakaavan aineistoihin. Käytetyt aineistot on listattu selvityksen lopussa. Ympäristöselvityksessä on hyödynnetty muun muassa seuraavia aineistoja:

- Nordic Generation Oy:n suunnitteluaineistot
- Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava-aineistot
- Avoimet paikkatietoaineistot
- Liite 1. Päätös Haaponevan turvetuotantoalueen ympäristöluvan rauettamisesta. Neova Oy:n hakemus ja AVI:n päätös. Päätös Nro 140/2023. 19.9.2023.
- Liite 2. Haapaveden lintuvedet ja suot. Natura 2000 tietolomake.

Hanketta varten tullaan laatimaan alueen kaavoituksen yhteydessä vuonna 2024 muun muassa seuraavat selvitykset:

- Meluselvitys
- Selvitys varjostusvälkkeestä
- Näkymäalueanalyysi
- Kuvasovitteet voimaloiden näkymisestä
- Luontoselvitykset
 - Lintujen kevät- ja syysmuuton seuranta (12+12 päivää)
 - Päiväpetolintuselvitys (5 päivää)
 - Pöllö- ja metsäkanalintuselvitys (2 päivää)
 - Pesimälinnustuselvitys (5 päivää)
 - Viitasammakkoselvitys (2 päivää)
 - Luontotyypin- ja kasvillisuus selvitys (2 päivää)

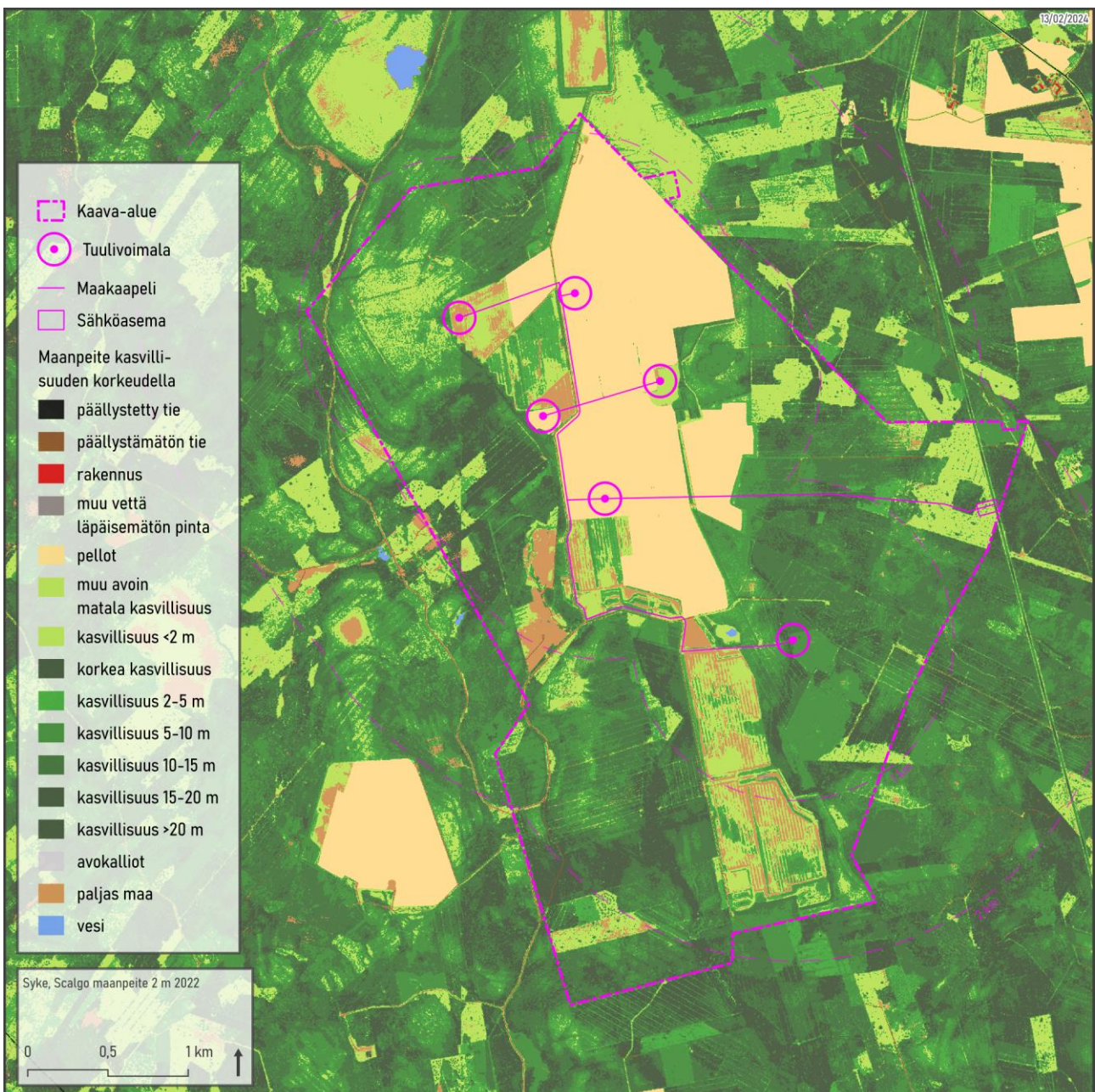
4 MAANKÄYTTÖ JA KAAVOITUS

4.1 Nykyinen maankäyttö

Suunnittelualue on suurelta osin entistä turvetuotantoaluetta. Alue on valmisteltu turpeen tuotantoon vuosina 1987–1992. Turvetuotanto on loppunut alueella pääosin vuonna 2015 ja tietyillä eteläosan alueilla vuonna 2018. Alueen eteläosa on otettu viljelykäyttöön vuonna 2021. Alueen pohjoisosa on luontaisesti kasvittunut, eikä suunnittelualueella ole enää merkittäviä turvepintaisia alueita. Alueen reunoilla on pääosin suopohjaista talousmetsää (Kuva 4.1).

Kaava-alueen tiestö yhdistyy hyvin ympäröivään tieverkkoon. Alueen itänurkan läpi kulkee pohjois-etelä-suunnassa Elenian 110 kV voimalinja.

Tuulivoimalat ja hankkeen vaatimat muut rakenteet sijoittuvat pääasiassa entiselle turvetuotantoalueelle. Hanke hyödyntää pääosin olemassa olevaa tieverkostoa.

Kuva 4.1 Maanpeite Syken ja Scalgon aineiston (2022) mukaan.

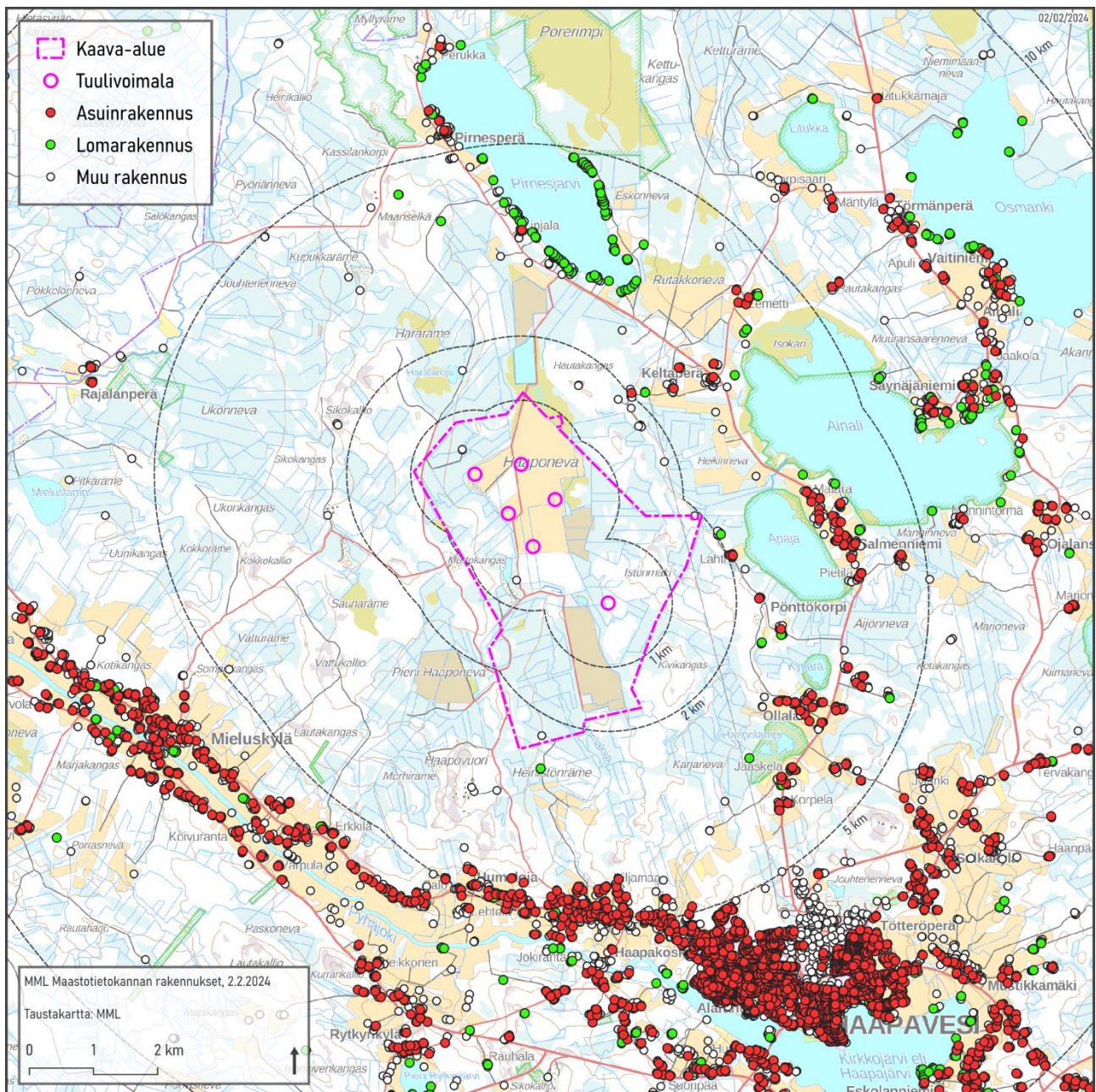
Päätelmät:

Tuulivoimahanke sijoittuu pääosin pelloksi muutetulle entiselle turvetuotantoalueelle. Alueen pellot säilyvät viljelykäytössä tuulivoimaloiden ympärillä. Hanke edellyttää vähäistä puustonpoistoa eteläisimmän voimalan ja sähkönsiirron osalta. Vaikutukset maankäyttöön eivät ole merkittäviä.

4.2 Asutus

Hankealueella ei ole asuin- tai lomarakennuksia (Kuva 4.2). Lähimmät asuin- tai lomarakennukset sijaitsevat yli 2 km etäisyydellä suunnitelluista tuulivoimaloista.

Noin 5 km etäisyydellä suunnitelluista tuulivoimaloista on asutusta ympäröivissä kylissä. Loma-asutusta on erityisesti pohjoisessa Pirnesjärven rannalla. Noin 5-8 km etäisyydelle lähimmistä voimaloista sijoittuu Haapaveden keskustaajama sekä Pyhäjoen varren ja Mieluskylän asutus.

Kuva 4.2 Asutus ja loma-asutus 10 km etäisyydellä kaava-alueesta.

Päätelmät:

Hankealueella tai 2 km säteellä suunnitelluista tuulivoimaloista ei ole asutusta tai loma-asutusta. Hankkeen vaikutusalueella, erityisesti noin 5-8 km etäisyydellä on runsaasti asutusta ja loma-asutusta pääosin hankkeen eteläpuolella.

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset arvioidaan hankkeen kaavoituksen yhteydessä. Hankkeesta laaditaan melu- ja välkemallinnus ja havainnekuvat. Lähialueen asukkailla on mahdollisuus ottaa kantaa hankkeen suunnitteluun kaavaprosessiin sisältyvän osallistamisen kautta.

Tuulivoimaloiden vaikutukset elinympäristön terveellisyyteen, turvallisuuteen ja viihtyisyyteen arvioidaan kaavoituksen yhteydessä maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tarkkuudella.

4.3 Elinkeinot

Hankealueen ja sen lähiympäristön keskeiset elinkeinot ovat metsätalous ja maatalous. Aluetta ympäröivissä kylissä ja Haapaveden keskustaajamassa elinkeinorakenne on monipuolisempi.

Päätelmät:

Alueen keskeiset elinkeinot ovat maa- ja metsätalous. Viljelykäyttöön otetuille entisille turvetuotantoalueille sijoitettavat tuulivoimalat vähentävät alueen viljelykelpoista pinta-alaa. Tuulivoimaloiden ulkopuolella alueen pellot säilyvät viljelykäytössä ilman toimintaan liittyviä merkittäviä rajoitteita. Tuulivoimaloiden rakentaminen ja huolto tuovat alueelle työpaikkoja.

Hankkeen vaikutuksia lähialueiden elinkeinoille arvioidaan tarkemmin kaavoituksen yhteydessä. Hankkeella ei todennäköisesti ole merkittäviä vaikutuksia alueen elinkeinoille.

4.4 Virkistys ja matkailu

Hankealueella tai sen läheisyydessä ei ole LIPAS- tai Retkikartta-aineistoissa kuvattuja virkistys- tai retkeilyreittejä tai -kohteita. Lähimmät kohteet ja reitit sijaitsevat Haapaveden taajamassa sekä Humalojan ja Mieluskylän kylissä. Hankealueen pohjoispuolella, noin 1,5 km lähimmästä voimaloista sijaitsevan Haralammen ympärille on rakennettu pitkospuut ja lammen rannalle laavu. Ainali-järven pohjoisrannalla noin 5,5 km etäisyydellä voimaloista on lintutorni.

Päätelmät:

Hankealue ei ole virkistyksellisesti tai matkailullisesti merkittävä. Hankkeen vaikutukset virkistykseen ja matkailuun keskittyvät tuulivoimaloiden aiheuttamaan koettuun maisemahaittaan. Tuulivoimaloiden aiheuttama muutos maisemassa voi heikentää lähialueiden koettua virkistysarvoa ja haitata matkailun kehittämistä.

Tuulivoimaloiden vaikutusta maisemaan arvioidaan näkymäalueanalyysin ja havainnekuvien avulla kaavoituksen yhteydessä. Hankkeen vaikutukset matkailuun ja virkistykseen eivät todennäköisesti ole merkittäviä.

4.5 Maakuntakaava

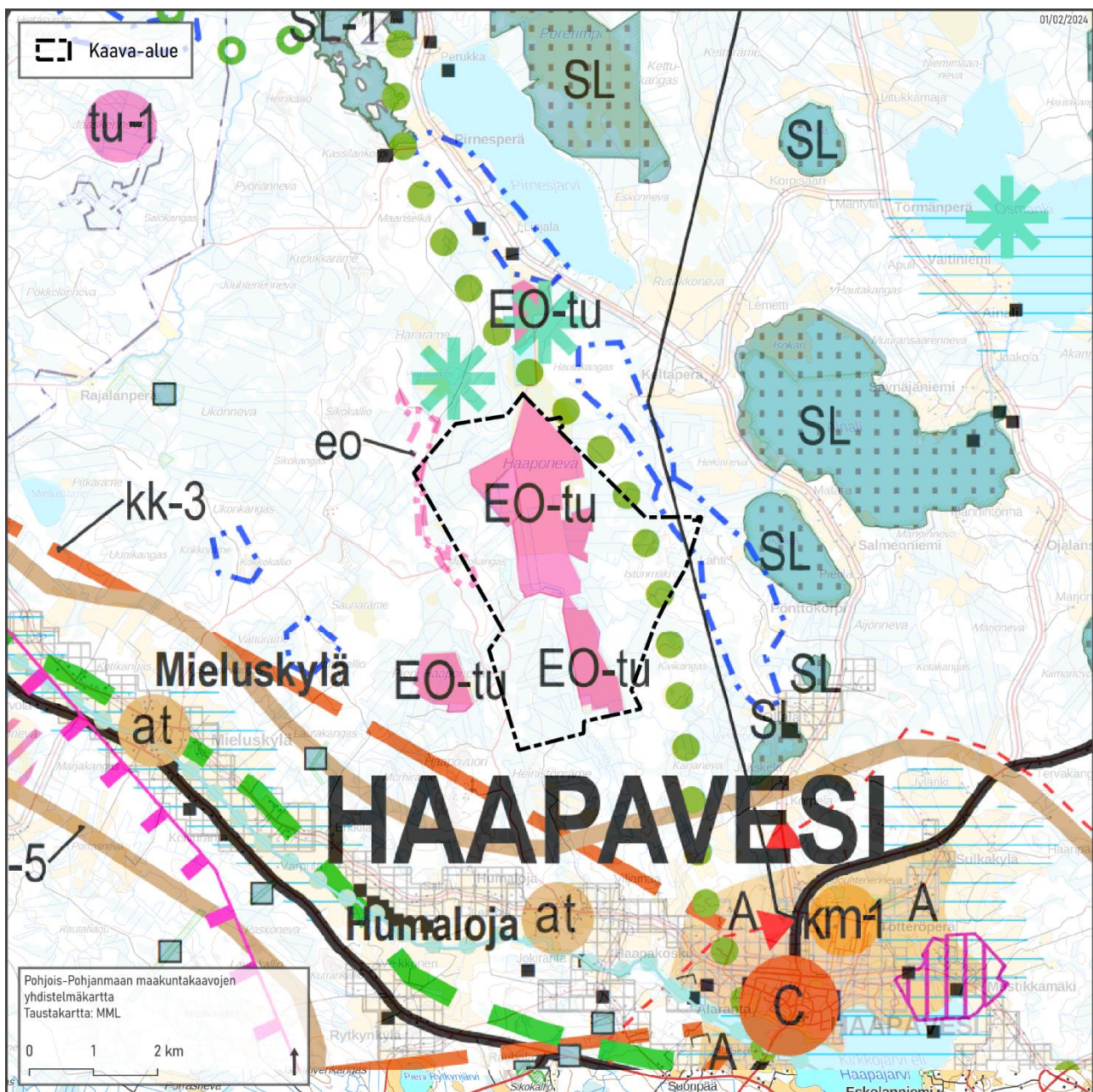
4.5.1 Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava

Suunnittelualueella ovat voimassa Pohjois-Pohjanmaan 1., 2. ja 3. vaihemaakuntakaavat, jotka ovat tulleet lainvoimaisiksi 2017 (1. ja 2.) ja 2022 (3.).

Suunnittelualue on voimassa olevissa maakuntakaavoissa merkitty pääosin turvetuotantoalueeksi (EO-tu). Alueen itäpuolelle sijoittuu laaja luonnon monikäyttöalue (vihreä palloreunus). Suunnittelualueen itäkulma sijoittuu vähäisesti pohjavesialueelle (sininen pistekatkoviiva) ja sen läpi kulkee pääsähköjohto 110 kV (musta viiva). Kaava-alueen länsirajalla on maa-ainesten ottoalue (eo). Alueen pohjoispuolella on kaksi luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeää aluetta (vaaleanvihreä tähti). Alueen itäpuolella on useita suojelualueita (SL), jotka ovat myös Natura 2000 -verkostoon kuuluvia alueita (harmaa neliökuviointi).

Noin 1,5 km etäisyydelle suunnittelualueen eteläreunasta ulottuu laaja maaseudun kehittämisen kohdealue (ruskea reunaviiva). Noin 3-4 km etäisyydellä suunnittelualueesta kaakkoon ja lounaaseen sekä noin 5 km etäisyydellä koilliseen sijaitsee maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita (vaaleansininen vaakaviivoitus).

Koko maakuntakaavan aluetta koskien on lisäksi annettu alueidenkäytön periaatteita käsitteleviä yleismääräyksiä muun muassa tuulivoimaloiden rakentamisesta.

Kuva 4.3 Voimassa olevien maakuntakaavojen yhdistelmä.

Taulukko 1 Kaava-alueella ja sen läheisyydessä voimassa olevat suunnitteluun vaikuttavat maakuntakaavamerkinnot ja määräykset.

Kaavamerkintä	Kaavamääräys
Turvetuotantoalue. (EO-tu)	Merkinnällä osoitetaan turvetuotantoalueita, joilla on turpeen ottotoimintaa tai joilla on voimassa oleva ympäristölupa turvetuotantoa varten
Maa-ainesten ottoalue. (eo)	Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävät maa-ainesten ottoalueet ja kalliokiviainesten ottoapaikat. <u>Suunnittelumääräys:</u> aa-ainesten otto tulee sovittaa alueen ympäristöarvoihin, arkeologiseen kulttuuriperintöön, pohjavesivaroihin ja muihin käyttötärpeisiin. Kalliokiviainesten otto on pyrittävä keskittämään ja sen ympäristövaikutukset tulee rajoittaa mahdollisimman suppeiksi. Maa-ainesten ottamisen tarkoituksenmukaisesta etenemisestä koko alueella ja sille soveltuvasta jälkikäytöstä on huolehdittava yksityiskohtaisessa suunnittelussa
Pohjavesialue. (sininen pistekatkoviiva)	Merkinnällä osoitetaan yhdyskuntien vedenhankinnan kannalta tärkeät (I luokka / 1-luokka) ja vedenhankintaan soveltuvat (II luokka) / muut vedenhankintakäyttöön soveltuvat (2-luokka) pohjavesialueet. <u>Suunnittelumääräykset:</u> Pohjavesien pilaantumis- ja muuttumisriskejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle tärkeistä ja vedenhankintaan soveltuvista pohjavesialueista tai riskien syntyminen on estettävä riittävin vesiensuojelutoimenpitein. Alueella tulee huolehtia pohjavesien suojelun ja maa-ainesten ottotarpeiden yhteensovittamisesta.
Luonnon monikäyttöalue. (vihreä palloreunus)	Merkinnällä osoitetaan virkistyskäytön kannalta kehitettäviä, arvokkaita luontokohteita sisältäviä aluekokonaisuuksia. <u>Suunnittelumääräykset:</u> Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota luontoalueiden virkistyskäyttömahdollisuuksien edistämiseen, niiden välisten reitistöjen muodostamiseen sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen.
Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue. (vaaleanvihreä tähti)	Merkinnällä osoitetaan suojelualueiden ulkopuolella olevia tärkeitä lintualueita sekä muita luontoarvoiltaan merkittäviä alueita. <u>Suunnittelumääräykset:</u> Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee ottaa huomioon luonnon monimuotoisuuden liittyvät arvot ja niiden säilymisen edistäminen.
Luonnonsuojelualue. (SL)	Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltaviksi tarkoitettuja alueita. <u>Suunnittelumääräykset:</u> Alueen ja sen ympäristön maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa siten, ettei vaaranneta alueen suojelun tarkoitusta, vaan pyritään edistämään alueen luonnon monimuotoisuuden sekä alueiden välisten ekologisten yhteyksien säilymistä. Rakennuslupahakemuksesta tulee pyytää MRL 133 § mukainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto.
Maaseudun kehittämisen kohdealue. (ruskea reunaviiva)	Merkinnällä osoitetaan ylikunnallisia maaseutuasutuksen alueita, joilla kehitetään erityisesti maatalouteen ja muihin maaseutuelinkeinoin, luonnon- ja kulttuuriympäristöön sekä maisemaan tukeutuvaa asumista, elinkeinotoimintaa ja virkistyskäyttöä. Vyöhykkeillä on tarvetta kehittää kuntien yhteistyöllä yhtenäisiä suunnitteluperiaatteita. <u>Kehittämisperiaatteet:</u> Alueita kehitetään jokiluontoon ja -maisemaan perustuvana sekä valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviin kulttuuriympäristöihin ja -kohteisiin tukeutuvana asumis-, virkistys- ja vapaa-ajan alueena ja luontomatkailevyöhykkeenä. Maaseutua kehitettäessä sovitetaan yhteen maaseutuelinkeinojen, pysyvän asutuksen ja loma-asutuksen tavoitteet, erityisesti maatalouden toimintaedellytykset huomioon ottaen. Loma-asutuksen ja matkailupalvelujen suunnitelmallisella kehittämisellä pyritään tukemaan maaseudun pysymistä asutuna. Kohdealueella sijaitsevia taajamia kehitetään erityisesti jokimaiseman arvojen ja mahdollisuuksien pohjalta. <u>Suunnittelumääräykset:</u>

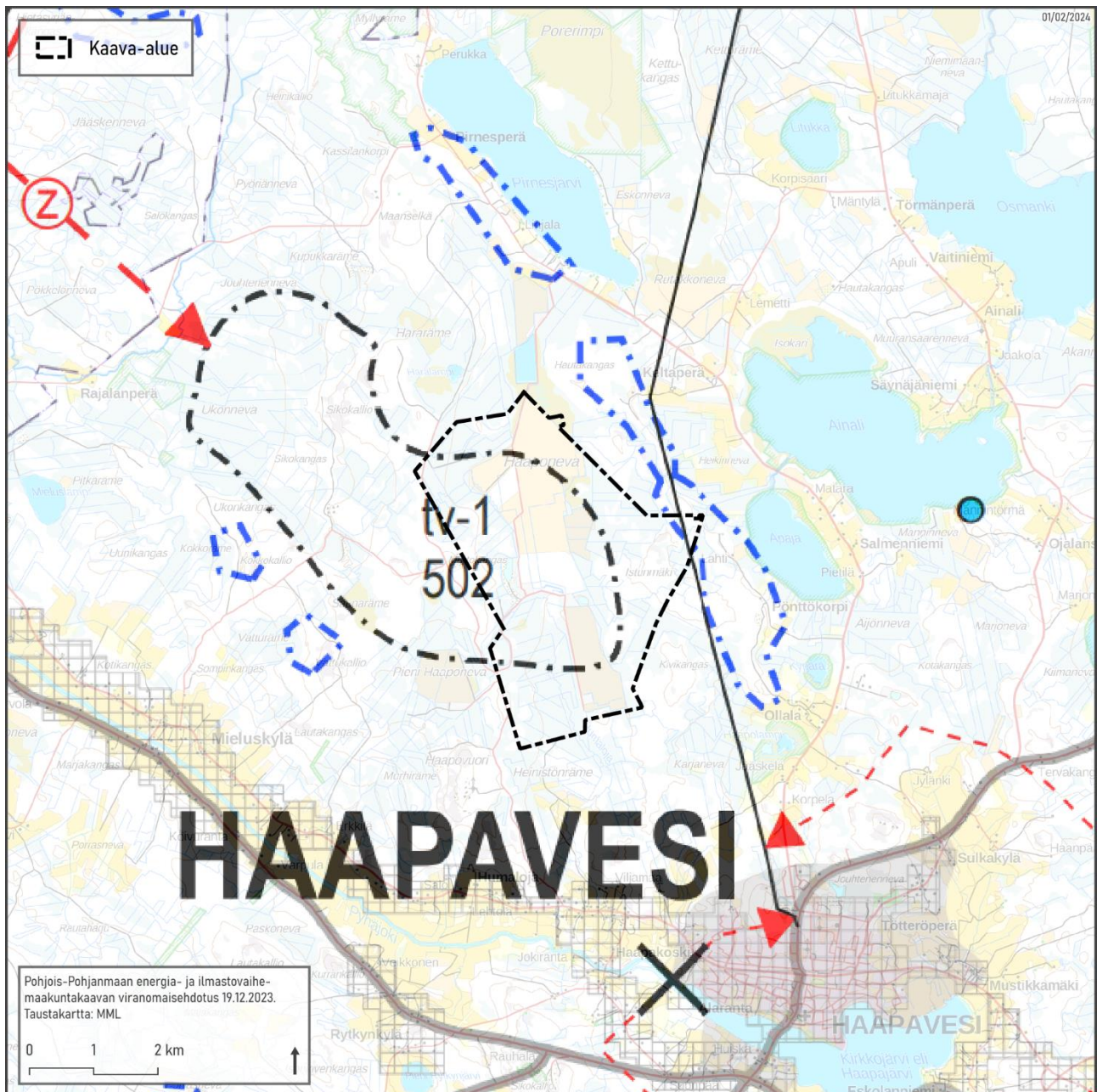
Kaavamerkintä	Kaavamääräys
	<p>Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota luonnon ja ympäristön kestäväan käyttöön, maatalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toimintaedellytyksiin, maiseman hoitoon, vesistön vedenlaadun turvaamiseen ja ulkoilureittien kehittämiseen.</p> <p>Yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa tulee määritellä tulvan aiheuttamat rajoitukset rakentamiselle.</p> <p><u>Aluekohtaiset täydentävät suunnittelumääräykset:</u> mk-5, Pyhäjokilaakso</p> <p>Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota Pyhäjoen vedenlaadun parantamiseen.</p>
<p>Maakunnallisesti arvokas maisema-alue. (vaaleansininen vaakaviivitus)</p>	<p>Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (Pohjois-Pohjanmaan päivitysinventointi 2013-2015; Kainuun päivitys- ja täydennysinventointi 2011–2013). Luettelot alueista on esitetty 2. vaihemaakuntakaavan ja 3. vaihemaakuntakaavan kaavaselistuksissa.</p> <p><u>Suunnittelumääräykset:</u></p> <p>Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja kehittämisessä on otettava huomioon alueen ominaispiirteet sekä maisema- ja kulttuuriarvot.</p> <p>Alueen suunnittelussa on arvioitava ja sovitettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukainen maankäyttö sekä maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.</p> <p>Maisema-alueella tulee edistää peltojen, niittyjen ja muiden avoimien maisematilojen säilymistä.</p> <p>Uudis- ja täydennysrakentamisen suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota rakentamisen sopeutumiseen sijainniltaan ja rakennustavaltaan maisemaan.</p> <p>Suunnittelussa tulee erityisesti kiinnittää huomiota selvityksissä Arvokkaat maisema-alueet Pohjois-Pohjanmaalla. Pohjois-Pohjanmaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventointi (Pohjois-Pohjanmaan liitto, julkaisu B:86, 2015) sekä Kainuun kulttuurimaiset ja maisemanähtävyydet. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventointi 2011-2013 (Maaseutumaiset – arvokkaiden maisema-alueiden inventointi, Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, 2013) esitetyissä aluekuvauksissa selostettujen ominaispiirteiden ja arvojen säilymiseen.</p>

4.5.2 Laadinnassa olevat maakuntakaavat

Laadittavana on Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava, joka käsittelee muun muassa tuulivoimaa ja energiansiirtoverkkoa. Kaavan valmisteluvaiheen (kaavaluonnos) aineisto on ollut nähtävillä vuonna 2022. Kaavasta on laadittu ehdotus MRA 13 §:n mukaisia viranomaislausuntoja varten (Kuva 4.4). Alkuvuodesta 2024 kerättävien viranomaislausuntojen jälkeen laaditaan lopullinen kaavaehdotus, joka asetetaan yleisesti nähtäville tavoiteaikataulun mukaan syksyllä 2024.

Vaihemaakuntakaavassa kaavakartalla esitetään ainoastaan uudet tai muuttuvat kaavamerkinnät, poistuvat kaavamerkinnät esitetään ylläpidettuna. Muut lainvoimaisissa maakuntakaavoissa esitetyt merkinnät jäävät ennalleen.

Viranomaislausuntoja varten laaditussa alustavassa energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaehdotuksessa suunnittelualue on pääosin osoitettu tuulivoimaloiden alueeksi (tv-1). Merkinnällä osoitetaan maa-alueita, jotka soveltuvat merkitykseltään seudullisten tuulivoimala-alueiden rakentamiseen. Alueen (nro 502) ominaisuuksia on kuvattu kaavaselistukseen sisältyvässä kohdekuvaussessa. Alueen rajauksessa on huomioitu sekä Haaponevan että viereisen Sikokankaan tuulivoimahankkeet. Suunnittelualueen läheiset pohjavesialueet (sininen pistekatkoviiva) vastaavat voimassa olevassa maakuntakaavassa esitettyjä alueita.

Kuva 4.4 Viranomaislausuntoja varten laadittu ehdotus 19.12.2023 Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmasto-vaihemaakuntakaavasta.

4.6 Yleis- ja asemakaavat

Suunnittelualueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole voimassa yleis- tai asemakaavoja. Lähin voimassa oleva yleiskaava on Humalojan yleiskaava (hyv. kv. 21.3.2007 § 9), joka sijaitsee Haapaveden keskustaajaman länsipuolella, noin 2 km etäisyydellä suunnittelualueen eteläreunasta. Lisäksi Haapaveden keskustaajaman alue sekä lännessä Pyhäjoen varsi ovat yleiskaavoitettuja alueita.

Lähimmät asemakaavoitetut alueet ovat Haapaveden keskustaajamassa.

Päätelmät:

Hanke mahdollistaa 6 tuulivoimalan rakentamisen. Hankkeen pienen koon vuoksi se ei ole seudullisesti merkittävä. Alueelle laaditaan tuulivoimaosayleiskaava. Hanke ei ole ristiriidassa tai esteenä maakuntakaavojen toteutukselle. Laadinnassa olevassa vaihemaakuntakaavassa hankealue on osoitettu tuulivoimaloiden alueeksi. Hankealueella ei ole yleis- tai asemakaavoja. Alueelle ei kohdistu yhdyskuntarakenteen laajenemisen painetta. Hankkeella ei ole merkittäviä vaikutuksia maankäyttöön tai yhdyskuntarakenteeseen.

5 MELU JA VÄLKE**5.1 Melu**

Ihmistoiminnasta aiheutuva ympäristömelu on hankealueen nykyisessä ääniympäristössä melko vähäistä. Alueen nykytilanteessa merkittävin ympäristömelun lähde on maatalous. Muita äänimaiseman muodostajia ovat luonnonäänet, ajoittaisista metsänhoitotöistä muodostuva melu sekä vähäinen ajoneuvoliikenne.

Tuulivoimaloiden rakentamisen aikainen melu muodostuu muun muassa työmaaliikenteestä, asennustöistä ja maanmuokkauksesta. Rakennusaikainen melu on pääosin paikallista ja lyhytaikaista. Merkittävin rakentamisen aikainen melulähde on raskaiden ajoneuvojen liikenne.

Tuulivoiman käytön aikaisesta melusta suurin osa syntyy lapojen liikkeestä sekä koneiston mekaanisista äänistä. Valtioneuvoston asetuksessa (1107/2015) tuulivoimaloille on määritelty ohjearvot päivä- ja yöajan keskiäänitasojen maksimiarvolle. Asetuksessa määritetty ulkomelutaso pysyvälle asutukselle ja loma-asutukselle on päivällä 45 dB ja yöllä 40 dB.

Valtioneuvoston asetuksessa (1107/2015) ei ole määritelty ulkomelutason ohjearvoja Natura 2000 -alueille. Ohjearvo virkistysalueille on 45 dB päivällä ja kansallispuistoille 40 dB päivällä ja yöllä. Valtioneuvoston päätöksessä melutason ohjearvoista (993/1992) määritetään luonnonsuojelualueiden ohjearvoksi päivällä 45 dB ja yöllä 40 dB. Yöohjearvoa ei sovelleta sellaisilla luonnonsuojelualueilla, joita ei yleisesti käytetä oleskeluun tai luonnon havainnointiin yöllä.

Teollisen kokoluokan voimaloista koostuva maalle sijoitettu tuulipuisto alittaa 40 dB äänitason tyypillisesti 700-1000 metrin etäisyydellä ja 45 dB melutason noin 500 metrin etäisyydellä lähimmästä voimalasta.

Lähimmät asuin- ja lomarakennukset sekä luonnonsuojelualueet sijaitsevat yli 2 km etäisyydellä suunnitelluista tuulivoimaloista.

Hankkeen kaavoituksen yhteydessä laaditaan melumallinnus, jonka perusteella arvioidaan tuulivoimaloiden aiheuttaman melun leviämistä. Mallinnuksen perusteella arvioidaan tarkemmin vaikutukset läheiselle asutukselle ja suojelualueille.

Välittömästi hankkeen länsipuolelle sijoittuu saatavilla olevien tietojen mukaan esisuunnittelussa oleva, noin 25 tuulivoimalaa käsittävä Sikokankaan hanke. Hankkeella voi olla vähäisiä yhteismeluvaikutuksia Sikokankaan tuulivoimahankkeen kanssa. Yhteisvaikutuksia arvioidaan kaavoituksen yhteydessä, mikäli viereisestä hankkeesta saadaan lisätietoa esimerkiksi voimalasijoittelun osalta.

Päätelmät:

Melutason ohjearvot ja matalataajuisten sisämelun toimenpiderajat eivät suurella todennäköisyydellä ylity lähimpien asuin- ja lomarakennusten kohdalla. Tuulivoimaloiden aiheuttamalla ympäristömelun lisääntymisellä ei ole merkittävää vaikutusta alueen virkistyskäyttöön. Ihmisiin kohdistuvat meluvaikutukset eivät todennäköisesti ole merkittäviä.

Melutason ohjearvot eivät suurella todennäköisyydellä ylity lähimmillä luonnonsuojelualueilla. Hankkeella ei todennäköisesti ole merkittäviä meluvaikutuksia lähimmille suojelualueille.

Hankkeella voi olla yhteisvaikutuksia viereisen Sikokankaan hankkeen kanssa. Hankkeella ei ole merkittäviä yhteisvaikutuksia melun osalta muiden hankkeiden tai muun ihmistoiminnan kanssa.

Kaavoituksen yhteydessä laaditaan meluselvitys. Mikäli ympäristömelun ohjearvot ylittyvät josakin kohteessa, voidaan meluvaikutuksia vähentää muuttamalla voimalasijoittelua.

5.2 Välke

Auringon paistaessa matalalta saattaa pyörivän roottorin varjo aiheuttaa ns. vilkkumista tai välkettä. Suomessa ei ole viranomaisten antamia yleisiä määräyksiä tuulivoimaloiden muodostaman varjostuksen enimmäiskestoista eikä varjonmuodostuksen arviointiperusteista. Ympäristöministeriön tuulivoimarakentamisen suunnitteluohjeistuksessa esitetään käytettäväksi muiden maiden suosituksia välkkeen rajoittamisesta (Ympäristöministeriö 2012). Useissa maissa on annettu raja-arvoja tai suosituksia hyväksyttävän välkevaikutuksen määrästä. Esimerkiksi Ruotsissa suositus on kahdeksan tuntia vuodessa ja 30 minuuttia päivässä.

Tuulivoimaloiden välkevaikutukset ulottuvat tyypillisesti enimmillään 1–3 km etäisyydelle voimaloista. Suunniteltuja tuulivoimaloita lähimmät loma- ja asuinrakennukset sijaitsevat hieman yli 2 km etäisyydellä. Hanke voi aiheuttaa välkevaikutuksia lähialueen asuin- tai lomarakennuksille.

Kaavoituksen yhteydessä laaditaan välkemallinnus, jonka perusteella arvioidaan tuulivoimaloiden varjostusvälkettä lähimpiin asuin- ja lomarakennuksiin.

Hankkeella voi olla viereisen Sikokankaan tuulivoimahankkeen kanssa yhteisvaikutuksia välkkeen osalta. Yhteisvaikutukset huomioidaan kaavoituksen yhteydessä, mikäli Sikokankaan hankkeen ominaisuuksista saadaan lisätietoa.

Välkevaikutuksia voidaan lieventää muuttamalla tuulivoimaloiden sijoittelua tai voimalatyyppiä sekä tarvittaessa asentamalla voimaloihin välkehaitan hallinnan järjestelmä, jonka avulla voimala voidaan pysäyttää, mikäli välkehaitta muodostuu liian suureksi.

Päätelmät:

Hankkeen välkevaikutukset mallinnetaan ja arvioidaan kaavoituksen yhteydessä.

6 NORMAALIIN TOIMINTAAN LIITTYVÄT TURVALLISUUSRISKIT

Tuulivoimalat eivät estä alueen muuta käyttöä. Tuulivoimaloiden rakentamisen aikana vapaata liikumista rakentamisalueiden välittömässä läheisyydessä rajoitetaan turvallisuussyistä. Voimaloiden valmistuttua alueella voi liikkua kuten ennenkin jokaisenoikeuksien mukaisesti.

6.1 Jäänheitto

Tuulivoimalan lapoihin ja torniin voi muodostua jäätä sopivissa jääolosuhteissa erityisesti voimalan ollessa pysähdyksissä. Jäätämisen voi aiheuttaa jään putoamisesta aiheutuvan turvallisuusriskin lähinnä silloin, kun voimala käynnistyy jäätävien olosuhteiden jälkeen. Riski on tilastollisesti hyvin alhainen.

Jäätämisen aiheuttama turvallisuusriski kohdistuu alueella liikkuviin henkilöihin, joita ovat lähinnä alueen pelloilla työskentelevät maataloustyöntekijät, tuulipuiston henkilökunta, satunnaiset virkistyskäyttäjät ja metsäteollisuustyöntekijät.

Ilmatieteen laitoksen tekemän selvityksen mukaan riski sille, että yhden neliömetrin alueelle osuu voimalaitoksesta irtoavaa jäätä vuoden aikana, on noin 0,01 % – 0,4 % 150 metrin päässä voimalasta ja noin 0,2 % – 5 % 50 metrin päässä voimalasta. Voimalaitoksen lähellä kulkeville jään osumisen riski on siten lähes olematon. Tarvittaessa teknisillä ratkaisuilla on mahdollista estää jään muodostumista lapojen pinnoille.

6.2 Tulipalot ja kemikaalivuodot

Hanke sijoittuu entiselle turvetuotantoalueelle, joka on muutettu pääosin viljelykäyttöön. Muu osa entisestä turvetuotantoalueesta on kasvittunut luontaisesti. Alueella ei ole enää merkittäviä turvepintaisia alueita.

Tuulivoimaloissa voi syntyä tulipaloja mekaanisesta toimintahäiriöstä esimerkiksi tuulivoimalan koneistossa tai ulkoisesta syystä, kuten salamaniskusta tai metsäpalosta.

Tuulivoimaloiden paloturvallisuusstandardit ovat korkeat ja tuulivoimalat varustetaan alkusammutuskalustolla, palonilmaisulaitteistolla sekä automaattisilla sammutuslaitteistoilla, joten riskit voimaloissa syntyviin tulipaloihin ovat pienet.

Tuulivoimaloiden konehuoneissa tai lavoissa syntyneet tulipalot ovat epätodennäköisiä, mutta toteutuessaan vaikeasti sammutettavissa suuresta korkeudesta johtuen. Tuulivoimalat sijoitetaan riittävän kauas herkistä kohteista (tiet, asutus), ettei palavakaan tuulivoimala aiheuta vaaraa.

Tulipalon syttyminen tuulivoimaloissa on epätodennäköistä. Paikallisen pelastusviranomaisen kanssa tehdään pelastussuunnitelma tuulivoimaloiden tulipalotilanteita varten.

Tuulivoimala sisältää erilaisia öljyjä ja kemikaaleja turbiinityypistä riippuen. Kemikaalit voivat aiheuttaa riskin ympäristöön joutuessaan maaperään. Nykyaikaisissa tuulivoimaloissa on rakenteellisia ratkaisuja, joilla aineiden joutuminen maaperään ja vesistöön voidaan estää. Tällaisia ratkaisuja voivat olla esimerkiksi mahdollisten vuotojen ohjaaminen konehuoneessa tai tornin juuressa sijaitsevaan ylivuotoöljyjen talteenottoa varten suunniteltuun tilaan. Kemikaalien pääsyä maaperään estetään myös säännöllisillä koneiston huolto- ja tarkistustoimenpiteillä.

Alueen itäreunaan sijoitettava sähköasema ei sisällä öljyjä tai kemikaaleja, jotka voisivat aiheuttaa ympäristön pilaantumista.

Päätelmät:

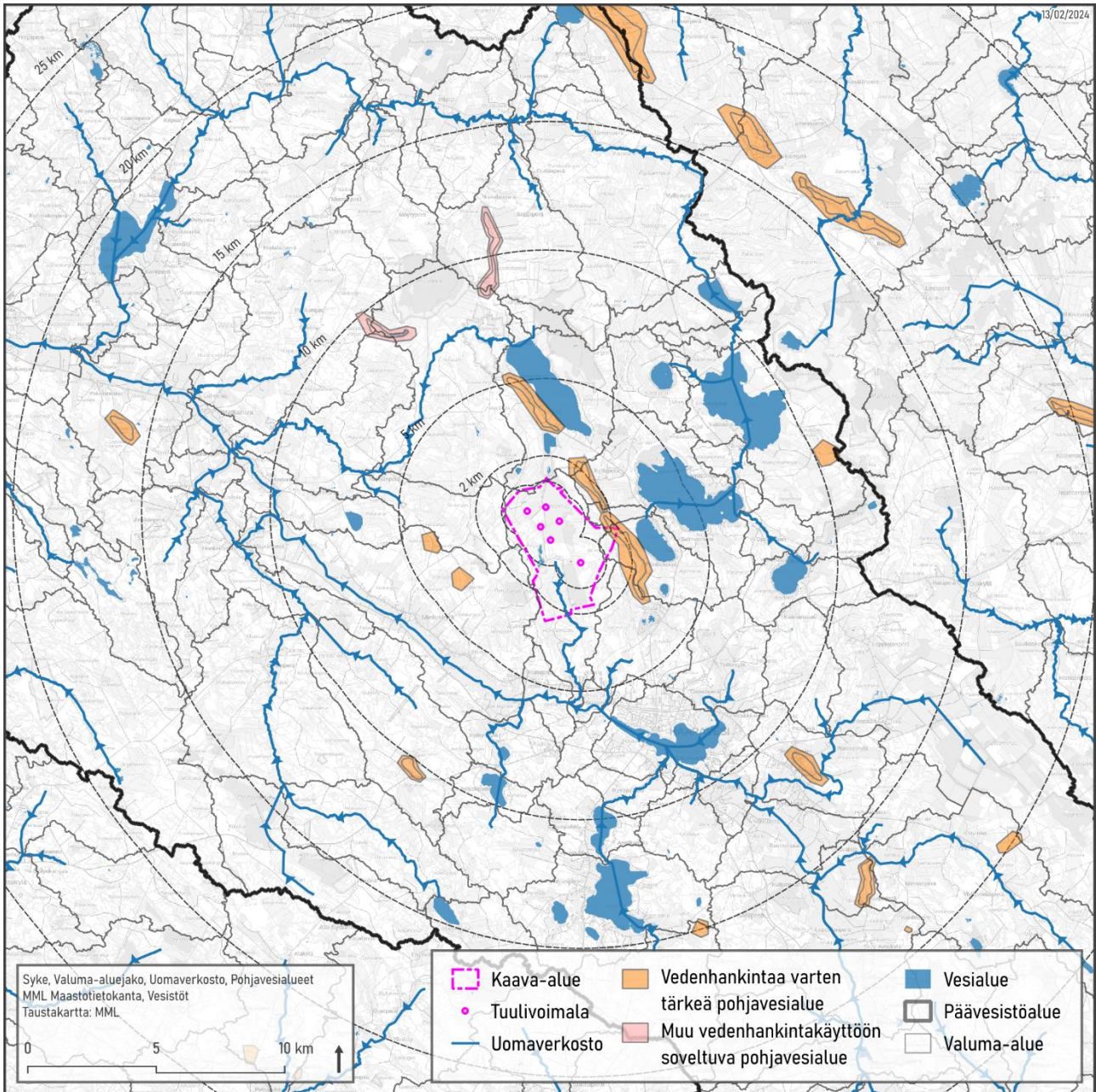
Jäätämisen aiheuttamat henkilövahingot sekä mekaanisen häiriön aiheuttamat tulipalot ja räjähdykset ovat hyvin harvinaisia. Kokonaisuutena arvioiden tuulivoimaloiden vaikutukset alueen turvallisuuteen eivät ole merkittäviä.

Nykyisen tekniikan, kemikaalivalintojen (ympäristöystävälliset tuotteet) sekä riittävien huolto- toimien ansioista riskit ympäristön pilaantumiseen kemikaalien johdosta ovat hyvin vähäiset.

7 LUONNONYMPÄRISTÖ

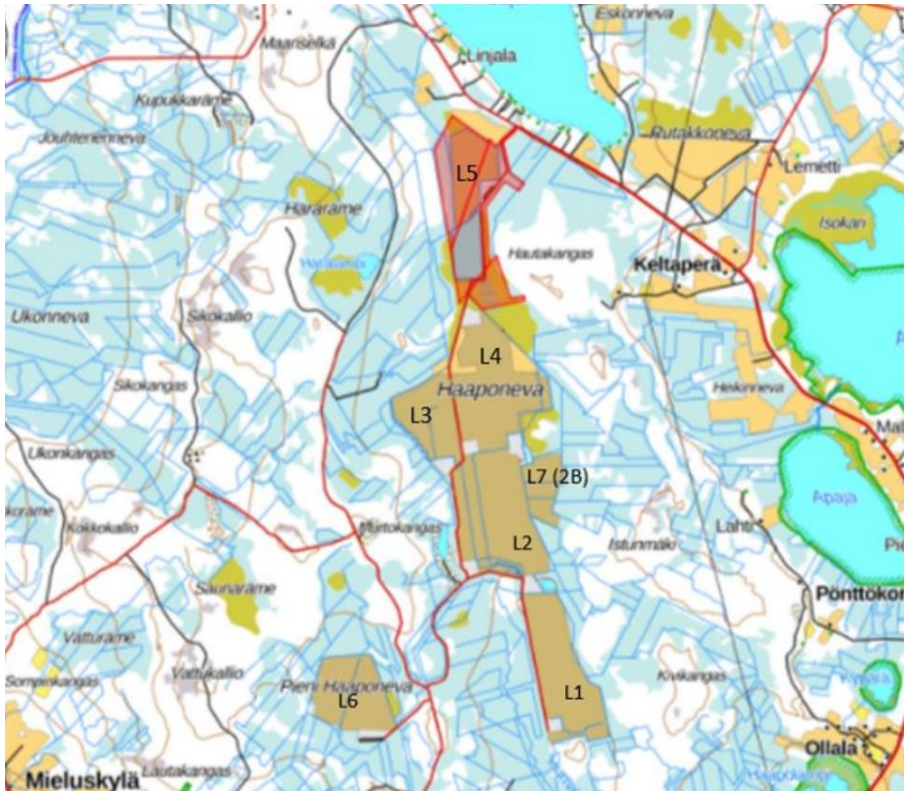
7.1 Pohja- ja pintavedet

Hankealue kuuluu Pyhäjoen vesistöalueeseen. Alueen pintavalunta suuntautuu hankealueen keskiosasta alkunsa saavaan Humalojaan, joka yhtyy noin 7 km päässä etelässä Pyhäjokeen (Kuvat 7.1 ja 7.3). Alueen itänurkan vedet suuntautuvat kohti itää Apaja-järveen ja siitä Ainali-järveen. Hankealueen sisällä eli Humalojan valuma-alueen pohjoisosassa pintavalunta suuntautuu alueen keskiosan entisiä turvepeltoja kohti. Entisellä turvetuotantoalueella on kuivatusojia ja laskeutusaltaita.

Kuva 7.1 Pintavedet, valuma-alueet, uomaverkosto ja pohjavesialueet hankkeen vaikutusalueella.

Entisen turvetuotantoalueen vedet johdetaan laskeutusaltaiden kautta Humalojaan. Turvetuotantoalueen ympäristöluvan rauettamista koskevan selvityksen (Liite 1) mukaan Haaponevan turvetuotannon aiheuttamien vesistövaikutusten katsotaan päättyneen vuonna 2021. Alueen jälkihoitovaiheen vaikutukset vesistöön ovat vähäiset, eikä jälkihoitovaiheella ole haitallisia vaikutuksia alapuolisten vesistöjen kalastoon.

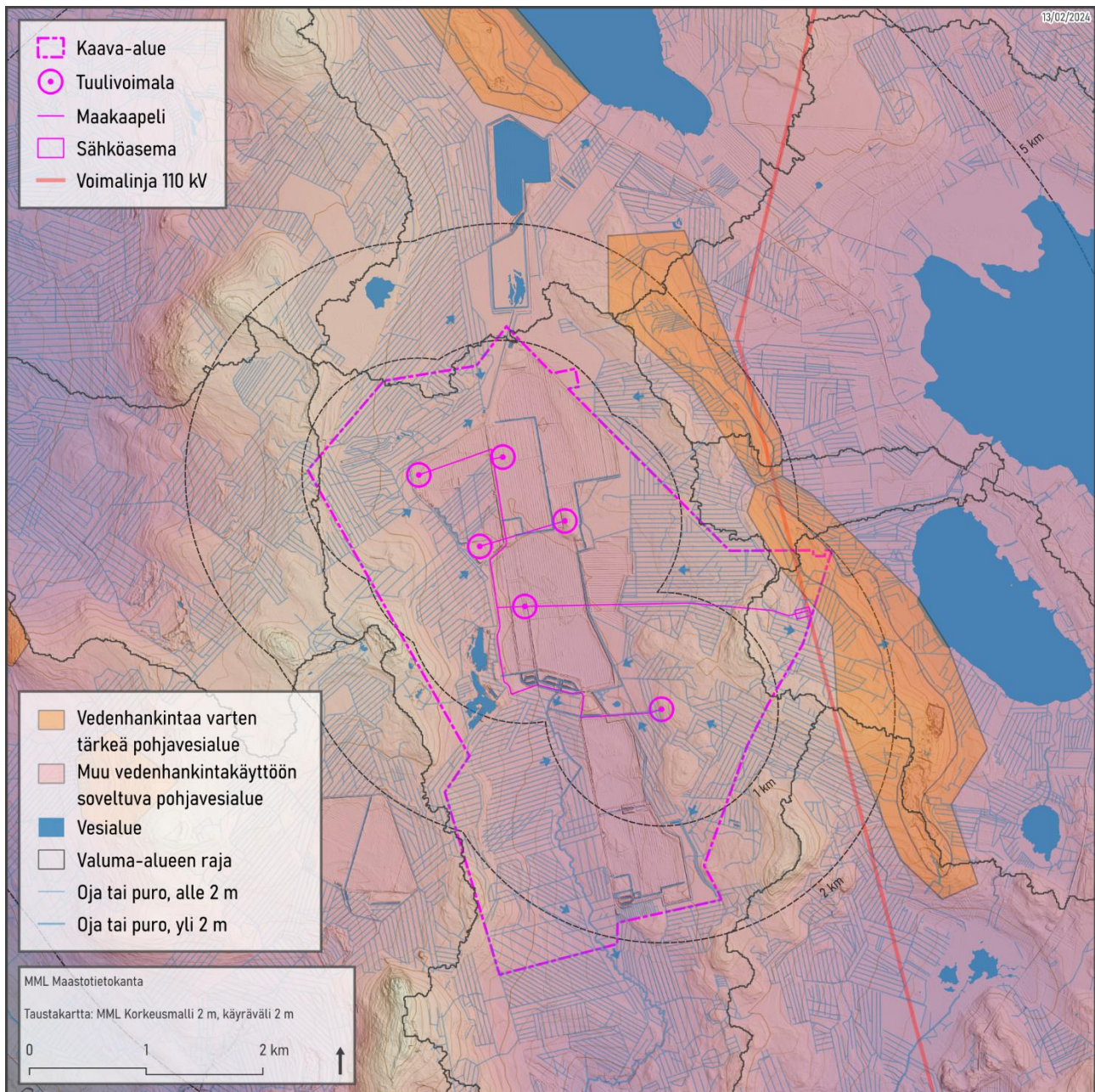
Kuva 7.2 Entiset turvetuotantoalueet ja tuotantolohkot. (Liite 1).

Hankkeen toteuttaminen edellyttää maanmuokkausta tuulivoimaloiden perustusten, nosto- ja asenusalueen, huoltoteiden sekä maakaapelin kattamalta alueelta. Tuotantoalueella hyödynnetään pääosin olemassa olevia tierakenteita. Maa-ainesten ottoa ja läjitystä voidaan hanketta varten tehdä myös läheisillä maa-ainesten ottoalueilla.

Rakentamisaikainen maanmuokkaus voi lisätä väliaikaisesti kiintoainekuormitusta hankealueen ojissa. Hankealueen vedet ohjautuvat turvetuotantoa varten rakennettuihin laskeutusaltaisiin, jotka estävät kiintoaineksen merkittävän kulkeutumisen Humalojaan ja alapuolisiin vesistöihin. Hankkeella ei siten odoteta olevan merkittäviä vaikutuksia pintavesiin. Hankkeella ei ole toiminnanaikaisia vaikutuksia vesistöihin.

Kaava-alueen itänurkka sijoittuu vähäisesti vedenhankintaa varten tärkeälle pohjavesialueelle. Hankealueelta ei valu vesiä pohjavesialueelle lukuun ottamatta sähköaseman sijoituspaikkaa, joka sijaitsee hieman pohjavesialueen länsipuolella. Pohjavesialueen ja sähköaseman sijoituspaikan välissä kulkee 110 kV voimalinja. Voimalinjan itäpuolella ei suoriteta hankkeeseen liittyviä rakentamistoimenpiteitä. Voimalinjan länsipuolella rakentamistoimenpiteet sijoittuvat pohjavesialueen ulkopuolelle alueen eteläpuolelle.

Johdonvarsiliityntää varten rakennettavan sähköaseman ja sille johtavan maakaapelin rakentaminen edellyttää vähäistä maanmuokkausta, jonka ei odoteta aiheuttavan merkittäviä vaikutuksia pohjavesialueelle. Tarvittavissa maansiirtotöissä kiinnitetään erityistä huomiota työkoneista aiheutuvien mahdollisten öljy- ja kemikaalivuotojen estämiseen. Työmaalla pidetään saatavilla imeytyskalustoa öljyvuodon varalta.

Kuva 7.3 Pintavedet, valuma-aluejako ja pintavalunnan suuntautuminen hankealueella.

Päätelmät:

Hanke ei edellytä merkittävää puustonpoistoa ja se hyödyntää pääosin olevaa tieverkkoa. Hankkeen edellyttämät maanrakennustoimenpiteet painottuvat tuulivoimaloiden sijoituspaikoille, jotka sijaitsevat yhtä voimalaa lukuun ottamatta pelloksi muutetulla entisellä turvetuotantoalueella. Sähköaseman ja maakaapelien rakentaminen edellyttävät kevyttä maanmuokkausta.

Hankealueen vedet ohjautuvat turvetuotantoa varten rakennettuihin laskeutusaltaisiin, josta ne johdetaan Humalojaan. Laskeutusaltaiden ansiosta hankkeen rakentaminen ei aiheuta merkittävää kiintoainekuormitusta alapuolisiin vesistöihin. Alueen itänurkka sijoittuu muusta hankealueesta erilliselle valuma-alueelle. Tälle alueelle sijoitettavien maakaapelin ja nykyisen voimajohtokäytävän viereisen sähköaseman rakentamisella ei ole vähäisestä maanmuokkaustarpeesta johtuen merkittäviä vesistövaikutuksia. Hankkeen vaikutukset pintavesiin eivät ole merkittäviä.

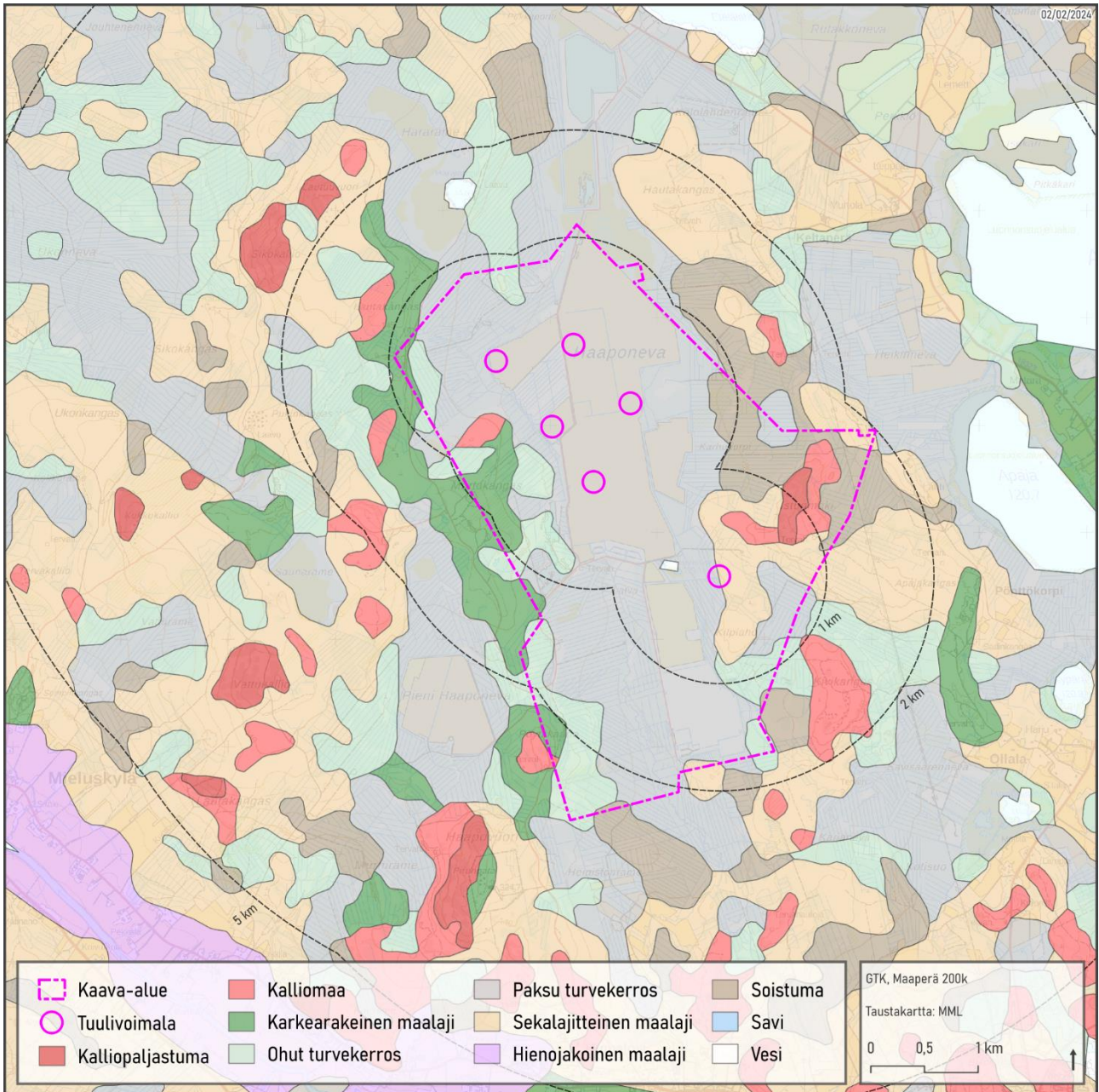
Alueen itänurkka sijaitsee vähäisesti pohjavesialueella, jonne ei kohdistu rakentamistoimenpiteitä. Pohjavesialueen ulkopuolelle sijoitettavien maakaapelin ja sähköaseman rakentaminen edellyttävät vain kevyttä maanmuokkausta eivätkä vaaranna pohjaveden laatua tai määrää. Rakentamisaikana kiinnitetään huomiota öljyntorjuntaan.

7.2 Maa- ja kallioperä ja pinnanmuodot

Hankealueen maaperä (Kuva 7.4) on pääosin turvemaata. Alueen länsiosassa on karkearakaisia maalajeja ja idässä sekalajitteisia maalajeja, soistumia sekä kalliomaata. Suunnitellut tuulivoimalat sijaitsevat paksun turvekerroksen alueella, eteläisin voimala sekalajitteisen maalajialueen rajalla. Hankealueen itäosaan toteutettava sähköasema sijoittuu soistuneelle maalle ja sille johtava maakaapeli osin kalliomaalle.

Hankealueella tai sen läheisyydessä ei ole arvokkaita geologisia muodostumia. Alueen kallioperä on porfyyristä graniittia. Hankelue sijaitsee Litorinameren korkeimman rantatason yläpuolella, eikä alueella esiinny siten happamia sulfaattimaita. Noin 10 km säteellä hankealueesta ei ole kaivoksia eikä voimassa olevia malminetsintälupia.

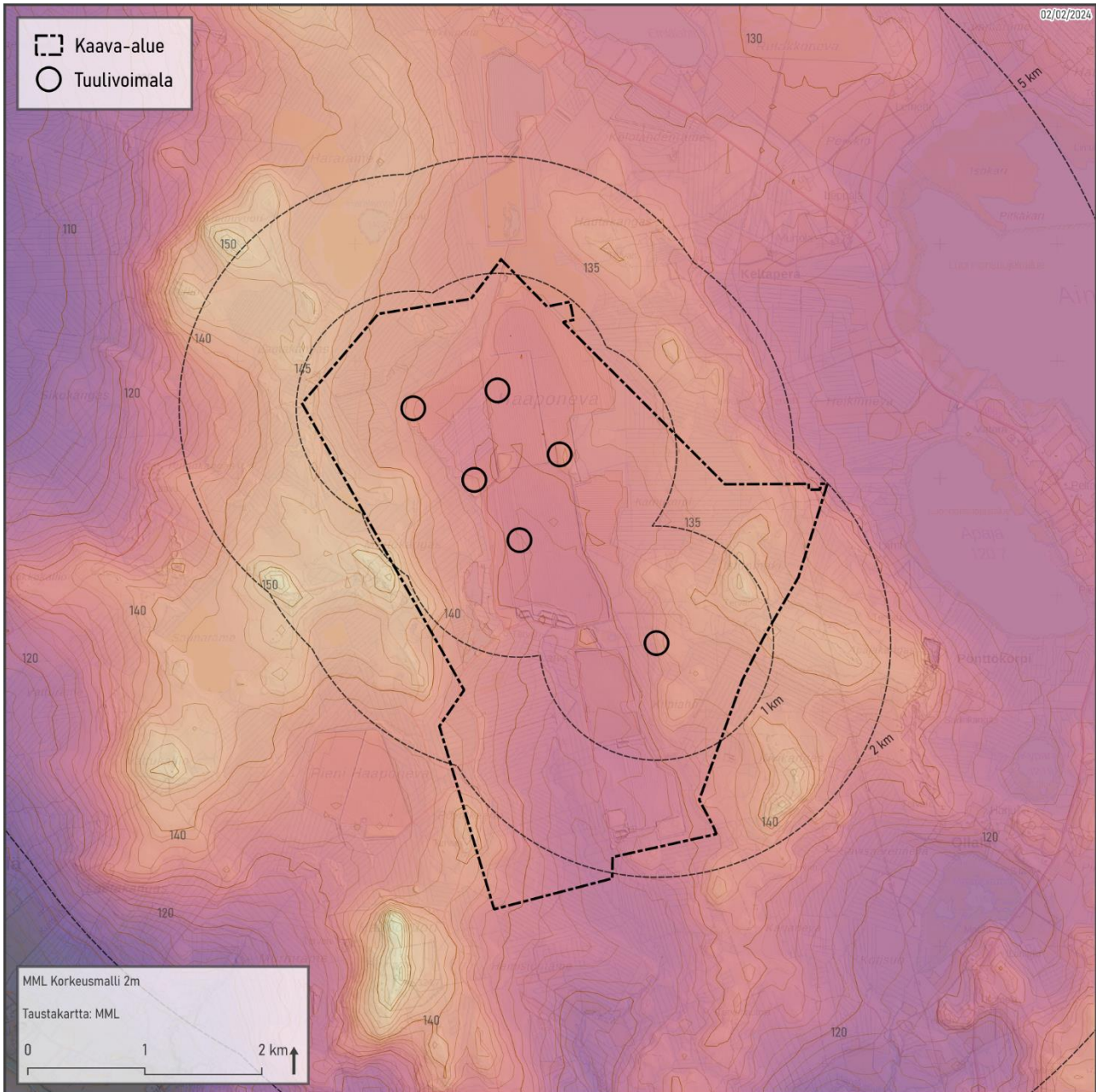
Entisellä turvetuotantoalueella on liitteen 1 tietojen mukaan tehty maaperän pilaantuneisuustutkimus vuonna 2019. PIMA-selvityksessä on havaittu kohonneita öljyhiilivetyjen pitoisuuksia yhdessä tutkimuspisteessä. Kohteessa on toteutettu vuonna 2022 kunnostustyö massanvaihtona.

Kuva 7.4 Alueen maaperä.

Maaston korkeus on kaava-alueella pääosin 125–135 mmpy (Kuva 7.5). Alueen länsireuna on korkeimmillaan noin 147 mmpy ja alueen itäosan pienialainen maastonkohouma Istunmäki noin 149 mmpy. Alueen keskiosassa sijaitseva entinen turvetuotantoalue on ympäristöönsä matalammalla ja hyvin tasaista. Alueen maasto viettää loivasti kohti etelää.

Nykyiset turvetuotantoalueet sekä alueen keskiosa ovat hieman muuta aluetta matalammalla. Alueen itäreunan maastonkohoumaa lukuun ottamatta koko kaava-alue on topografialtaan hyvin tasainen.

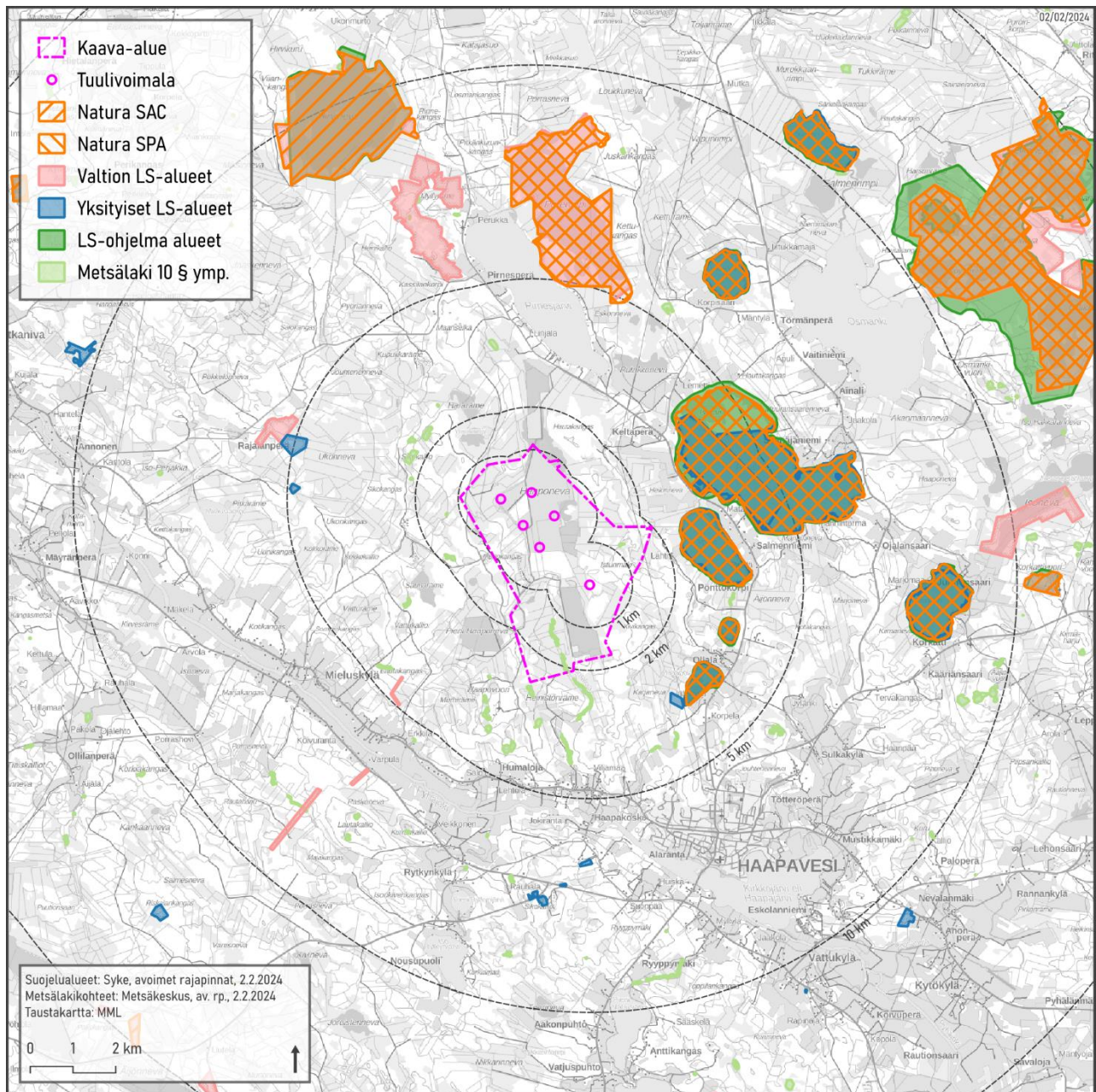
Kuva 7.5 Alueen topografia.

Päätelmät:

Hankkeen yhteydessä tehtävät maansiirtotyöt aiheuttavat muutoksia maaperään ja mahdollisesti vähäisiä muutoksia kallioperään. Vaikutukset kohdistuvat tuulivoimaloiden perustusten, nosto- ja asennusalueen, huolto- ja tulotieyhteyden sekä maakaapeli- ja sähköaseman rakentamisalueille. Hankealueella hyödynnetään pääosin olemassa olevia tierakenteita. Maa-ainesten ottoa ja läjitystä voidaan hanketta varten tehdä myös läheisillä maa-ainesten ottoalueilla.

Alueen maa- ja kallioperään ei liity erityisiä arvoja tai herkkyksiä. Hankkeen vaikutukset maa- ja kallioperään eivät ole merkittäviä.

7.3 Luonnonsuojelualueet ja Natura 2000 -alueet

Kuva 7.6 Kaava-alueen lähellä sijaitsevat suojelualueet ja Metsäkeskuksen tietokannan mukaiset Metsälain 10 § erityisen tärkeät elinympäristöt.

Hankealueen itä- ja pohjoispuolelle sijoittuu Natura 2000 -alue Haapaveden lintuvedet ja suot (FI1100001), joka koostuu useista erillisistä alueista. Alue on sisällytetty Natura-verkostoon sekä luontodirektiivin (SAC) että lintudirektiivin (SPA) perusteella.

Noin 7 km etäisyydellä lähimmistä suunnitelluista voimaloista itään sijoittuu Korkattivuoren Natura-alue ja noin 8 km lounais-pohjoiseen Hirvinevan Natura-alue. Nämä alueet on sisällytetty Natura-verkostoon luontodirektiivin perusteella (SAC). Hankkeella ei ole vesistövaikutuksia näille alueille. Huomattavasta etäisyydestä johtuen hankkeen vaikutuksia Korkattivuoren ja Hirvinevan Natura-alueille ei nähdä tarpeelliseksi arvioida.

Hankealueelta ei valu vesiä lähimmille suojelualueille tai Natura-alueille, lukuun ottamatta aivan alueen itäisintä nurkkaa. Tälle alueelle sijoitetaan ainoastaan voimajohtoliitäntää varten kevytrakenteinen sähköasema, jolle johdetaan maakaapeli. Hankkeella ei näin ollen katsota olevan merkittäviä vesistövaikutuksia lähimmille luonnonsuojelu- ja Natura-alueille.

Suunniteltujen tuulivoimaloiden etäisyys suojelualueista on yli 2 km, minkä vuoksi hanke ei suurella todennäköisyydellä aiheuta ohjearvot ylittävää äänitason kohoamista lähimmillä luonnonsuojelualueilla. Tarkempi meluvaikutus lähialueille selvitetään laadittavan melumallinnuksen yhteydessä.

Suunnitellut tuulivoimalat sijaitsevat viranomaislausuntoja varten laaditussa alustavassa Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavaehdotuksessa osoitetulla tuulivoimaloiden alueella (tv-1). Kyseisten tuulivoimala-alueiden rajauksen perusteena on hyödynnetty TUULI-hankkeessa laadittua sijainninhjausmallia, joka huomioi muun muassa Natura-alueet, luonnonsuojelualueet ja luonnonsuojeluohjelma-alueet. Haaponevan hankealue on luokiteltu lähtökohtaisesti tuulivoimatuotannolle soveltuvaksi (Ehkä-alueet). Hankkeen sijainninhjausmallissa lintudirektiiviin pohjautuvien Natura-alueiden (SPA) suojavyöhykkeenä on pidetty 1000 metriä ja luontodirektiiviin pohjautuvien alueiden suojavyöhykkeenä 500 metriä.

Pohjois-Pohjanmaan liitto laatii parhaillaan selvitystä, jossa tarkastellaan Natura-alueille tuulivoimarakentamisesta kohdistuvia vaikutuksia ja Natura-alueiden ulkopuolisten suojelualueiden ekologista verkostoa. Selvityksen tuloksena esitetään arvio siitä, heikentävätkö energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan tuulivoimaloiden alueet (tv-alueet) yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi niitä luonnonarvoja, joiden perusteella maakunnan Natura-alueet on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Selvityksen on tarkoitus valmistua huhtikuussa 2024. Selvityksen tulokset huomioidaan Haaponevan hankkeen kaavoituksen yhteydessä.

Haapaveden lintuvedet ja suot (SAC+SPA)

Haapaveden lintuvedet ja suot -Natura-alue koostuu useista alueista, joiden luonne ja suojelliset arvot vaihtelevat. Alueet ovat osin yksityisiä suojelualueita, osin valtion luonnonsuojelualueita. Alueeseen kuuluvat järvet kuuluvat lintuvesien suojeluohjelmaan. Hankealuetta lähimmät hankkeen itäpuolella sijaitsevat järvet ja lammet lähiympäristöineen, jotka kuuluvat edellä mainittuun Natura-alueeseen ja suojelualueisiin, ovat etelästä päin lueteltuna Haapolampi, Kypärä, Apaja, Ainali ja Litukka.

Haapaveden lintuvesien ja soiden osa-alueita on kuvattu alueen Natura-tietolomakkeesta (Liite 2) tiivistettynä seuraavasti:

Ainalin lintujärvet

Ainalin lintujärviin kuuluvat Ainali, Apaja, Haapolampi, Korkatti, Kypärä, Litukka, Suojärvi ja Köyrylampi, joka sijaitsee Köyryrimmen suoalueella. Ainalin pienissä järvissä ja lammissa vesi on soisen valuma-alueen ansiosta humuspitoista. Haapolampi on hyvin runsasravinteinen ja umpeenkasvamassa. Ainalin lintujärvet ovat hyvin matalia. Laakeuden ansiosta järvissä on hyvin kehittyneet, leveät kasvillisuusvyöhykkeet. Ainalin alueen vesilinnustoa on tutkittu jo vuosisadan alkupuolelta lähtien. Alueen vesilinnustoon kuuluu ainakin 20 vesilintulajia ja 10 kahlaajalajia. Ainalin alue on lintuvesiensuojeluohjelmassa kansainvälisesti arvokas kohde. Vesilinnusto ja kahlaajalajisto on alueella hyvin monipuolinen ja runsaslukuinen. Alueella pesii säännöllisesti lähes 50 lintuvesille ominaista lajia. Alueella on merkitystä geneettisen ja lajistollisen monimuotoisuuden ylläpitäjänä, koska alueella esiintyy myös harvinaisia lajeja. Ainalin alueen järvi- ja lampiryhmällä on kansainvälisesti tärkeä merkitys linnuille muutonaikaisena levähdyspaikkana ja sulkimipaikkana. Alueella on myös suuri riistataloudellinen merkitys.

Korkatin lammashaka, Ainalin Kalmasaari ja Säynäjäniemen rantaniitty

Korkatinjärven itärannalla on vuosikymmeniä käytössä ollut lammashaka. Haan kasvillisuus on heinä- ja saravaltaista, järven puolella on märkä vesisaraniitty. Korkatin lammashaasta lähinnä saraniitty sisältyy ehdotettuun Natura 2000-rajaukseen. Myös Ainalin Kalmasaarta on ennen laidunnettu. Suurin osa saaresta on puolukka-mustikkatyypin koivuvaltaista sekametsää. Saarella on rantaniittyjä, jotka ovat umpeenkasvamassa. Järveen päin rantaniityt vaihettuvat vesisaraikoksi ja edelleen järvikortteikoksi. Ainalin rannalla Säynäjaniemessä on pieni, yhä laidunkäytössä oleva rantaniitty. Korkatin lammashaka, Ainalin Kalmasaari ja Säynäjaniemen rantaniitty on luokiteltu paikallisesti arvokkaiksi perinnemaisemiksi ja perinnebiotoopeiksi.

Köyryrimpi-Ollikkaanrimpi ja Porerimpi

Köyryrimpi-Ollikkaanrimpi on laajempi sekä aapa- että keidassuota sisältävä suoalue. Porerimpi on suhteellisen laaja, luonnontilainen keidassuo, jonka reunalla on vanhaa haapavaltaista metsää. Köyryrimpi-Ollikkaanrimpi on suhteellisen luonnontilainen ja laaja aapasuo, jossa on myös keidassuo-osa. Porerimpi on laaja luonnontilainen keidassuo. Molemmat suot ovat myös linnustoltaan arvokkaita ja monipuolisia suoalueita. Ojitukset lintuvesien ympäristössä ovat aiheuttaneet humuspitoisuuden lisääntymistä vedessä. Järvien vesien säännöstelyä on suunniteltu. Lisääntyvä kesämökkien rakentaminen ja metsästys- ja virkistyskäyttö aiheuttaa häiriötä alueen linnustolle.

Alueen suojelun perusteina olevista luontotyypeistä pinta-alallisesti kattavimmat ovat humuspitoiset järvet ja lammet, aapasuot ja keidassuot. Lisäksi suojeluperusteina ovat vaihettumissuot ja rantasuot, borealiset luonnonmetsät sekä pikkujoet ja purot.

Alueen suojelun perusteina on laaja joukko erilaisia lintulajeja sekä saukko ja kaksi uhanalaista lajia.

Päätelmät:

Hankkeella ei ole suoria vaikutuksia läheisiin suojelualueisiin, Natura 2000-alueisiin tai niiden suojeluperusteina oleviin luontoarvoihin. Hankealueelta ei valu vesiä lähimmille suojelualueille lukuun ottamatta nykyisen voimalinjan yhteyteen toteutettavan kevytrakenteisen sähköaseman sijoitusalueetta. Hanke ei muuta lähimpien suojelualueiden vesitasapainoa. Hankkeella ei ole vaikutusta lähimpien Natura-alueiden suojelun perusteina oleviin luontodirektiivin liitteen I luontotyyppisiin.

Hankkeella voi olla epäsuoria heikentäviä vaikutuksia lähimpien luonnonsuojelualueiden linnustoon sekä Haapaveden lintuvedet ja suot- Natura-2000 -alueen suojelun perusteina oleviin linnudirektiivin liitteen I lintulajeihin.

Hankkeen vaikutukset alueen huomionarvoiseen linnustoon selvitetään kaavoituksen yhteydessä. Alueelta laaditaan kattava linnustonselvitys. Hankkeen suunnittelussa ja kaavoituksessa huomioidaan Pohjois-Pohjanmaan liiton laatima selvitys maakuntakaavassa esitettyjen tuulivoima-alueiden vaikutuksista Natura-alueiden suojeluperusteisiin.

Hanke ei todennäköisesti heikennä merkittävästi läheisten Natura 2000 -alueiden suojelutavoitteita tai niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon.

7.4 Rauhoitetut, uhanalaiset ja muut arvokkaat lajit

Alueelle laadittavan luontoselvityksen yhteydessä kartoitetaan viitasammakoiden esiintymistä hankealueella yhteensä 2 päivänä. Huomionarvoisen lajiston olemassaoloa alueella selvitetään tarkemmin alueen kaavoituksen yhteydessä ja tulokset huomioidaan osayleiskaavan laadinnassa.

Päätelmät:

Rauhoitetut, uhanalaiset ja muut arvokkaat eläinlajit huomioidaan kaavoituksen yhteydessä. Alueelle laaditaan viitasammakkoselvitys.

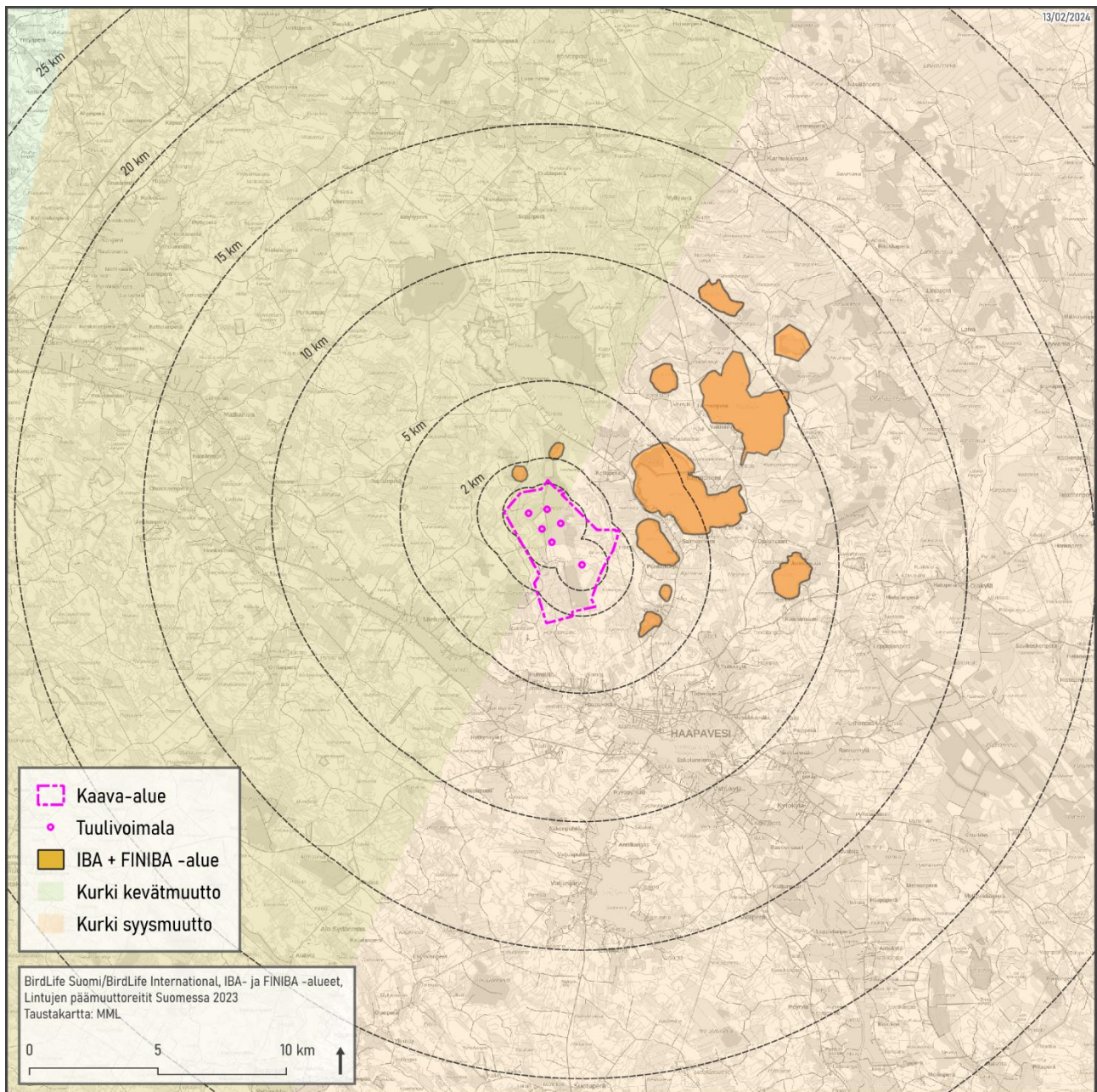
7.5 Linnusto

Hankealueen itä- ja pohjoispuolilla on useita kansallisesti ja kansainvälisesti arvokkaita lintualueita (FINIBA ja IBA), jotka muodostavat yhdessä Haapaveden lintujärvet -nimisen IBA- ja FINIBA-alueen (Kuva 7.7). Hankealue sijoittuu BirdLife Suomen määrittämille kurjen syysmuuton pääalueelle sekä kevätmuuttoalueen rajalle. Hankealueen läheisyydessä ei ole maakunnallisesti arvokkaiksi (MAALI) tunnistettuja lintualueita.

Läheisen Natura-alueen suojelun perusteena on useita lintulajeja.

Hankkeen kaavoituksen yhteydessä laaditaan kattava linnustoselvitys, jossa havainnoidaan kevätmuuttoa ja syysmuuttoa molempia 12 päivänä, päiväpetolintuja 5 päivänä ja kartoitetaan pöllöjen ja metsäkanalintujen esiintymistä alueella 2 päivänä sekä pesimälinnustoa 5 päivänä. Linnustoselvityksen tulokset raportoidaan ja huomioidaan kaavoituksen yhteydessä.

Tuulivoimalat voivat heikentää alueen huomionarvoisen linnuston elinolosuhteita voimaloiden aiheuttaman törmäysriskin ja elinympäristön kaventumisen kautta.

Kuva 7.7 BirdLife Suomen määrittämät Suomen tärkeät lintualueet (FINIBA) ja lintujen päämuuttoreitit sekä BirdLife Internationalin määrittämät kansainvälisesti tärkeät lintualueet (IBA) hankkeen läheisyydessä.

Päätelmät:

Tuotantoalueen läheisyydessä sijaitsee tärkeitä lintualueita. Hankkeen vaikutukset alueen lintuun selvitetään tuulivoimaosayleiskaavan laatimisen yhteydessä.

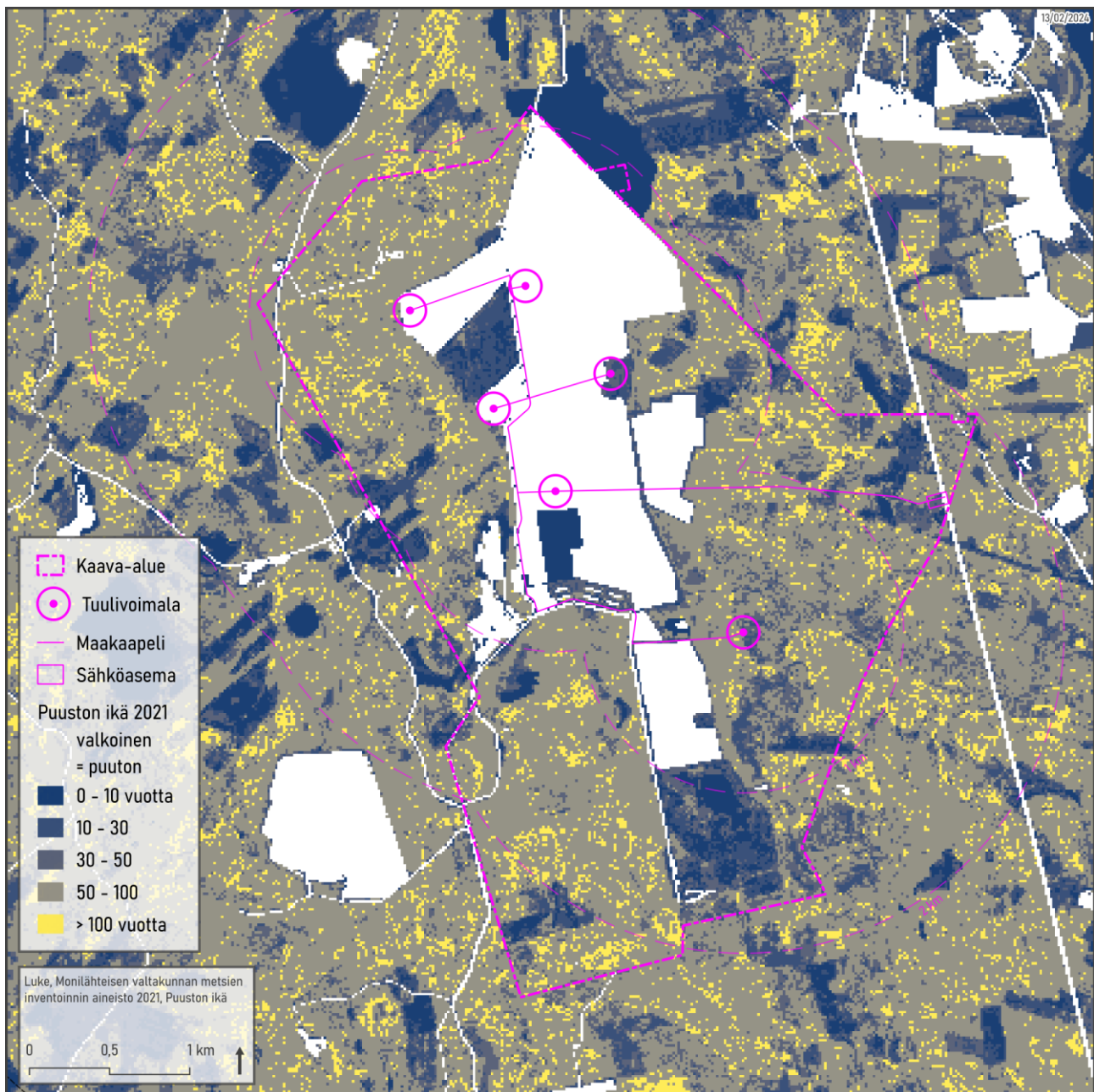
7.6 Kasvillisuus ja luontotyytit

Hankealueen entinen turvetuotantoalue on joko muutettu pelloksi ja on muutoin luontaisesti kasvitunut. Muu osa hankealueesta on pääosin suopohjaista ojitettua talousmetsää. Alueen itäosassa Istunmäen ympäristössä on kallioalueita.

Kaava-alueen ja sen lähialueiden puusto on pääosin 50–100-vuotiasta (Kuva 7.8). Kaava-alueella on yli 100-vuotiasta puustoa kohtalaisesti, mutta alueella ei ole yhtenäisiä vanhoja metsiä. Alueen eteläosassa Humalojan varressa on kaksi tunnettua metsälain tarkoittamaa erityisen tärkeää elinympäristöä ja alueen itäosassa yksi pienialainen kohde (Kuva 7.6).

Tuulivoimalat sijoitetaan eteläisintä voimalaa lukuun ottamatta puuttomille alueille.

Alueen kaavoituksen yhteydessä vuonna 2024 laadittavassa luontoselvityksessä kartoitetaan alueen kasvillisuus ja luontotyytit.

Kuva 7.8 Puuston ikä vuonna 2021.

Päätelmät:

Hankkeen tuulivoimalat sijoitetaan eteläisintä voimalaa lukuun ottamatta pelloksi muutetulle entiselle turvetuotantoalueelle. Hanke edellyttää vähäistä puustonpoistoa eteläisimmän voimalan, maakaapelin ja sähköaseman rakentamisalueilla. Hankkeen toteuttamisella ei ole merkittävää vaikutusta kasvillisuuteen rakentamistoimien ulkopuolisilla alueilla tai tuotantoalueen ympäristössä. Alueelta tunnettujen metsälain 10 §:n mukaisten kohteiden alueille ei kohdistu rakentamistoimenpiteitä.

Alueella toteutetaan luontoselvitys vuonna 2024, jonka yhteydessä kartoitetaan alueen kasvillisuutta ja mahdolliset arvokkaat luontotyypit. Luontoselvityksen tulokset huomioidaan kaavoituksen yhteydessä. Hankkeella ei todennäköisesti ole merkittäviä vaikutuksia alueen huomionarvoiseen kasvillisuuteen tai luontotyypeihin.

8 MAISEMA JA KULTTUURIPERINTÖ

Lähimmät rakennussuojelukohteet ja valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt sijaitsevat Haapaveden taajama-alueella. Hankkeen vaikutusalueella ei ole valtakunnallisesti merkittäviä maisema-alueita eikä maisemanhoitoalueita.

Hankealueella tai sen läheisyydessä (n. 3 km suunnitelluista voimaloista) ei ole tunnettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä.

Lähimmillään hieman yli 5 km etäisyydellä suunnitelluista tuulivoimaloista kaakkoon ja lounaaseen sekä noin 7 km etäisyydellä koilliseen sijaitsee Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa osoitettuja maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita.

Hankealueen sisäinen maisema on osin pelloksi muutetulla entisellä turvetuotantoalueella ihmisen muokkaamaa, avointa maisemaa. Metsäiset alueet ovat osin avohakattuja, ja alueen itänurkan läpi kulkee avoin voimajohtokäytävä. Hankealueen ympäristössä noin 5 km säteellä on avoimia peltoalueita ja järviä pääosin idässä ja pohjoisessa. Noin 10 km säteelle sijoittuu useita järviä, Pyhäjoen varren pelot ja asutus sekä Haapaveden keskustaajama. Hankkeen maisemallinen vaikutusalue on pinnanmuodoiltaan melko tasainen.

Yleisesti tuulivoimalan lapojen arvioidaan näkyvän selkeällä ja kuivalla ilmalla 5–10 kilometrin päähän. Tätä kauempana lapojen havaitseminen on vaikeampaa siten, että 15–20 kilometrin etäisyydellä niitä ei enää erota. Torni voi erottua noin 20–30 kilometrin päähän, jopa 50 km etäisyydelle hyvissä sääolosuhteissa. Sääolosuhteista riippuen etäisyydet voivat olla edellä mainittua selvästi lyhyemmät.

Tuulivoimaloiden havaittavuus maisemassa riippuu ympäröivien alueiden peitteisyydestä, korkeusvaihteluiden eroista sekä voimaloiden koosta. Laajoilta avoimilta alueilta tuulipuiston lähialueella tuulivoimalat voidaan havaita parhaiten. Peitteisessä ympäristössä voimaloiden havaittavuus on hyvin paikallista ja näkemäsektorit jäävät kapeiksi ja paikallisiksi.

Tuulivoimaloihin konehuoneen päälle asennettavat lentoestevalot muuttavat alueen maisemaa tuomalla uuden valonlähteen maisemakuvaan. Lentoestevalojen vaikutus maisemaan vaihtelee sääolosuhteiden ja vuodenaikojen mukaan. Sumuisella ja sateisella säällä lentoestevalojen vaikutus vähennee samoin kuin tuulivoimaloiden maisemavaikutukset yleensäkin, mutta mikäli pilvikerros on matalalla, lentoestevalot saattavat heijastua pilvistä laajemmalle alueelle. Välähtelevät valkoiset valot ovat havaittavissa kauas ja näkyvät avoimille alueille paremmin kuin voimaloiden lavat. Yöaikaan voimaloiden valot ovat kiinteät punaiset, jolloin häiritsevyys on vähäisempää. Kokonaisuutena lentoestevalot lisäävät tuulivoimaloiden näkyvyyttä myös pimeinä aikoina lisäten näkymäalueiden rakennetun maiseman vaikutelmaa.

Lentoestevalojen aiheuttamia vaikutuksia voidaan lieventää sijoittamalla lentoestevalot tuulipuiston laidoille, ei jokaiseen voimalaan. Haittoja voitaisiin lieventää myös lentoestevalojen kirkkautta ja väriä muuttamalla.

Tuulivoimaloiden korkeudesta johtuen huomattavimmat vaikutukset maisemaan muodostuvat etäämpänä varsinaisesta kaava-alueesta. Alueen ympäristön suhteellisen pienten korkeuserojen vuoksi tarkastelupisteen peitteisyys määrittää vahvasti tuulivoimaloiden aiheuttamia muutoksia maisemakuvaan.

Hankealueen välittömässä läheisyydessä ei ole tuotannossa olevia tuulivoimaloita, minkä vuoksi Haaponevan tuulivoimala muuttaa hankealueen ympäristön maisemakuvaan nykyisestä. Esisuunnittelussa oleva alueen länsipuolinen Sikokankaan tuulivoimahanke ja sen alustavasti suunnitellut 25 voimalaa muodostaisivat yhdessä Haaponevan hankkeen kanssa maisemallisesti yhtenäisen tuulivoimalakokonaisuuden.

Muut lähimmät tuulivoimahankkeet sijaitsevat hankealueesta nähden kaakossa ja lounaassa lähimmillään noin 13 km etäisyydellä. Näiden hankkeiden toteutuessa yhdessä Haaponevan ja Sikokankaan hankkeiden kanssa, Haapaveden keskustaajamasta tarkasteltuna tuulivoimaloita esiintyisi kaukomaisemassa noin 6–15 km etäisyydellä kaikissa pääilmansuunnissa etelää lukuun ottamatta.

Hankkeen maisemallisia vaikutuksia lähimpään asutukseen sekä ympäröivään maisemaan ja kulttuuriperintöön selvitetään ja arvioidaan hankkeen kaavoituksen yhteydessä. Hankkeesta laaditaan näkemäalueanalyysi ja tuulivoimaloiden näkyvyyttä maisemassa havainnollistetaan havainnekuvien avulla. Havainnekuvia tuotetaan kaikilta läheisiltä maisemallisesti arvokkailta alueilta sekä koettujen maisemavaikutusten kannalta merkittävistä pisteistä.

Päätelmät:

Hankkeella on vaikutusta ympäröivien alueiden maisemakuvaan. Hankkeen vaikutusalueella on maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita ja runsaasti asutusta.

Hankkeella on maisemallisia yhteisvaikutuksia viereisen Sikokankaan hankkeen kanssa, mikäli Sikokankaan hanke etenee. Haaponevan ja Sikokankaan hankkeilla on yhdessä lieviä yhteisvaikutuksia maisemaan muiden lähialueiden tuulivoimahankkeiden kanssa. Ilman mahdollista yhteisvaikutusta Sikokankaan hankkeen kanssa, Haaponevan tuulivoimahankkeella yksin on vähäisiä yhteisvaikutuksia maisemaan yhdessä muiden tuulivoimahankkeiden kanssa.

Hankkeen maisemalliset vaikutukset selvitetään kaavoituksen yhteydessä. Hankkeesta laaditaan näkemäalueanalyysi ja havainnekuvia. Vaikutusten arvioinnissa huomioidaan saatavilla olevan tiedon mukaan muut läheiset tuulivoimahankkeet.

9 LENTOLIIKENNE, SÄÄTUTKAT, VIESTINTÄYHTEYDET JA PUOLUSTUSVOIMAT

Hankealue ei sijaitse ilmaliikenteen korkeusrajoitusalueella. Puolustusvoimien pääesikunta on antanut hankkeen hyväksyttävyydestä puoltavan lausunnon 8.2.2024.

Euroopan meteorologisten laitosten yhteisjärjestön EU-METNET:in säätutkaohjelman OPERA:n mukaan tuulivoimaloiden vaikutukset tulee arvioida säätutkiiin, mikäli voimalat sijaitsevat alle 20 km:n etäisyydellä säätutkista. Hanketta lähin Ilmatieteen laitoksen säätutka sijaitsee noin 80 km etäisyydellä Utajärvellä.

Tuulivoimalat voivat aiheuttaa häiriötä TV-kuvaan, jos voimalat sijoittuvat antennin ja lähetysaseman väliin erityisesti, jos vastaanotettava signaali on nykyisellään heikko. Kaava-alueen ympäristössä on todennäköisesti mahdollisuus saada yhteys eri lähetysasemiin, jolloin tuulivoimalat eivät häiritse TV-kuvan näkymistä. Hanketta varten pyydetään lausunto Digitalta.

Päätelmät:

Hankkeella ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia säätutkien toimintaan tai TV-kuvaan. Kaavoituksen yhteydessä hankkeesta pyydetään lausunnot muun muassa Ilmatieteen laitokselta, teleoperaattoreilta ja Digitalta. Vaikutusten arviointia tarkennetaan lausuntojen perusteella. Mahdollisia haittavaikutuksia voidaan lieventää esimerkiksi siirtämällä antenni tai muuttamalla voimalasijoittelua.

10 YHTEISVAIKUTUKSET MUIDEN HANKKEIDEN KANSSA

Suunnittelualue rajautuu lännessä Sikokankaan tuulivoimahankkeeseen. Haaponevan hankkeen kaava-alue on osittain päällekkäinen Sikokankaan alustavan hankealueen kanssa. Sikokankaan hanke on esisuunnittelussa ja käsittää saatavilla olevien tietojen mukaan noin 25 tuulivoimalaa. Hankkeen kaavoitusaloite on hyväksytty Haapaveden kaupunginhallituksessa 25.9.2023 § 235.

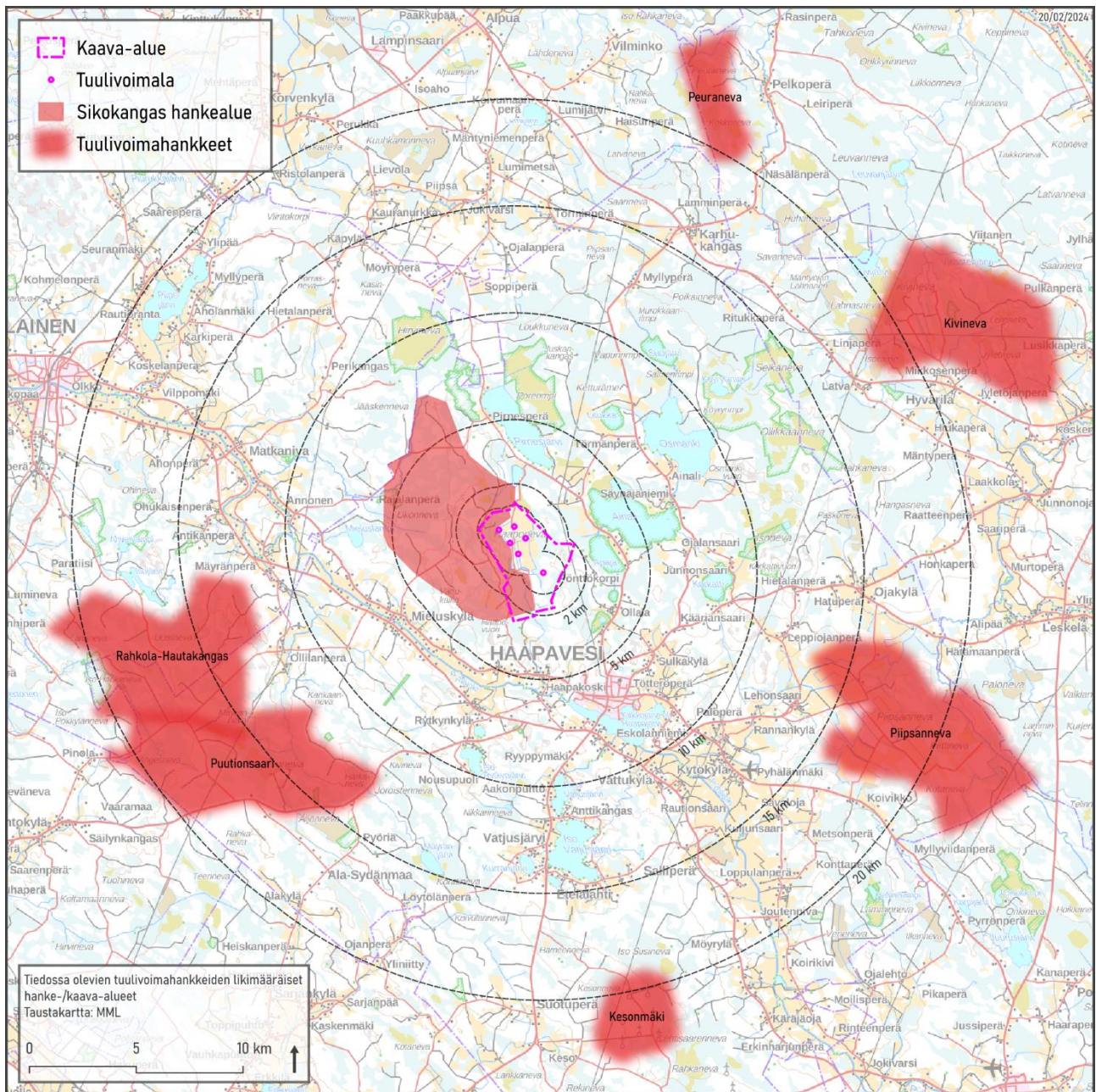
Haaponevan hankkeella voi olla yhteisvaikutuksia Sikokankaan hankkeen kanssa erityisesti maiseman, melun ja välkkeen osalta. Yhteisvaikutuksia Sikokankaan hankkeen kanssa arvioidaan osayleiskaavan laadinnan yhteydessä, mikäli Sikokankaan suunnittelu etenee ja hankkeesta saadaan lisätietoa.

Suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse toiminnassa olevia tuulivoiman tuotantoalueita tai muita tuulivoimahankkeita. Sikokangasta lukuun ottamatta lähimmät tuulivoimahankkeet sijaitsevat noin 13–14 km etäisyydellä.

Tiedossa olevat toiminnassa, rakenteilla tai eri suunnitteluvaiheissa olevat tuulivoimahankkeet noin 20 km säteellä Haaponevan hankealueesta on esitetty seuraavassa kuvassa (Kuva 10.1) ja taulukossa (Taulukko 2).

Taulukko 2 Kaava-alueen läheisyydessä olevat tuotannossa olevat tuulivoima-alueet ja tuulivoimahankkeet sekä niiden kaava- tai hankealueiden likimääräinen etäisyys Haaponevan kaava-alueesta.

Hanke	Tuulivoim. lkm	Kunta	Status	Etäisyys
Sikokangas	n. 25	Haapavesi	Esisuunnittelussa	0 km
Puutionsaari	40-49	Haapavesi	Kaavoitettu, ei lainvoimainen	13 km
Rahkola-Hautakangas	40	Haapavesi, Oulainen	Kaavoitus käynnissä	13 km
Piipsanneva	39	Haapavesi	Kaavoitettu, ei lainvoimainen	14 km
Kesonmäki	7	Haapavesi	Tuotannossa	19 km
Kivineva	28	Siikalatva	Kaavoitus ja YVA-menettely käynnissä	19 km
Peuraneva	10	Siikalatva	Esisuunnittelussa	20 km

Kuva 10.1 Hanketta lähimmät tuulivoiman tuotantoalueet ja vireillä olevat tuulivoimahankkeet.

Päätelmät:

Hankkeella on viereisen Sikokankaan hankkeen kanssa todennäköisiä yhteisvaikutuksia, mikäli Sikokankaan hanke toteutuu.

Hankkeella ei arvioida olevan merkittäviä yhteisvaikutuksia muiden tuulivoimahankkeiden kanssa.

11 EPÄVARMUUDET

Ympäristöselvitys on laadittu hyödyntäen kattavasti erilaisia avoimia ja puoliavoimia lähtötietoaineistoja. Hankkeen vaikutukset arvioidaan pääasiassa alueelle laadittavan osayleiskaavan yhteydessä. Osana hankkeen kaavoitusta laaditaan luonto- ja linnustonselvitys, melu- ja välkeselvitykset sekä näkymäalueanalyysi ja havainnekuvat.

Hankkeen yhteisvaikutuksia viereisen Sikokankaan tuulivoimahankkeen kanssa arvioidaan kaavoituksen yhteydessä, mikäli Sikokankaan suunnittelu etenee niin, että hankkeesta saadaan lisää tietoa. Saatavilla olevan tiedon perusteella Haaponevan hankkeen yhteisvaikutusten arviointi Sikokankaan hankkeen kanssa sisältää merkittäviä epävarmuuksia.

12 JOHTOPÄÄTÖKSET

Haaponevan tuulivoimahanketta varten laaditaan oikeusvaikutteinen tuulivoimaosayleiskaava maankäyttö- ja rakennuslain 77 §:n mukaisesti. Hankkeen ympäristövaikutuksia on selvitetty alustavasti tässä ympäristöselvityksessä sekä osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa. Hankkeen vaikutuksia tullaan arvioimaan tarkemmin kaavoituksen yhteydessä erilaisten tässä ympäristöselvityksessä kuvattujen sekä muiden maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämien selvitysten avulla.

Osayleiskaavan vaikutusten arvioinnissa tullaan arvioimaan maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla muun muassa tuulivoimahankkeen melu-, välke- ja maisemavaikutuksia, vaikutuksia luonnonympäristöön ja alueen turvallisuuteen sekä yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa. Hankkeen ympäristövaikutuksia on tarvittaessa mahdollista lieventää kaavoituksessa käytettävissä olevin keinoin, esimerkiksi antamalla voimaloiden kokoa, sijaintia, tiestöä tai alueen vesienkäsitelyä koskevia määräyksiä.

Kaavan laatimisen osallistumismenettely mahdollistaa sen, että asukkailla ja muilla asianosaisilla on mahdollisuus perehtyä suunnitelmiin ja lausua mielipiteensä kaavaprosessin aikana. Kaavaluonnoksen ja -ehdotuksen nähtävilläolon aikana kaavasta pyydetään lausunnot niiltä viranomaisilta, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Kaavaan tehdään tarvittaessa muutoksia saadun palautteen perusteella.

YVA-menettelyä edellytetään Suomessa automaattisesti tuulivoimahankkeilta, joissa kokonaisteho on vähintään 45 MW tai voimaloita on vähintään 10 kpl. Haaponevan tuulivoimahankkeessa tavoitteena on mahdollistaa 6:n kokonaiskorkeudeltaan enintään 250 metriä olevan tuulivoimalan rakentaminen. Yksittäisen tuulivoimalan teho on 6-8 MW ja hankkeen kokonaisteho alle 45 MW.

Ympäristöselvityksen perusteella hankkeen toteuttamisesta ei ole odotettavissa sellaisia haitallisia ympäristövaikutuksia, jotka edellyttäisivät YVA-menettelyn soveltamista hankkeeseen.

LÄHTEET

Internet ja paikkatietoaineistot

Asutus, vesistöt: Maanmittauslaitos. Maastotietokanta. Maastotietokannan kyselypalvelu.

Erytisen tärkeät elinympäristöt: Suomen metsäkeskus. Rajapinnat. Erytisen tärkeät elinympäristöt.

Geologiset muodostumat: Suomen ympäristökeskus. Syken avoimet rajapinnat. Geologiset muodostumat.

Happamat sulfaattimaat: GTK. Happamat sulfaattimaat, karttapalvelu. <https://gtkdata.gtk.fi/hasu/index.html>

Ilmaliikenteen korkeusrajoitusalueet: Finntraffic. Rajapintapalvelu.

Kaivostoiminta: Tukes. Kaivosrekisterin karttapalvelu. <https://gtkdata.gtk.fi/kaivosrekisteri/>

Kulttuuriympäristön suojellut kohteet: Museovirasto. Kulttuuriympäristön paikkatietoaineistot, rajapinnat.

Luonnonsuojelualueet: Suomen ympäristökeskus. Syken avoimet rajapinnat. Luonnonsuojelualueet, Natura2000 ja Erytislaiella suojellut rakennusperintökohteet; Luonnonsuojeluohjelma-alueet.

Maanpeite: Scalgo ja Syke (osittain MML, Metsäkeskus, Väylävirasto). Maanpeite 2 m 2022 ja jatkojaloste kasvillisuuden korkeudella. <https://ckan.ymparisto.fi/dataset/maanpeite-2-m-2022-ja-jatkojaloste-kasvillisuuden-korkeudella>

Maaperä ja kallioperä: Geologian tutkimuskeskus GTK. Rajapintapalvelut.

Maisema-alueet: Suomen ympäristökeskus. Syken avoimet rajapinnat. Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet; Maisemanhoitoalueet.

Natura-alueiden tiedot: ELY-keskukset. Suomen ympäristökeskuksen karttapalvelu. Natura 2000-alueen tietolomake ja tiivistelmä. Haapaveden lintuvedet ja suot.

Pohja- ja pintavedet: Suomen ympäristökeskus. Syken avoimet rajapinnat. Valuma-aluejako ja uoma verkosto; Pohjavesialueet.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava-aineistot: Pohjois-Pohjanmaan liitto.

Puusto: Luonnonvarakeskus. Puuston ikä 2021. Luke aineistonlatauspalvelu.

Retkeilykohteet ja -reitit: Metsähallitus. Retkikartta.fi.

Sähkönsiirto: Fingrid. Suomen kantaverkko; Kantaverkon liityntämahdollisuudet.

Taustakartat: Maanmittauslaitos. Karttakuvapalvelu.

Topografia: Maanmittauslaitos. Korkeusmalli 2m. Karttapaikka.

Tärkeät lintualueet: BirdLife Suomi. FINIBA- ja IBA-alueet. <https://www.birdlife.fi/suojelu/alueet/>

Virkistyskohteet ja -reitit: Jyväskylän yliopisto. Lipas-tietokanta.

Yleis- ja asemakaavat: Haapaveden kunta.

LIITTEET

Seuraavilla sivuilla:

Liite 1. Päätös Haaponevan turvetuotantoalueen ympäristöluvan rauettamisesta. Neova Oy:n hakemus ja AVI:n päätös. Päätös Nro 140/2023. 19.9.2023.

Liite 2. Haapaveden lintuvedet ja suot. Natura 2000 tietolomake.

ASIA	Haaponevan turvetuotantoalueen ympäristöluvan rauettaminen ja lohkojen 1, 2, 6 ja lisäalueen 2B (lohko 7) jälkihoitotoimenpiteiden vahvistaminen, Haapavesi
HAKIJA	Neova Oy

SISÄLLYSLUETTELO

HAKEMUS JA ASIAN VIREILLETULO	3
TOIMINTA JA SEN SIJAINTI	3
HAKEMUKSEN PERUSTE	3
LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA	3
TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT, LAUSUNTO JA ALUEEN KAAVOITUSTILANNE	3
Toimintaa koskevat luvat ja lausunto.....	3
Alueen kaavoitustilanne	5
HAKEMUKSEN SISÄLTÖ	6
Turvetuotantoalueen historia ja nykytila	6
Päästöt vesistöön.....	8
Vesistö.....	10
Vesistö ja veden laatu.....	10
Kalasto ja kalastus.....	13
Vesistön käyttö	14
Toiminnan vaikutukset vesistöön	14
Jälkihoito ja seuraava maankäyttö	15
Jälkihoitovaiheen tarkkailu	16
Tuotannon jälkeiset korvaukset ja kompensaatiot	16
Latvalammen vedenkorkeuden tarkkailun tulokset vuosilta 2004–2021	16
HAKEMUKSEN KÄSITTELY	20
Hakemuksen täydennys.....	20
Hakemuksesta tiedottaminen	20
Lausunnot.....	20
Hakijan vastine	23
MERKINTÄ	23
ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU	24
Pääasiaratkaisu	24
Jälkihoitomääräykset	24
OHJAUS ENNAKOIMATTOMIEN VAHINKOJEN VARALLE	25
RATKAISUN PERUSTELUT	26
Luvan rauettamisen ja jälkihoitotoimien vahvistamisen perustelut.....	26
Jälkihoitomääräysten perustelut.....	27
VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN.....	29
PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO.....	29
SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET	29
KÄSITTELYMAKSU	29
Ratkaisu.....	29
Perustelut	29
Oikeusohje.....	30
PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN.....	30
MUUTOKSENHAKU	31

HAKEMUS JA ASIAN VIREILLETULO

Neova Oy on 4.10.2021 aluehallintovirastoon saapuneella ja myöhemmin täydentämällään hakemuksella hakenut Haapaveden kaupungissa sijaitsevan Haaponevan turvetuotantoalueen ympäristöluvan rauettamista ja lohkojen 1, 2, 6 ja lisäalueen 2B (lohko 7) jälkihoitotoimenpiteiden vahvistamista.

TOIMINTA JA SEN SIJAINTI

Haaponevan turvetuotantoalue sijaitsee Haapaveden kaupungissa, 5–10 kilometriä kaupungin keskustasta pohjoisluoteeseen.

HAKEMUKSEN PERUSTE

Pohjois-Suomen ympäristölupaviraston 2.1.2007 antaman päätöksen nro 3/07/2 lupamääräyksen 17 mukaan toiminnanharjoittajan on hyvissä ajoin, viimeistään kuusi kuukautta ennen toiminnan lopettamista, esitettävä ympäristölupaviraston hyväksyttäväksi yksityiskohtainen suunnitelma toiminnan lopettamisen edellyttämistä ympäristönsuojelua koskevista toimista ja tuotantoalueen jälkihoidosta.

Neova Oy on hakenut Haaponevan turvetuotantoalueen ympäristöluvan rauettamista ja lohkojen 1, 2, 6 ja lisäalueen 2B (lohko 7) jälkihoitotoimien vahvistamista, koska Haaponevan tuotanto on lopetettu niin, että viimeiseksi tuotantovuodeksi jää vuosi 2018. Tuotannon päättymisestä on tehty ilmoitus Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle 19.3.2020.

LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Ympäristönsuojeluasetuksen 1 §:n 2 momentin 7 c) kohdan mukaan aluehallintovirasto ratkaisee turvetuotantoa koskevan ympäristölupa-asian.

TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT, LAUSUNTO JA ALUEEN KAAVOITUSTILANNE

Toimintaa koskevat luvat ja lausunto

Pohjois-Suomen vesioikeus on 19.1.1995 antamallaan päätöksellä nro 7/95/2 myöntänyt Vapo Oy:lle toistaiseksi voimassa olevan luvan johtaa Haaponevan noin 453 ha:n laajuisen turvetuotantoalueen kuivatusvedet Humalojan ja Lylyojan kautta Pyhäjokeen.

Pohjois-Suomen ympäristölupavirasto on 7.6.2000 antamallaan päätöksellä nro 29/00/2 muuttanut edellä mainittua vesioikeuden päätöstä lupamääräysten ja kalatalousmaksujen osalta sekä velvoittanut Vapo Oy:n hakemaan ympäristölupaa vuoden 2005 loppuun mennessä. Vaasan hallinto-oikeus on 9.3.2001 antamallaan päätöksellä muuttanut ympäristölupaviraston päätöksen eräitä lupamääräyksiä muun muassa korvausvelvoitteiden osalta ja pysyttänyt Latvalammen tarkkailuvelvoitteen ja Pirnesjärven ruoppausvelvoitteen. Korkein hallinto-oikeus on 12.5.2003 antamallaan päätöksellä kumonnut Vaasan hallinto-oikeuden antaman määräyksen liikaa maksettujen kalatalousmaksujen palauttamisesta.

Pohjois-Suomen ympäristölupavirasto on 2.1.2007 antamallaan päätöksellä nro 3/07/2 myöntänyt Vapo Oy:lle toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan Haaponevan turvetuotantoalueen turvetuotantoon ja lisäalueen kuntoonpanoon sekä turvetuotantoalueen vesien johtamiseen Humalojan ja Lylyojan kautta Pyhäjokeen. Tuotantopinta-ala on ollut tuolloin 415,5 hehtaaria ja lisäalue 23,6 hehtaaria (luvan mukainen pinta-ala 439, 1 hehtaaria). Ympäristölupavirasto on hylännyt hakemuksen siltä osin, kuin siinä on pyydetty toiminnan lopettamissuunnitelman vahvistamista siten, ettei Haaponevan osalta tarvita enää erillistä hakemusta.

Päätöksessä nro 3/07/2 luvan saajan on tullut, mikäli se aikoo jatkaa päätöksessä tarkoitettua turvetuotantoa ja vesien johtamista vesistöön vuoden 2016 jälkeen, mainitun vuoden loppuun mennessä, toimittaa ympäristölupavirastolle lupamääräysten tarkistamista koskeva hakemus uhalla, että ympäristölupavirasto voi määrätä luvan raukeamaan.

Päätöksessä nro 3/07/2 on annettu lupamääräykset toiminnan lopettamisesta lohkojen 3–5 osalta. Lohkojen 3–5 osalta toiminnan lopettamisesta ja jälkihoito on määrätty ilmoitettavaksi Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle. Hakemuksen mukaan lohkojen 3–5 jälkihoitotoimet on toteutettu Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla.

Päätöksen nro 3/07/2 toiminnan lopettamista lohkoilla 1, 2, 6 ja lisäalueella 2B koskeva lupamääräys 17 kuuluu kokonaisuudessaan seuraavasti:

”17. Mikäli lupakauden aikana tuotannosta poistuvilla alueilla tehdään tuotantosuunnitelmasta poikkeavia jälkihoitotoimiin liittyviä vesien johtamisjärjestelyjä tai alue siirtyy jälkikäyttöön, on niistä etukäteen ilmoitettava Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskukselle. Tuotannosta poistuvan lohkon vesiensuojelutoimia on jatkettava, kunnes toiminta ei enää saannottavasti aiheuta vesistökuormitusta, ja ainakin kaksi vuotta turpeen noston lopettamisen jälkeen.

Toiminnanharjoittajan on hyvissä ajoin, viimeistään kuusi kuukautta ennen toiminnan lopettamista, esitettävä ympäristölupaviraston hyväksyttäväksi yksityiskohtainen suunnitelma toiminnan lopettamisen edellyttämistä ympäristönsuojelua koskevista toimista ja tuotantoalueen jälkihoi-

dosta. Hakemukseen on liitettävä esitys toiminnan lopettamisen jälkeisestä tarkkailusta sekä niiden toiminnan päättymisen jälkeen mahdollisesti aiheutuvien vesistön pilaantumisvahinkojen korvaamisesta, joista luvan saaja on vastuussa. Vastaava suunnitelma on esitettävä myös, jos lupakauden aikana huomattava osa alueesta poistuu tuotannosta ja kyseisellä alueella tehdään muutoksia vesien johtamis- ja vesiensuojelujärjestelyihin.

Lisäksi lupapäätöksen liitteessä 2 on määrätty jälkihoitovaiheen tarkkailusta seuraavaa:

”Jälkihoitovaiheen päästötarkkailu tehdään yhtenä vuotena kerran kuu-kaudessa 15.5.–30.9. Näytteistä määritetään kiintoaine, kokonaisfosfori, kokonaistyyppi, COD_{Mn} ja pH. Vesiensuojelurakenteiden toimivuutta tarkkaillaan silmämääräisesti kahden vuoden aikana tai enintään siihen saakka, kun alue on siirtynyt toiseen käyttöön.”

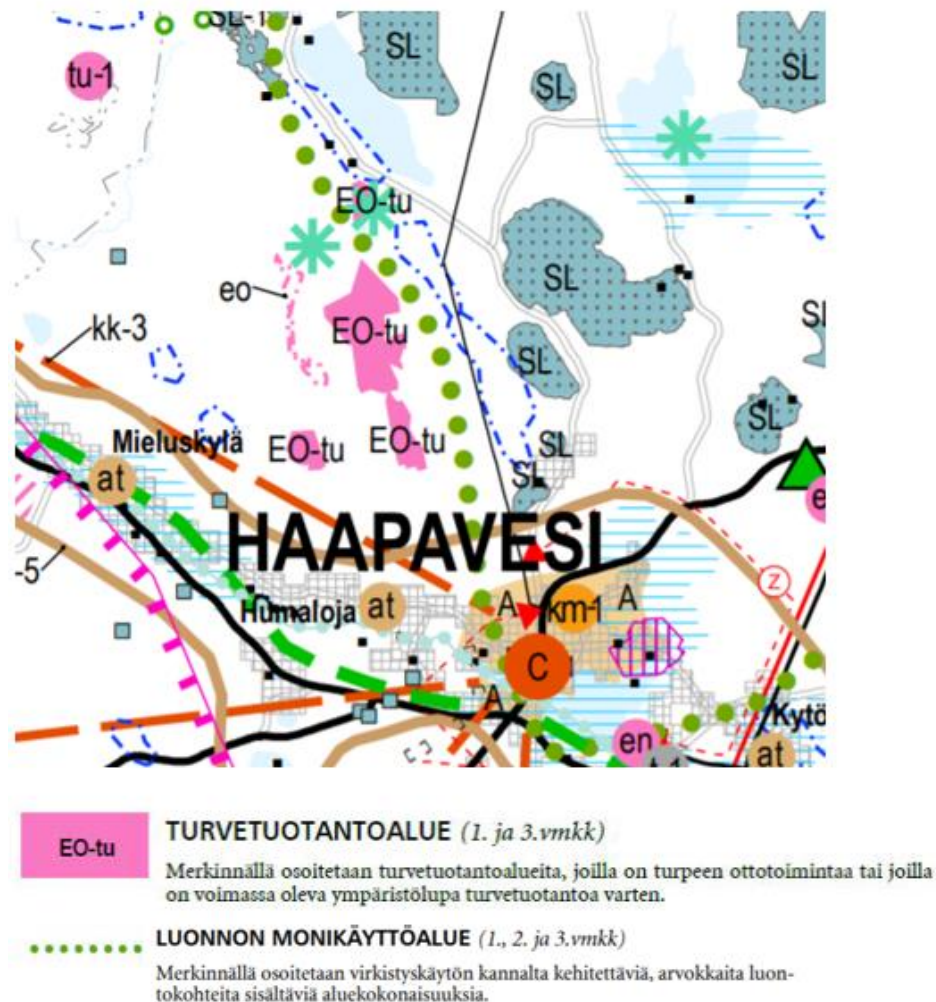
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on todennut 27.12.2017 antamallaan lausunnolla (POPELY/3041/2015), ettei Haaponevan lupaa ole tarve muuttaa ympäristönsuojelulain 89 §:n perusteella. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on tehnyt Haaponevalla määräaikaistarkastuksen 9.9.2021. Lausunto ja tarkastusmuistio on esitetty hakemuksen liitteenä.

Alueen kaavoitustilanne

Haaponevan turvetuotantoalueella on voimassa kolme Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavaa. 1. vaihemaakuntakaava käsittelee muun muassa energiantuotantoa ja -siirtoa sekä luonnonympäristöä ja ympäristöministeriö on vahvistanut sen päätöksellään 23.11.2015. 2. vaihemaakuntakaava käsittelee muun muassa maaseudun asutusrakennetta, kulttuuriympäristöä sekä virkistys- ja matkailualueita ja maakuntavaltuusto hyväksyi sen 7.12.2016. 3. vaihemaakunta koskee muun muassa pohjavesi- ja kiviainesalueita, mineraalipotentialiaali- ja kaivosalueita ja tuulivoima-alueita. Maakuntavaltuusto hyväksyi 11.6.2018 3. vaihemaakuntakaavan, mutta siitä tehtiin kahdeksan valitusta Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen, jotka hallinto-oikeus hylkäsi 29.4.2020. Päätökseen voi hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Maakuntahallitus on määrännyt 5.11.2018 3. vaihemaakuntakaavan tulemaan voimaan. Vaihemaakuntakaavojen yhdistelmä on esitetty kuvassa 3. Vaihemaakuntakaavassa Haaponeva on merkitty turvetuotantoalueeksi (EO-tu). Merkinnällä osoitetaan turvetuotantoalueita, joilla on turpeen ottotoimintaa tai joilla on voimassa oleva ympäristölupa turvetuotantoa varten.

Turvetuotannon osalta on annettu koko maakuntakaava aluetta koskeva yleismääräys, jonka mukaan turvetuotantoon tulee ottaa ensisijaisesti entisiin tuotantoalueisiin liittyviä soita, ojitettuja soita tai sellaisia ojittamattomia soita, joiden luonnon- tai kulttuuriarvot eivät ole seudullisesti merkittäviä. Tuotantoa tulee harjoittaa niin, että sen valuma-aluekohtainen vesistön kuormitus vähenee valtakunnallisen vesiensuojelun tavoit-

teohjelman mukaisesti. Turvetuotannon lopettamisen jälkihoidon ympäristövaikutukset tulee käsitellä valvonta- ja lupaviranomaisten kanssa ennen tuotannon päättymistä. Suopohjien jälkikäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueelliset maankäyttötarpeet. Seuraavassa kuvassa on ajantasainen maakuntakaava (yhdistelmä kolmesta vaihemaakuntakaavasta, 5.11.2018, tekn. tark. 18.6.2019) ja alueen kaavamerkintäselitteet:

HAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Turvetuotantoalueen historia ja nykytila

Haaponevan turvetuotantoalue on valmisteltu tuotantoon 1987–1992. Vuosina 2016 ja 2017 alue oli levossa, mutta tätä ennen tuotantoa harjoitettiin vuosittain. Vuonna 2018 tuotantoa oli vielä lohkoilla 7 sekä osalla lohkoja 1 ja 2 noin 57 hehtaarin alalla, kyseinen vuosi oli viimeinen aktiivinen tuotantovuosi. Ympäristöluvassa mainittu lohko 2B tarkoittaa lohkoa 7. Tuotantosuunnitelmaportaan mukaan tuotantoalueen pinta-ala on 439,7 hehtaaria. Tuotantoalueesta lohkojen 1, 2, 6 ja lisäalueen 2B (lohko 7) yhteenlaskettu pinta-ala on 249,8 hehtaaria.

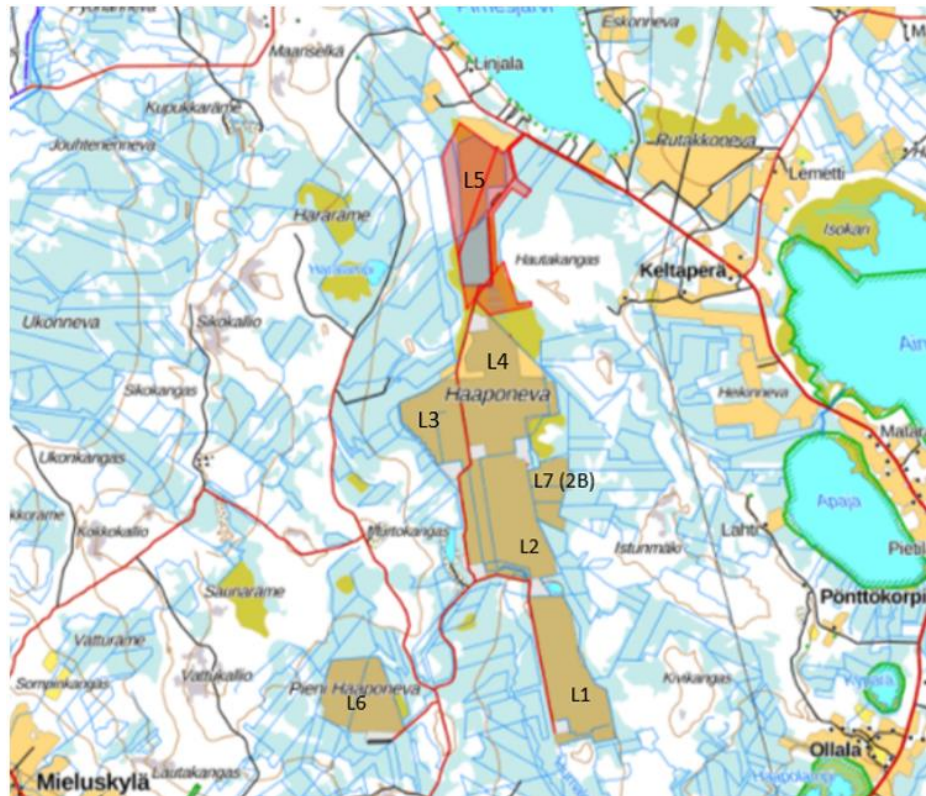
Haaponevan lohkojen 1 ja 2 sekä 7 vedet on käsitelty sulan maan aikaan pintavalutuskentällä (pvk2) ja muuna aikana laskeutusaltailta. Pintavalutuskenttä on ollut käytössä vielä vuonna 2021. Lohkojen vedet on johdettu vesienkäsittelyn jälkeen laskuojien, joista edelleen Humalojan kautta Pyhäjokeen. Lohkon 6 (Pieni Haaponeva) tuotanto on päättynyt vuonna 2014 ja se on kokonaisuudessaan siirretty viljelykäyttöön maanomistajan toimesta vuonna 2015. Lohkon vedet on johdettu laskeutusaltaiden kautta laskuojaan, josta edelleen Lylyojan kautta Pyhäjokeen.

Lohkot 1 ja 2 sekä 7 on siirretty pääosin viljelykäyttöön maanomistajan toimesta vuoden 2021 aikana. Vielä viljelykäyttöön ottamaton alue on luontaisesti kasvittunutta, eikä siellä ole enää pinta-alaltaan merkittäviä turvepintaisia alueita.

Alueen nykytilanne kasvittumisen osalta ilmenee seuraavasta kuvasta sekä hakemukseen liitetystä valokuvaliitteestä 5. Haaponevan kasvittumisen tilanne 10.9.–12.9.2021. Lähde: Suomen ympäristökeskus (SYKE), TARKKA-palvelu. Sisältää muokattua Copernicus-dataa & USGS/NASA Landsat program dataa, SYKE.

Seuraavassa kuvassa on esitetty Haaponevan alueen hallintatilanne, vain lohko 5 on Neova Oy:n (hakija) omistuksessa. Lohko 6 (Pieni Haaponeva) on luovutettu takaisin vuokranantajalle 26.11.2014. Lohkojen 1, 2 ja 7 (2B) alueet on myyty 4.3.2021. Myynnin yhteydessä on sovittu, että Neova Oy voi suorittaa alueella ympäristöluvan edellyttämät jälkihoitotoimenpiteet. Vain punaisella merkityt alueet ovat Vapo Oy:n (Neova Oy:n) omistuksessa. Entisten tuotantolohkojen sijainnit on merkitty karttaan.

Päästöt vesistöön

Haaponeva on kuulunut Pyhäjoen turvetuotantoalueiden käyttö-, päästö-, ja vaikutustarkkailuohjelmaan. Luvan mukaan päästöjä vesistöön tarkkaillaan lupakauden aikana kahtena vuotena, minkä lisäksi on kaksi suppean tarkkailun vuotta. Näytteet otetaan 15.5.–30.9. välisenä aikana. Haaponevan päästöjä (pvk2) on lupakauden aikana tarkkailtu vuosina 2009–2011, 2013, 2016–2019. Pintavalutuskentän tehoa on tarkkailtu vuosina 2013, 2016 ja 2019. Vuonna 2020 Haaponeva siirtyi jälkihoitovaiheen tarkkailuun. Tarkkailutulokset ja tarkkailuraportit on esitetty hakemuksen liitteenä.

Vuosina 2016–2020 Haaponevalla mitatut kiintoainepitoisuudet 0,85–2,0 mg/l ovat olleet pienempiä kuin Pohjois-Suomen ojittamattomilla pintavalutuskentällisillä turvetuotantoalueilla keskimäärin (5,3 mg/l, Pöyry Finland Oy 2016). Kiintoainepitoisuudet ovat olleet lähellä luonnontilaisen suon valumaveden tasoa (1 mg/l). Lähtevän veden kokonaisfosforipitoisuudet (14–19 µg/l) ovat olleet selvästi pienempiä kuin Pohjois-Suomen ojittamattomilla pintavalutuskentällisillä turvetuotantoalueilla keskimäärin (39 µg/l, Pöyry Finland Oy 2016), ollen jopa luonnontilaisen suon valumaveden tasolla (20 µg/l).

Kokonaistyyppipitoisuudet 594–748 µg/l ovat olleet selvästi pienempiä kuin Pohjois-Suomen ojittamattomilla pintavalutuskentällisillä turvetuotantoalueilla keskimäärin (1 162 µg/l, Pöyry Finland Oy 2016). Myös ke-

miallisen hapenkulutuksen osalta arvot ovat vuosikeskiarvona olleet pienempiä kuin Pohjois-Suomen ojittamattomilla pintavalutuskentällisillä turvetuotantoalueilla keskimäärin (28 µg/l, Pöyry Finland Oy 2016). Seuraavassa taulukossa on esitetty Haaponevan pintavalutuskentältä lähtevän veden keskimääräinen laatu vuosina 2016–2020.

Vuosi	Kiintoaine mg/l	Kok.P µg/l	Kok.N µg/l	COD _{Mn} mg/l	pH	Näytemäärä n
2020	1,4	18	628	22	7,0	11
2019	1,9	15	594	23	6,9	10
2018	0,85	19	715	26	6,6	2
2017	1,3	14	748	19	6,9	5
2016	2,0	17	612	21	6,9	9

Haaponevan pintavalutuskenttä on toiminut tehokkaasti poistaen sekä kiintoainetta että ravinteita. Seuraavassa taulukossa on esitetty Haaponevan pintavalutuskentän 2 tehon tarkkailutulokset (yp = kentän yläpuolella, ap = kentän alapuolella).

Vuosi	Kiintoaine			Kok.P			Kok.N			Näytemäärä n
	yp	ap	teho	yp	ap	teho	yp	ap	teho	
	mg/l	mg/l	%	µg/l	µg/l	%	µg/l	µg/l	%	
2019	8,7	1,5	83	52	16	69	790	557	29	3
2016	11,9	1,8	85	50	18	65	1 250	600	52	4
2013	13	1,1	92	53	15	71	1 467	673	54	3

Haaponevan vuosipäästöt (kg/a) vuosilta 2012–2020 on esitetty seuraavassa taulukossa. Kuormitus on viime vuosina selvästi pienentynyt.

*Tuotantoalue levossa. Vuosien 2012, 2014 ja 2015 kuormitus arvioitu muiden tarkkailusoiden perusteella.

Vuosi	Tuotannossa	vuosikuormitus, brutto				Vuosikuormitus, netto		
		COD _{Mn} kg/v	Kok.P kg/v	Kok.N kg/v	Kiintoaine kg/v	Kok.P kg/v	Kok.N kg/v	Kiintoaine kg/v
2020	0	5 670	4	197	936	0,7	122	755
2019*	0	23 813	29	954	5 021	12	610	4 242
2018	83	8 922	14	425	2 192	8	271	1 889
2017*	0	25 509	26	960	2 943	10	539	2 103
2016*	0	30 764	46	1 557	9 403	20	869	8 023
2015	109	44 579	80	2 255	10 962	44	1 297	9 052
2014	96	36 108	99	2 506	18 911	63	1 692	17 201
2013	151	36 377	134	2 557	21 122	100	1 698	19 429
2012	151	54 794	148	3 618	18 794	108	2 560	14 680

Lähde: Pohjois-pohjanmaan turvetuotantoalueiden vuosikuormitusraportit

Vesistö

Vesistö ja veden laatu

Haaponeva sijaitsee Pyhäjoen vesistöalueella (54), tarkemmin Mieluskosken (54.022) ja Pirnesjärven (54.025) alueilla. Haaponevan turvetuotantoalueen vedet johdetaan sulan maan aikaan pintavalutus kentän 2 kautta ja muuna aikana laskeutusaltaiden kautta Humalojaan ja edelleen Pyhäjokeen Haapakosken kohdalla. Humalojaa pitkin etäisyys Pyhäjokeen on noin 5 kilometriä. Humalojan valuma-alue on 24 km². Pyhäjoen vesistöalueen pinta-ala Mieluskoskella on 2 013 km² ja järvisyys 7,9 %. Haaponevan lohkon 6 vedet on johdettu Lylyjoaan ja edelleen noin 4 kilometrin päässä Pyhäjokeen. Haaponevan sijainti valuma-alueella on esitetty seuraavassa kuvassa:

Hakijan mukaan Haaponeva ei sijaitse Litorinameren alueella eli alueella ei ole sulfaattimaihin liittyviä riskejä.

Vesistötarkkailussa Haaponeva kuuluu Pyhäjoen yhteistarkkailuun Humalojan pisteellä (Hu0). Humaloja laskee Pyhäjokeen Haapajärven alapuolelle. Humalojassa tarkkailua on tehty vuosina 2013, 2016 ja 2019 (alueellinen tarkkailu). Muina vuosina tarkkailua on tehty Pyhäjoen pääuomassa, Haaponevaa lähin tarkkailupiste Pyhäjoessa on Py79, joka sijaitsee Humalojan yläpuolella.

Otteet vuosien 2013, 2016 ja 2019 vesistötarkkailuraporteista ovat hakemuksen liitteenä 8. Vuoden 2016 vesistötarkkailuraportin mukaan Humalojan (Hu0) vesi oli turvetuotantoalueelta tulevaa vettä keskimäärin rehevämpää ja humuspitoisempaa. Haaponevalta lähtevä vesi oli ravinteiden perusteella lähinnä lievästi rehevää ja Humalojan vesi rehevää. Lisäksi raportin mukaan: Humalojan happitilanne oli hyvä koko vuoden. Maaliskuussa vesi oli väriltään vaaleampaa, mutta sameampaa. Myös rautapitoisuus oli maaliskuussa noin puolet korkeampi kuin kesäaikaan. Veden pH-arvo vaihteli 6,1–7,1 välillä. Ravinnetitoisuuksien perusteella Humalojan vesi oli rehevällä tasolla. Ammoniumtypen- ja fosfaattifosforin pitoisuudet olivat korkeimmillaan maaliskuussa, mutta epäorgaanisia ravinteita esiintyi vedessä myös kesällä. Ravinnetitoisuudet olivat monia muita sivuojia alhaisempia. Veden hygieeninen laatu oli talvella hyvä ja kesällä välttävä.

Vuoden 2019 tarkkailuraportin mukaan Humalojan (Hu0) happitilanne oli hyvä koko vuoden. Väriarvot ja COD_{Mn}-pitoisuudet olivat runsashuomuksisille vesille ominaisella tasolla. Rautapitoisuudet olivat suovaltaisille valuma-alueille tyypilliseen tapaan korkeita. Veden pH-arvo vaihteli 6,60–7,49 välillä. Ravinnetitoisuuksien perusteella Humalojan vesi oli

rehevällä tasolla, mutta ravinnepitoisuudet olivat monia muita sivuojia alhaisempia.

Veden hygieeninen laatu oli talvella hyvä ja kesällä välttävä. Seuraavassa taulukoissa on esitetty Humalojan vedenlaatu vuosina 2013, 2016 ja 2019 (lähde: Pyhäjoen yhteistarkkailuraportit).

näytteenoton päivämäärä	c°	pH	sähkönjohtavuus mS/m	O ₂ %	O ₂ mg/l	COD _{Mn} mg/l	Saameus FTU	Väri mg Pt/l
25.3.2013	0,8	6,5	13	75	11	13	2,7	80
1.7.2013	17,9	5,6	3,1	89	8,4	48	11	300
5.8.2013	17,5	6,6	6	83	7,9	30	8,7	270
1.3.2016	0,3	7,1	6,6	80	12	18	17	170
6.7.2016	12,5	6,1	3,2	80	8,5	46	8,7	330
9.8.2016	14,9	7,1	4,3	86	8,6	31	6,6	260
25.3.2019	0	6,8	7,5	86	13	15	16	170
16.7.2019	13,7	7,2	8	81	8,4	21	8,8	280
14.8.2019	13,9	7,5	8,2	94	9,7	21	11	210

näytteenoton päivämäärä	Kiintoaine mg/l	Fe µg/l	Kok.N µg/l	NO ₂₊₃ -N µg/l	NH ₄ -N µg/l	Kok.P µg/l	PO ₄ -P µg/l
25.3.2013	1	950	630	180	86	25	13
1.7.2013	15	2 000	1 100	140	17	59	13
5.8.2013	7,3	3 900	730	170	17	50	25
1.3.2016	10	4 080	1 100	160	320	48	27
6.7.2016	24	2 440	1 100	170	21	63	20
9.8.2016	22	2 590	700	76	7,7	32	13
25.3.2019	5,2		860			49	
16.7.2019	5,2		820	190	28	53	29
14.8.2019	6		980	160	20	65	32

Muina vuosina tarkkailua on tehty Pyhäjoen pääuomassa pisteellä Py79, joka sijaitsee Humalojan yläpuolella. Vuonna 2017 Haaponevalta lähtevä vesi oli kesäaikaan lievästi rehevää, lievästi hapanta ja humuspitoista. Fosforipitoisuudet olivat alhaisempia kuin Pyhäjoen pääuomassa (Py79), mutta muuten vedet olivat laadultaan samankaltaisia. Haaponevalta lähtevä vesi oli vuonna 2018 lievästi rehevää, lievästi hapanta ja humuspitoista. Ravinnepitoisuudet olivat alhaisempia kuin Pyhäjoen pääuomassa (Py79), mutta muuten vedet olivat laadultaan samankaltaisia. Vuonna 2018 Haaponevalta ei saatu kesäaikana näytteitä kuivuuden takia, minkä vuoksi vertailussa on käytetty kokovuosi-keskiarvoja.

Haaponevan alapuoliset vesistöt kuuluvat Oulujoen–Iijoen vesienhoitoalueeseen. Voimassa oleva vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma ja siihen liittyvä toimenpideohjelma on laadittu vuosiksi 2016–2021. Vesienhoidon keskeisenä tavoitteena on estää pintavesien ja pohjavesien tilan heikkeneminen sekä pyrkiä kaikkien vesien vähintään hyvään tilaan. Pyhäjoki on pintavesityypiltään suuri turvemaiden joki (St), ja sen ekologinen kokonaistila on arvioitu tyydyttäväksi vuosien 2006–2013 aineiston perusteella. Arvio tehty asiantuntija-arviona. Humalojaa ei ole tyypitelty ja luokiteltu.

Ehdotuksessa uudeksi vesienhoitoalueen toimenpideohjelmaksi vuosille 2022–2027 Pyhäjoen ala- ja keskiosan ekologinen tila on luokiteltu hyväksi perustuen laajaan vuosina 2012–2017 kerättyyn aineistoon (vesikartta.fi).

Kalasto ja kalastus

Pyhäjoen vesistöalue kuuluu Pyhäjokivarren kalatalousalueeseen. Humaloja ja Pyhäjoki Humalojan alapuolella kuuluu Mieluskylän osakunnan alueeseen. Haaponevan turvetuotantoalueen kalataloudellinen velvoitetarkkailu on toteutettu osana Pyhäjoen yhteistarkkailuohjelmaa. Viimeisin kalataloustarkkailuraportti on käytettävissä vuodelta 2019. Pyhäjoen yhteistarkkailun kalataloustarkkailuun kuului vuonna 2019 kirjanpitokalastus, Pyhäjoen ja sen sivuvesistöjen kalastustiedustelut sekä sähkökoekalastukset.

Vuonna 2019 Kaksi kirjanpitokalastajaa harjoitti kalastusta Haapajärvessä sekä yksi kalastaja Pyhäjokisuun ja meriedustan alueella. Vuonna 2019 kirjanpitokalastuksen kokonaissaalis oli Haapajärvessä noin 63 kg ja kalastajakohtainen saalis noin 32 kg. Noin puolet saaliista koostui hauesta ja selvästi pienempi osa mateesta, lahnasta, kuhasta, ahvenesta, kirjolohesta ja särjestä. Pitkällä aikavälillä kuhan yksikkösaalis verkkokalastuksessa on kasvanut, vaikka istutusten määrät ovat olleet aiempaa pienempiä. Haapajärvessä kalastusta vaikeutti vuonna 2019 huono jäätalvi ja kesällä vesikasvien niitto.

Pyhäjokisuun nahkiaisryssäyppynnin yksikkösaalis oli vuonna 2019 noin 60 nahkiaista kokukertaa kohden, mitä voidaan pitää melko keskimääräisenä tuloksena. Pitkällä aikavälillä nahkiaispyynnin yksikkösaaliissa on havaittavissa nouseva trendi.

Vuonna 2019 toteutettiin kalastustiedustelut koskien Pyhäjoen pääuoman eri osia ja sivuvesistöjä. Useimmilla osa-alueilla kalastajamäärien ja kokonaissaaliiden väheneminen oli edellisten vuosien tapaan jatkunut. Erityisesti tämä oli havaittavissa Haapajärvellä sekä Pyhäjoessa Haapajärven yläpuolella sekä Mieluskylän ja Oulaisten osakaskuntien vesialueella. Kalastajamäärä oli pysynyt jokseenkin ennallaan tai hieman kasvanut Pyhäjoessa Kärsämäen alueella, Kärsämäenjoessa, Piip-sanjoessa, Vihanninjoessa ja Lohvanjärvessä. Monilla alueilla kalastuksen väheneminen näkyi etenkin verkkokalastuksen määrän pienentymisenä.

Yleisimmät saalislajit olivat edelleen useimmilla alueilla ahven ja hauki. Paikoin myös kuhalla ja kirjolohella oli merkitystä saalislajeina. Tiedustelujen perusteella muiden lohikalojen ja ravun kannat olivat heikkoja. Vaikka vesistöjen kalansaaliiden arvioitiin useissa tapauksissa pienentyneen, taloutta kohden lasketut kalansaaliit olivat pysyneet pääasiassa ennallaan tai jopa kasvaneet aiemmasta.

Sähkökalastukset tehtiin vuonna 2019 normaaleissa virtaamaolosuhteissa elokuussa. Pyhäjoen pääuomassa esiintyvistä virtavesien tyyppilajeista yleisimmät olivat edelleen kivisimppu ja kivenuoliainen. Kivisimppusaalis pieneni Hirsiperänkoskessa, jossa saalis oli vuonna 2016 jopa poikkeuksellisen suuri. Myös Haapakosken ja Saukkokosken välisillä koealoilla saalis pieneni vuoteen 2016 nähden, mutta pysytteli edelleen pitkän aikavälin keskiarvoa korkeammalla. Kivenuoliaisen saalis koheni vuoteen 2016 nähden pääuoman ylimmillä koealoilla ollen likimain samaa tasoa kuin vuosina 2007–2013. Saalis oli noususuunnassa myös Annosenkosken ja Saukkokosken koealoilla. Hirsiperänkoskella kivenuoliaisia on saatu kahtena viimeisenä koekalastuskertana melko niukasti ja pitkällä aikavälillä kivenuoliaisen määrissä näyttäisi olevan siellä laskeva trendi. Lohikalojen kannat ovat olleet Pyhäjoen pää- ja sivu-uomissa heikkoja koko 2000-luvun ajan. Viime vuosina pääuomasta ja Mäyränojestä on saatu lähinnä yksittäisiä harjuksia. Vuonna 2019 saatiin ainoastaan yksi harjus, Pappilankosken koealalta.

Vesistön käyttö

Humalojan alaosalla on asutusta. Tuoreita tietoja Humalojan käytöstä ei ole, mutta aiemmin Humalojalla on harjoitettu pienimuotoista kotitarvekalastusta, uimista ja sorsastusta. Vettä on käytetty myös sauna- ja kasteluvetenä. Lylyojalla ei ole virkistyskäyttöarvoa. Pyhäjoen virkistyskäyttö on Humalojaa aktiivisempaa suuremman kokonsa vuoksi.

Toiminnan vaikutukset vesistöön

Haaponevan jälkihoitovaiheen päästöjen vaikutukset vesistöön ja sen käyttöön ovat vähäiset. Haaponevan turvetuotannon kuormitus ja vesistövaikutukset ovat päättyneet alueiden seuraavaan maankäyttöön siirtymisen myötä. Haaponevan turvetuotannon jälkihoitovaiheen päästöt eivät vaaranna Oulujoen–lijoen vesiensuojelun toimenpideohjelmassa

määritettyjen tavoitteiden saavuttamista. Turvetuotannon vesistösidonnaisten vaikutusten voidaan katsoa päättyvän vuoteen 2021, koska kaikki alueet on siirretty seuraavan maankäytön piiriin.

Haaponevan turvetuotannon jälkihoitovaiheella ei ole haitallisia vaikutuksia alapuolisen vesistöön kalastoon ja kalastukseen. Kalastovaikutusten voidaan katsoa päättyvän vuoteen 2021, koska kaikki alueet on siirretty seuraavan maankäytön piiriin.

Jälkihoito ja seuraava maankäyttö

Turvetuotantoalueen jälkihoidolla tarkoitetaan seuraavaa maankäyttöä haittaavien rakennelmien ja rakenteiden poistamista, turvetuotannosta poistetun alueen siistimistä, mahdollista pinnanmuotoilua ja vesitalouden säätämistä siten, että alue on valmis siirrettäväksi uusien maankäyttömuotojen piiriin.

Jälkihoitovaiheessa turvetuotantoalue siistitään niin, että alueelle ei jää roskia, jätteitä eikä tarpeettomia kantokasoja tai koneromua. Alueelta poistetaan kaikki tarpeettomat rakenteet, laitteet ja tavarat. Jätteet toimitetaan asianmukaiseen käsittelyyn. Auma-alueet tyhjennetään, siistitään ja tasataan siten, että niistä ei jää maisemallista haittaa. Jälkihoitovaiheessa alueelle ei tehdä uusia vesiensuojelurakenteita. Alueella voidaan tarvittaessa tehdä toimenpiteitä alueen uusia maankäyttömuotoja varten, esimerkiksi edistää alueen nopeaa kasvittumista metsälannoituskäyttöön soveltuvalla tuhalla, mikäli sitä on saatavilla ja aluetta ei oteta viljelykäyttöön.

Haaponevan lohkon 6 jälkihoitotoimet on toteutettu kokonaisuudessaan ja alue on ollut seuraavassa maankäytössä vuodesta 2015 lähtien. Myös lohkojen 1 ja 2 sekä 7 tarpeettomat rakenteet ja rakennelmat sekä jätteet on poistettu ja turvetuotantokalusto on siirretty pois alueelta. Alueen vedet on johdettu vielä vuonna 2021 sulan maan aikana pumppaamon ja pintavalutuskentän 2 kautta Humalojaan ja edelleen Pyhäjokeen. Lohkot 1 ja 2 sekä 7 on siirretty viljelykäyttöön vuoden 2021 aikana alueen maanomistajan toimesta. Pohjois-Pohjamaan ELY-keskuskelle on 30.9.2021 esitetty selvitys alueen tilasta ja jälkihoitovaiheen tarkkailun tuloksista ennen vesienkäsittelyn lopettamista. Alueelle voidaan maanomistajan luvalla jättää tulevaa maankäyttöä tukevia vesienkäsittelyrakenteita.

Haaponevalla on tehty PIMA-selvitys vuonna 2019 (raportti ”Vapo Oy. Haaponevan tukikohta. Maaperän pilaantuneisuustutkimus. 14.8.2019”, jolla on varmistettu, ettei polttoaineiden ja jäteöljyjen varastointi- ja käsittelypaikoilla maaperässä ole sellaisia pilaantumia, joista aiheutuu haittaa tai merkittävää riskiä ympäristölle tai terveydelle (Valtioneuvoston asetus maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista, 214/2007). Raportin mukaan entisellä kaluston säilytys/huoltopaikalla todettiin kohonneita öljyhiilivetyjen pitoisuuksia tutkimuspisteessä KK5. Todettu paikallinen maaperän pilaantuneisuus ei aiheuta akuuttia

maaperän kunnostustarvetta, mutta kohonneet öljyhiilivetyjen pitoisuudet tulee huomioida, mikäli koekuopan KK5 alueella toteutetaan maankaivutöitä. Raportti on esitetty hakemuksen liitteenä.

Seuraavat maankäyttömuodot eivät ole ympäristöluvan varaista toimintaa. Alueen uudesta maankäytöstä päättää maanomistaja. Haaponeva on pääosin siirretty viljelykäyttöön maanomistajien toimesta.

Jälkihoitovaiheen tarkkailu

Lupapäätöksen nro 3/07/2 liitteessä 2 on määrätty jälkihoitovaiheen tarkkailusta seuraavasti:

”Jälkihoitovaiheen tarkkailu

Jälkihoitovaiheen päästötarkkailu tehdään yhtenä vuotena kerran kuukaudessa 15.5.–30.9. Näytteistä määritetään kiintoaine, kokonaisfosfori, kokonaistyyppi, COD_{Mn} ja pH. Vesiensuojelurakenteiden toimivuutta tarkkaillaan silmämääräisesti kahden vuoden aikana tai enintään siihen saakka, kun alue on siirtynyt toiseen käyttöön.”

Tuotantoa Haaponevalla on ollut viimeisen kerran vuonna 2018. Päästötarkkailua alueella on tuotannon päättymisen jälkeen tehty vuosina 2019 ja 2020. Koska alue on kokonaisuudessaan siirtynyt seuraavaan maankäyttöön, päästötarkkailu ei ole enemmälti tarpeen.

Vesistö- ja kalataloustarkkailua on toteutettu jälkihoitovaiheessa Pyhäjoen yhteistarkkailuohjelman mukaisesti. Koska alue on kokonaisuudessaan siirtynyt seuraavaan maankäyttöön, vesistö- ja kalataloustarkkailu ei ole enää tarpeen.

Tuotannon jälkeiset korvaukset ja kompensatiot

Voimassa olevan ympäristöluvan mukaan Haaponevan turvetuotannon aiheuttama kuormitus vaikuttaa osaltaan purkuvesistön vedenlaatuun. Alueella, johon hankkeen vaikutukset pääasiallisesti ulottuvat, kalastus on vähäistä eikä alue ole kalastuksellisesti merkittävä. Voimassa olevan ympäristölupapäätöksen mukaan luvan saajan on vuodesta 2012 alkaen maksettava Kainuun TE-keskukselle (nykyisin Lapin ELY-keskukselle) 250 euron suuruinen vuotuinen kalatalousmaksu kalastolle ja kalastukselle aiheutuvien vahinkojen ehkäisemiseksi. Hakija on esittänyt, että kalatalousmaksun maksamista ei jatketa enää vuonna 2022. Hakijan mukaan muuta korvattavaa tai kompensoitavaa haittaa ei aiheudu.

Latvalammen vedenkorkeuden tarkkailun tulokset vuosilta 2004–2021

Voimassa olevassa ympäristöluvassa nro 3/07/2 Latvalammen tarkkailusta on todettu seuraavaa: ”Edellisessä lupapäätöksessä hakija veloitettiin tarkkailemaan turvetuotannon vaikutusta Latvalammen vedenkorkeuteen. Vedenkorkeus on tarkkailujakson aikana pysynyt lupaehtojen mukaisessa korkeudessa (vähintään tasolla N60 + 128,50 m). Toiminta

ei tarkkailutulosten perusteella ole muuttanut Latvalammen vesitasetta lupakauden aikana, eikä ole todennäköistä, että vedenpinta jatkossakaan alenisi tuotantotoimien seurauksena. Latvalammen vedenkorkeutta seurataan myös tulevilla lupakaudella.”

Ympäristöluvan kohdassa ”Muu vaikutustarkkailu” Latvalammen vedenkorkeutta on määrätty tarkkailemaan seuraavasti:

”Latvalammen vedenkorkeuden tarkkailu

Latvalammen vedenkorkeutta on seurattava nykyisellä mittauspisteellä N60 -korkeusjärjestelmään sidotun mitta-asteikon avulla ennen lisäalueen kunnostamiseen ryhtymistä kuukauden välein tehtävin mittauksin ja sen jälkeen vuosittain heinäkuusta syyskuuhun vähintään kerran kuukaudessa. Mikäli Latvalammen vedenkorkeus alenee kunnostustoimiin ryhtymisen jälkeen normaalista vaihtelusta merkittävästi poikkeavalla tavalla, havainnosta ilmoitetaan välittömästi Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskukselle ja ryhdytään ympäristökeskuksen ohjeiden mukaisiin toimiin.”

Mittaustulokset vuosina 2004–2021

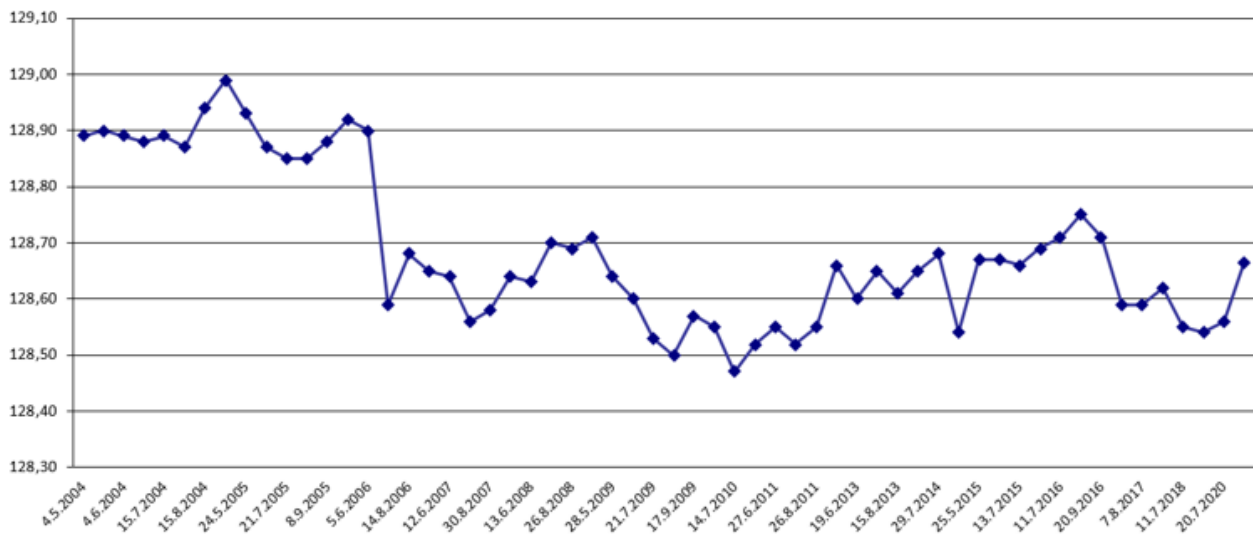
Latvalammen pinnankorkeus on vuosina 2004–2017 mitattu heinä-syyskuussa kerran kuukaudessa. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on hyväksynyt tarkkailun muuttamisen 27.12.2017 niin, että pinnankorkeus mitataan kerran kesässä heinäkuussa. Tulokset vuosina 2004–2021 on esitetty jäljempänä.

Haaponevan lisäalueen kuntoonpano on aloitettu vuonna 2008. Vuosien 2004–2007 heinä-syyskuussa Latvalammen pinnankorkeus on vaihdellut välillä 128,56–128,99 m (N60+), ollen keskimäärin 128,82 m. Kunnostustoimien aloittamisen jälkeen vuosina 2008–2017 pinnankorkeus on puolestaan vaihdellut välillä 128,47–128,75 m (N60+), ollen keskimäärin 128,62 m. Pinnankorkeus on ainoastaan yhdellä mittauskerralla (14.7.2010) ollut 128,47 m, mikä on hieman alle luvassa määritellyn tason N60 + 128,50 m. Mittaustulosten perusteella Latvalammen pinnankorkeus on pysynyt jatkuvasti samalla tasolla kuntoonpanon aloittamisen jälkeen, mikä osoittaa, ettei lisäalueen kuntoonpanotoilla ole ollut merkittävää vaikutusta Latvalammen pinnankorkeuteen. Suurempi vaikutus näyttää olleen vuosittaisilla sääolosuhteiden vaihteluilla. Myös vuosien 2018–2021 kertamittauksissa pinnankorkeus on ollut yli N60 + 128,50 m.

Latvalammen reuna-alueilla kasvaa rahkasammalta ja lammen avoimeen vesirajaan on mitta-asteikolta noin 30 metriä matkaa. Pinnankorkeuden mittauspiste sijaitsee lammen reuna-alueella vetisessä rahkasammalikkossa. Mitta-asteikko kertoo vedenpinnan tason Latvalammessa ja sen ympäristössä. Seuraavassa taulukossa on esitetty Latvalammen pinnankorkeuden vaihtelu (m) N60+-korkeusjärjestelmässä ilmoitettuna vuosina 2004–2021. Havainnot on tehty lammen rannassa olevasta N60+-korkeusjärjestelmään sidotusta mitta-asteikosta.

Päivämäärä	m (N60+)		Päivämäärä	m (N60+)
4.5.2004	128,89		8.5.2006	128,92
13.5.2004	128,90		5.6.2006	128,90
4.6.2004	128,89		6.7.2006	128,59
22.6.2004	128,88		14.8.2006	128,68
15.7.2004	128,89		30.5.2007	128,65
29.7.2004	128,87		12.6.2007	128,64
15.8.2004	128,94		17.7.2007	128,56
23.9.2004	128,99		30.8.2007	128,58
24.5.2005	128,93		28.5.2008	128,64
21.6.2005	128,87		13.6.2008	128,63
21.7.2005	128,85		18.7.2008	128,70
9.8.2005	128,85		26.8.2008	128,69
8.9.2005	128,88		23.9.2008	128,71
Päivämäärä	m (N60+)		Päivämäärä	m (N60+)
28.5.2009	128,64		29.7.2014	128,68
11.6.2009	128,60		26.8.2014	128,54
21.7.2009	128,53		25.5.2015	128,67
28.8.2009	128,50		9.6.2015	128,67
17.9.2009	128,57		13.7.2015	128,66
21.6.2010	128,55		7.8.2015	128,69
14.7.2010	128,47		11.7.2016	128,71
7.8.2010	128,52		25.8.2016	128,75
27.6.2011	128,55		20.9.2016	128,71
19.7.2011	128,52		11.7.2017	128,59
26.8.2011	128,55		7.8.2017	128,59
21.5.2013	128,66		7.9.2017	128,62
19.6.2013	128,60		11.7.2018	128,55
11.7.2013	128,65		9.7.2019	128,54
15.8.2013	128,61		20.7.2020	128,56
24.6.2014	128,65		1.7.2021	128,67

Seuraavassa kuvassa on esitetty Latvalammen vedenkorkeuden vaihtelu (m) N60+-korkeusjärjestelmässä ilmoitettuna vuosina 2004–2021. Havainnot on tehty lammen rannassa olevasta mitta-asteikosta.

Seuraavassa kuvassa on Haapolampi ilmakuvassa vuonna 2014. Lammen reunoilla on märkää rahkasammalikkkoa. Mitta-asteikon sijainti on merkitty kuvaan sinisellä nuolella:

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemuksen täydennys

Hakija on 21.2.2022 täydentänyt hakemustaan turvetuotannon vaikutuksista Latvalampeen (Latvalammen vedenkorkeuden tarkkailun tulokset vuosilta 2004–2021). Täydennys on sisällytetty edellä olevaan kertoelmaosaan.

Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksesta on tiedotettu julkaisemalla kuulutus ja hakemusasiakirjat lupaviranomaisen verkkosivuilla osoitteessa <https://ylupa.avi.fi> 5.7.–11.8.2022. Tieto kuulutuksesta on julkaistu myös kuntien/kaupunkien yleisessä tietoverkossa Haapaveden kaupungin verkkosivuilla. Hakemuksesta koskeva ilmoitus on julkaistu Haapavesi-nimisessä sanomalehdessä.

Hakemuksesta on lisäksi erikseen annettu tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) ympäristö ja luonnonvarat vastuualueelta, Lapin ELY-keskuksen kalatalousviranomaiselta (Pohjois-Suomen kalatalouspalvelut) sekä Haapaveden kaupungilta sekä Haapaveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta ja terveydensuojeluviranomaisilta.

Lausunnot

1. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

ELY-keskus on todennut, että hakemuksesta käy ilmi, että Haaponevan tukikohdassa tehtiin 2.7.2019 maaperätutkimus, jossa alueelle sijoitettiin yhteensä kuusi tutkimuspistettä. Tutkimuspisteet sijoitettiin varsinaisesta tukikohta-alueesta erillään (tuotantoalueen pohjoisosassa) sijainneen pumppaamon polttoainesäiliön edustalle (KK1_säiliö) sekä tukikohdan työkoneiden säilytys- ja huoltoalueelle (KK1-KK5).

Tutkimuspisteessä KK5 havaittiin aistinvaraisesti polttoöljyn hajua (syvyydellä 0,1–0,3 m). Muissa tutkimuspisteissä ja niistä otetuissa näytteissä ei havaittu aistinvaraisesti (ulkonäkö, haju, koostumus) viitteitä maaperän pilaantuneisuudesta. Laboratorioanalyysissä todettiin korkeita öljyhiilivetypitoisuuksia tutkimuspisteessä KK5 (syvyydellä 0,1–0,3 m), jossa öljyhiilivetyjen summapitoisuus (C10–C40) oli 8 990 mg/kg. Keskiraskaiden öljyhiilivetyjakeiden pitoisuus oli 7 220 mg/kg ja raskaiden jakeiden pitoisuus 1 770 mg/kg. Muissa laboratorionäytteissä todetut öljyhiilivetyjen kokonaispitoisuudet olivat välillä 25–213 mg/kg.

Raportissa on todettu: ”Todettu paikallinen maaperän pilaantuneisuus ei aiheuta akuuttia maaperän kunnostustarvetta, mutta kohonneet öljyhiilivetyjen pitoisuudet tulee huomioida, mikäli koekuopan KK5 alueella toteutetaan maankaivutöitä. Tällöin on huomioitava, että kohonneita (ylemmän ohjearvotason ylittäviä) öljyhiilivetypitoisuuksia sisältävät maa-ainekset tulee toimittaa luvanvaraiseen käsittelypaikkaan. Kaivutöistä on tällöin lisäksi informoitava alueellista ELY-keskusta ja tarvittaessa tehtävä ELY-keskukselle ympäristönsuojelulain 136 §:n mukainen ilmoitus pilaantuneen maan kunnostuksesta.”

ELY-keskus on todennut, että maaperän pilaantuminen on tapahtunut hakijan turvetuotannon toiminnan aikana. Tukikohta-alue ei ole enää hakijan omistuksessa. Uusi omistaja saattaa toteuttaa alueella maankaivuutöitä. Vastuiden vuoksi on selkeämpi, että hakija poistaa tutkimuspisteeltä KK5 pilaantuneen maa-aineksen ja toimittaa sen hyödynnettäväksi tai loppukäsiteltäväksi toimijalle, jolla on oikeus vastaanottaa kyseistä jätettä. Muuten hakemukseen ei ole ollut huomauttamista.

2. Lapin ELY-keskus, kalatalousviranomainen

ELY-keskus kalatalousviranomaisena on katsonut, ettei Haaponevan kalataloudellista tarkkailua ja kalatalousmaksua ole tarpeen jatkaa hakijan esittämät tiedot huomioiden.

3. Haapaveden kaupunki

Kaupunginhallituksella ei ole ollut huomautettavaa lausuntopyyntöön.

4. Haapaveden kaupungin terveyden- ja ympäristönsuojeluviranomaisen / Ympäristöpalvelut Helmi

Ympäristöpalvelut Helmi kaupungin terveyden- ja ympäristönsuojeluviranomaisena on todennut, että asian tarkastelu perustuu hakemusasiakirjoihin ja maastokäyntiin 14.7.2022.

Asian tarkastelua

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on ympäristölupapäätöksen nro 3/07/2 lupamääräyksissä edellyttänyt muun muassa:

-toiminnanharjoittajan on hyvissä ajoin, viimeistään kuusi kuukautta ennen toiminnan lopettamista, esitettävä ympäristölupaviraston hyväksyttäväksi lohkoille 1, 2, 6 ja lisäalueelle 2B yksityiskohtainen suunnitelma toiminnan lopettamisen edellyttämistä ympäristönsuojelua koskevista toimista ja tuotantoalueen jälkihoidosta (lupaehto 17)

-vesiensuojelurakenteet ja -laitteet sekä turvetuotantoalueen vesien laskuajat on pidettävä kunnossa ja niiden toimivuus on tarkistettava säännöllisesti. Altaat ja syvennykset on tyhjennettävä tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran vuodessa tuotantokauden päättyessä (lupaehto 6)

Maastokäynnillä 14.7.2022 on havainnointu, että erityisesti kokooja- ja reunaojissa Haaponevan eteläosassa lohkolle L1 ja hakemuskartan liitteessä L1:n eteläpuolella olevalla karttaan valkoisella merkityllä alueella kasvoi tiheänä kasvustona 0–10 metriä pitkää lehtipuuta, pääasiassa pajua ja koivua. L1:n valkoisella merkityllä alueella osin myös sarkaojissa. Myös laskeutusaltaiden LA1 ja LA2 läheisyydessä puu-/pensaskasvusto on hyvin voimakasta. Asia on todettavissa maastossa.

Lupaehto 6 määrittelee kunnossapidon tarpeesta voitaneen arvioiden tarkastella esimerkiksi Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen opasta OPAS 3/2014 sivujen 8–17 avulla.

Olipa Haaponevan jälkikäyttö sitten mitä tahansa edellä mainittua ojen voimakkaasta puu-/pensaskasvustosta ei liene etua, vaan päinvastoin arvioidaan olevan haittaa.

Lausunto

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusarviointien lähtötietoina käytetään tietoja hankkeen lähiasutuksesta. Vaikutusten arvioinnissa tarkastellaan, onko lähiöasutuksen määrällä ja sijainnilla yhteys vaikutusten merkittävyyteen. Vaikutusten tunnistamisessa ja arvioinnissa hyödynnetään sosi- ja terveysministeriön ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin opasta ja Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin käsikirjaa sekä niissä esitettyjä tunnistuslistoja.

Terveydensuojelulain mukaan elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Elinympäristöön vaikuttavaa toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy.

Ympäristöpalvelut Helmi on todennut, että ihmisen ja ihmisten terveyteen kohdistuvat keskeiset tekijät on tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti eikä niistä ennalta arvioiden voida katsoa aiheutuvan terveyshaittaa.

Ympäristöön ja ympäristönsuojeluun kohdistuvat tekijät arvioidaan tässä ympäristölupapäätöksen ja siihen liittyvien lupaehtojen kautta.

Ympäristöpalvelut Helmi on todennut, että aluehallintovirasto arvioinee kyseessä olevan ympäristöluvan nro 3/07/2 lupamääräyksen 6 kunnossapidon riittävyttä Haaponevan eteläosan lohkon L1 ja sen eteläpuolisen alueen kokooma- ja reunaojien sekä osin sarkaojien voimakkaan puu/pajukasvuston vuoksi. Edellä mainitulla voi olla haitallisia vaikutuksia turvetuotannon jälkikäytössä.

Ympäristöpalvelut Helmi on lisäksi todennut, ettei sillä ole muuta todettavaa asian suhteen.

Hakijan vastine

1. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, ympäristö- ja luonnonvarat vastualue ja 2. Lapin ELY-keskus, kalatalousviranomaisen

Hakija on todennut, että lausunnoista ei ole huomautettavaa.

4. Haapaveden kaupunki, terveyden- ja ympäristönsuojeluviranomainen

Hakija on todennut, että lausunnossa on otettu kantaa Haaponevan lohkon 1 oja-alueiden puuston kasvuun ja lupaehdon 6 toteutumiseen. Hakijan mukaan lupaehto 6 on noudatettu tuotantovaiheen ja jälkihoidon aikana. Mainitut alueet eivät ole hakijan hallinnassa ja ne ovat siirtyneet kokonaisuudessaan seuraavaan maankäyttöön, kuten koko Haaponevan alue.

MERKINTÄ

Aluehallintovirastolla on ollut asiaa ratkaistaessa käytettävissä seuraavat asiakirjat:

- 1) Oulujoen–Iijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosille 2022–2027, Osa 1: Vesienhoitoaluekohtaiset tiedot. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen raportteja 8/2022.
- 2) Oulujoen–Iijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosille 2022–2027, Osa 1, Lähtökohdat toimenpiteiden suunnittelulle, osa 2. Vesienhoidon toimenpiteet. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen raportteja 9/2022.
- 3) Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen 18.10.2021 antama lausunto (POPELY/3041/2015) Haaponevan pumppauksen lopettamisesta. Lausunnossa on muun muassa todettu, että ELY-keskus on käynyt Haaponevalla tarkastuksella 9.9.2021. Tuolloin todettiin, että lohkot 2 ja 7 on otettu viljelyyn. Lohkoa 1 ei ole otettu viljelyyn, mutta alue on luontaisesti melko lailla kasvittunut. ELY-keskuksen käsityksen mukaan lupamääräyksen 1 nojalla pumppaus pintavalutuskentälle voidaan lopettaa. Vedet johdetaan vielä laskeutusaltaiden kautta.
- 4) Raportti ”Neova Oy. Haaponevan turvetuotantoalue. Maaperän kunnostusraportti. 14.11.2022” USPA-asianhallintajärjestelmästä. Raportin mukaan Haaponevalla toteutettiin kunnostustyöt 28.9.2022. Toimenpiteet kohdennettiin tutkimuspisteen KK5 alueelle, jossa oli heinäkuun 2019 tutkimuksissa (raportti ”Vapo Oy. Haaponevan tuki-kohta. Maaperän pilaantuneisuustutkimus. 14.8.2019”) todettu kohonneita öljyhiilivetypitoisuuksia. Kunnostusmenetelmänä käytettiin massanvaihtoa ja kunnostus toteutettiin poistamalla kerroksittain pilaantunutta maa-ainesta. Kunnostuksen aikana pilaantuneita maa-aineksia poistettiin noin 8 tonnia.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Pääasiasratkaisu

Aluehallintovirasto määrää Haaponevan turvetuotantoon myönnetyn ympäristöluvan nro 3/07/2 raukeamaan.

Aluehallintovirasto vahvistaa Haaponevan turvetuotantoalueen toiminnan lopettamiseen liittyvät jäljempänä ilmenevät jälkihoitotoimet.

Kalastolle ja kalastukselle aiheutuvan haitan ehkäisemiseksi lupapäätöksen nro 3/07/2 lupamääräyksessä 19 määrättyä kalatalousmaksua ei tarvitse maksaa vuoden 2022 jälkeen.

Ennalta arvioiden tässä päätöksessä annettujen jälkihoitomääräysten noudattamisesta ei aiheudu muuta vesistöön tai sen käyttöön kohdistuvaa toimenpitein estettävää, hyvitetävää tai korvattavaa vahinkoa. Ennakoimattoman vahingon varalta annetaan ohjaus.

Neova Oy:n on noudatettava jäljempänä olevia jälkihoitomääräyksiä.

Jälkihoitomääräykset

1. Tuotantoalue on siistittävä. Tarpeettomat rakenteet ja rakennelmat, koneet ja laitteet sekä roskat ja jätteet on poistettava alueelta. Alueelle voidaan jättää jälkikäyttöä ja vesienkäsittelyä tukevia rakenteita, kuten esimerkiksi päisteputkia. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus voi tarvittaessa antaa alueen siistimisestä tarkentavia määräyksiä.

Jätteet on toimitettava hyödynnettäväksi tai loppukäsiteltäväksi toimijalle, jolla on oikeus vastaanottaa kyseistä jätettä. Vaarallisia jätteitä toimitettaessa on laadittava siirtoasiakirja, ja jätteet on pakattava tiiviiseen, jätteen vaaraominaisuuksilla merkittyyn pakkaukseen. Jätteet on kerättävä, varastoitava ja kuljetettava siten, ettei niistä aiheudu roskaantumista, päästöjä ympäristöön eikä terveys- tai viihtyvyyshaittoja. Jätteistä on pidettävä kirjaa.

Tässä määrätyt toimet on tehtävä viimeistään vuoden 2023 loppuun mennessä. Toimien toteuttamisesta on esitettävä selvitys Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksyttäväksi.

2. Tuotannosta poistettujen alueiden vedet on johdettava käytössä olevien vesienkäsittelyrakenteiden kautta. Vesienkäsittely voidaan lopettaa edellyttäen, että alueet ovat kasvipeitteisiä tai ne on siirretty pysyvästi muuhun maankäyttöön, eikä alueella ole harjoitetusta turvetuotannosta johtuvista syistä merkittävää eroosioriskiä.

Neova Oy:n on esitettävä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueelle selvitys tuotannosta poistettujen alueiden tilasta ja kasvipeitteisyydestä sekä jälkihoitovaiheen tarkkailun tuloksista ennen vesienkäsittelyn lopettamista.

3. Jälkihoitovaiheen aikana käytössä olevat vesienkäsittelyrakenteet on pidettävä kunnossa ja rakenteiden toimivuus on tarkistettava säännöllisesti. Lasketusaltaat on tarkistettava vuosittain ja tyhjennettävä lietteestä tarvittaessa. Liette on sijoitettava alueelle siten, ettei se pääse ojiin ja vesistöön.

4. Toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa vaikutuksista ympäristöön. Jälkihoitovaiheen ajan on pidettävä käyttöpäiväkirjaa, johon tulee merkitä ainakin seuraavat tiedot:

- jälkihoitotoimien toteutus
- kasvipeitteen muodostuminen tuotannosta poistuneille alueille
- tuotantoalueen siirtäminen seuraavaan maankäyttöön
- havainnot vesienkäsittelyrakenteiden kunnosta ja toimivuudesta
- laskeutusaltaiden ja ojastojen puhdistukset sekä poistetun lietteen sijoittaminen
- alueelta poistetut vesienkäsittelyrakenteet
- jätekirjanpito, tuotantoalueen siistimiseen ja jätehuoltoon liittyvät toimet
- muut mahdolliset tapahtumat tai olosuhteet, joilla arvioidaan olevan vaikutusta suolta lähtevän veden laatuun tai vesistökuormitukseen.

Käyttötarkkailusta vastaavan henkilön yhteystiedot on ilmoitettava Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueelle. Käyttötarkkailun vuosiyhteenveto on toimitettava Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukseen ja vuositiedot on tallennettava ympäristönsuojelun valvonnan asiointijärjestelmään (YLVA) seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä.

5. Tässä päätöksessä Neova Oy:lle määrätyt jälkihoitovaiheen velvoitteet lakkaavat olemasta voimassa, kun Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on todennut jälkihoitotoimet tehdyiksi ja hyväksynyt vesienkäsittelyn lopettamisen.

Jälkihoitotöiden valmistumisesta sekä vesienkäsittelyn lopettamisesta on ilmoitettava Haapaveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

OHJAUS ENNAKOIMATTOMIEN VAHINKOJEN VARALLE

Pintavesien pilaantumisesta aiheutuvista korvattavista vahingoista, joita nyt ei ole tässä päätöksessä tarkoitetuista toimista ennakoitu aiheutuvan, on vahingonkärsijällä oikeus vaatia korvausta aluehallintovirastolle tehtävällä hakemuksella.

RATKAISUN PERUSTELUT

Luvan rauettamisen ja jälkihoitotoimien vahvistamisen perustelut

Neova Oy on toimittanut ympäristölupapäätöksen nro 3/07/2 lupamääräyksen 17 mukaisesti aluehallintoviraston hyväksyttäväksi suunnitelman Haaponevan turvetuotantoalueen lohkojen 1, 2, 6 ja 2B (lohko 7) toiminnan lopettamisen edellyttämistä ympäristönsuojelua koskevista toimista ja tuotantoalueen jälkihoidosta. Lisäksi on haettu Haaponevan ympäristöluvan rauettamista. Lupapäätöksessä nro 3/07/2 on annettu lupamääräykset toiminnan lopettamisesta lohkojen 3–5 osalta.

Haaponevan turvetuotantoalue on kunnostettu tuotantoon vuosina 1987–1992. Ympäristöluvan mukainen tuotantopinta-ala on ollut 439,1 hehtaaria. Lohkojen 1, 2, 6 ja 2B (lohko 7) yhteenlaskettu pinta-ala on 249,8 hehtaaria. Vuonna 2018 tuotantoa oli vielä noin 57 hehtaarin alalla. Vuosi 2018 oli alueen viimeinen tuotantovuosi.

Neova Oy:n pyynnön mukaisesti toimintaa koskeva ympäristölupapäätös nro 3/07/2 voidaan määrätä raukeamaan, kun samalla annetaan tarpeelliset määräykset jälkihoitotoimista pilaantumisen ehkäisemiseksi ja vesienkäsittelystä sekä toiminnan tarkkailusta.

Haaponevan lohkojen 1, 2 ja 7 vedet on käsitelty sulan maan aikana pintavalutuskentällä 2 ja muuna aikana laskeutusaltailta. Pintavalutuskenttä on ollut käytössä vielä vuonna 2021. Vesien pumppaaminen kentälle on lopetettu Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksynnällä. Lohkojen 1, 2 ja 7 vedet on johdettu vesienkäsittelyrakenteiden jälkeen Humalojaan ja edelleen Pyhäjokeen. Lohkon 6 (Pikku Haaponeva) vedet on käsitelty ympärivuotisesti laskeutusaltailta. Lohkon 6 vedet on johdettu vesienkäsittelyrakenteiden jälkeen laskuojalla Lylyjoaan, josta edelleen Pyhäjokeen.

Haaponeva on kuulunut Pyhäjoen turvetuotantoalueiden käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailuohjelmaan. Haaponevan päästöjä on lupakauden aikana tarkkailtu vuosina 2009–2011, 2013, 2016–2019. Haaponevalla on tehty jälkihoitovaiheen päästötarkkailua vuonna 2020. Vesistö- ja kalataloustarkkailua on toteutettu jälkihoitovaiheessa Pyhäjoen yhteistarkkailuohjelman mukaisesti.

Ympäristöluvassa nro 3/07/2 on määrätty tuotantoalueen läheisyydessä sijaitsevan Latvalammen vedenkorkeuden tarkkailusta. Hakemuksen täydennyksessä hakija on esittänyt selvityksen toiminnan vaikutuksista Latvalampeen ja koosteen mittaustuloksista vuosilta 2004–2021. Selvityksen mukaan mittaustulosten perusteella Latvalammen pinnankorkeus on pysynyt jatkuvasti samalla tasolla lisäalueen (lohko 2B) kuntoonpanon aloittamisen (vuonna 2008) jälkeen, mikä osoittaa, ettei lisäalueen kuntoonpanotoilla ole ollut merkittävää vaikutusta Latvalammen pinnankorkeuteen.

Tässä päätöksessä on annettu tarpeelliset määräykset Haaponevan toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista, jotta päästöt vesistöön pienevät mahdollisimman nopeasti eikä alueelle jää jätteitä tai tarpeettomia rakenteita. Jälkihoitovaiheessa vedet on määrätty johdettavaksi käytössä olevien vesienkäsittelyrakenteiden kautta. Vesienkäsittely saadaan lopettaa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen hyväksynnällä, kun tässä päätöksessä määrätty edellytykset täyttyvät. Jälkihoitovaiheen päästö- ja vaikutustarkkailua ei ole katsottu tarpeelliseksi määrätä, kun otetaan huomioon alueen siirtyminen jälkikäyttöön ja päästötarkkailun toteuttaminen kahtena vuotena tuotannon päättymisen jälkeen. Myös Latvalammen vedenkorkeuden tarkkailu ei ole enää tarpeen.

Vesienhoidon keskeisenä tavoitteena on estää pintavesien ja pohjavesien tilan heikkeneminen sekä pyrkiä kaikkien vesien vähintään hyvään tilaan. Oulujoen–lijoen vuosille 2022–2027 laaditussa vesienhoitosuunnitelmassa Pyhäjoen ekologinen tila on luokiteltu hyväksi. Humalojaa ja Lylyjojaa ei ole luokiteltu vesienhoitosuunnitelmassa. Aluehallintovirasto arvioi, että tämän päätöksen määräysten mukaisesti tehtynä Haaponevan jälkihoitotoimet eivät heikennä Pyhäjoen ekologista tilaa. Tuotannosta poistuneen turvetuotantoalueen kasvittuminen tai siirtyminen muuhun maankäyttöön vähentää turvetuotannosta johtuneista syistä aiheutunutta eroosioriskiä ja päästöjä.

Kun Haaponevan jälkihoitotoimet ja turvetuotannon lopettamiseen liittyvät ympäristönsuojelua koskevat toimet tehdään tässä päätöksessä määrättyllä tavalla ja noudatetaan annettuja määräyksiä, toiminta täyttää ympäristönsuojelulain 94 §:n mukaiset toiminnan lopettamisen jälkeiset velvoitteet. Tuotannosta poistunutta aluetta koskevat jälkihoitovelvoitteet lakkaavat olemasta voimassa, kun Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on todennut jälkihoitotyöt tehdyiksi ja hyväksynyt vesienkäsittelyn lopettamisen.

Kalatalousmaksua on tullut maksaa lupapäätöksen nro 3/07/2 lupamääräyksen 19 perusteella. Turvetuotantotoimintaa ei ole harjoitettu Haaponevalla enää vuoden 2018 jälkeen, joten hankkeesta kalastolle ja kalastukselle aiheutuvien vahingollisten korvattavien vaikutusten voidaan katsoa vähentyneen siinä määrin haitattomalle tasolle, ettei kalatalousmaksua ole tarpeen enää määrätä maksettavaksi. Alue on myös siirtynyt jälkikäyttöön.

Jälkihoitomääräysten perustelut

Määräys 1

Määräyksellä varmistetaan turvetuotantoalueen asianmukainen siistiminen toiminnan päättymisen jälkeen. Näin varmistetaan myös se, ettei alueelle jää tarpeettomia rakennelmia eikä jätteitä, joista voisi aiheutua ympäristön pilaantumista tai roskaantumista. Ilmakuvatarkastelun perusteella alueella ei ole enää aumoja.

Ympäristönsuojelulain 133 §:n mukaan se, jonka toiminnasta on aiheutunut maaperän pilaantumista, on velvollinen puhdistamaan pilaantuneen maaperän siihen tilaan, ettei siitä voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Raportin ”Vapo Oy. Haaponevan tukikohta. Maaperän pilaantuneisuustutkimus. 14.8.2019” mukaan entisellä kaluston säilytys/huoltopaikalla on todettu kohonneita öljyhiilivetyjen pitoisuuksia tutkimuspisteestä KK5. Raportin ”Neova Oy. Haaponevan turvetuotantoalue. Maaperän kunnostusraportti. 14.11.2022” mukaan Haaponevalla toteutettiin pisteen KK5 kunnostustyöt 28.9.2022. USPA-asianhallintajärjestelmän mukaan raportti on toimitettu Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle, joka on asiassa toimivaltainen viranomaisena. Edellä sanottu huomioon ottaen erillistä jälkihoitomääräystä pilaantuneeseen maa-ainekseen liittyen ei ole tarpeen antaa.

Määräys 2

Määräys on annettu alueelta johdettavien vesien riittävän käsittelyn varmistamiseksi. Haaponevan turvetuotanto on päättynyt 2018. Tuotannon päättymisestä on siten tämän päätöksen antohetkellä suurimmalla osalla alueesta kulunut jo melkein viisi vuotta. Määräykseen 2 on kuitenkin kirjattu kriteerit, joiden perusteella valvontaviranomainen voi arvioida, milloin vesikäsittelyä ei ole enää tarpeen jatkaa. Olemassa oleviin vesienkäsittelyrakenteisiin ei kuulu enää pintavalutuskenttä. Vesien pumppaaminen pintavalutuskentälle on lopetettu Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen 18.10.2021 antamalla lausunnolla (POPELY/3041/2015) Haaponevan pumppauksen lopettamisesta. Tuotannosta poistetun alueen vedet johdetaan vielä laskeutusaltaiden kautta pintavesiin.

Määräys 3

Määräys 3 on tarpeen vesienkäsittelyrakenteiden toimivuuden varmistamiseksi ja päästöjen rajoittamiseksi.

Määräys 4

Määräys käyttötarkkailusta on tarpeen toiminnan vaikutusten selvittämiseksi ja tarkkailemiseksi, kuten ympäristönsuojelulain 94 §:ssä on säädetty. Haaponevan turvetuotannon päättyminen vuonna 2018, käytävissä olevat tarkkailutulokset ja alueen kasvittumisen alkaminen huomioon ottaen jälkihoitovaiheen päästö- ja vesistö tarkkailua ei ole katsottu tarpeelliseksi määrätä. Jälkihoitovaiheen päästötarkkailua alueella on tehty vuosina 2019 ja 2020.

Määräys 5

Jälkihoitovaiheen velvoitteiden lakkaamisesta annettu määräys on tarpeen, koska päätöstä annettaessa ei voida tarkasti tietää ajankohtaa, jolloin kaikki jälkihoitotoimet on saatettu loppuun ja tuotantoalueelta tulevien vesien käsittely voidaan lopettaa. Näin ollen vesienkäsittelyn lopettamisen ajankohta ja jälkihoitoimien päättymisen toteaminen on tar-

peen antaa valvontaviranomaisen arvioitavaksi ja hyväksyttäväksi. Tämän päätöksen määräyksiin on kuitenkin kirjattu edellytykset, joiden perusteella valvontaviranomainen voi arvioida, milloin jälkihoitotoimet on toteutettu asianmukaisesti eikä vesikäsitteilyä ole enää tarpeen jatkaa.

VASTAUS YKSILÖITYIHIN VAATIMUKSIIN

1. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen ja 2. Lapin ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen vaatimukset on otettu huomioon ratkaisusta, jälkihoitomääräyksistä ja niiden perusteluista ilmenevästi.

4. Haapaveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen vaatimukseen kunnossapidon riittävyyden tarkasteluun lohkon 1 eteläosan oijen suhteen aluehallintovirasto toteaa, että ELY-keskus on lupaa valvova viranomainen ja ELY-keskuksen 9.9.2021 määräaikaistarkastuksesta tehdyn tarkastuskertomuksen mukaan alueella ei ole edellytetty jatkotoimenpiteitä. Hakemuksen mukaan lohkon 1 alue on myyty 4.3.2021 ja lohkon alueita on siirtynyt viljelykäyttöön. Jälkihoitomääräyksen 3 mukaan jälkihoitovaiheen aikana käytössä olevat vesienkäsitteilyrakenteet on pidettävä kunnossa ja rakenteiden toimivuus on tarkistettava säännöllisesti.

PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Päätös on täytäntöönpanokelpoinen sen saatua lainvoiman.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki 88 § 1 momentin 1) kohta ja 94 §:n 1 ja 3 momentit

Jätelaki 28 § 1 momentti, 72 §, 73 §, 118 § ja 121 §

KÄSITTELYMAKSU

Ratkaisu

Lupa-asian käsittelymaksu on 5 012,70 euroa.

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta Joensuusta.

Perustelut

Hakemusasia on tullut vireille 4.10.2021, joten päätöksestä peritään maksu asian vireille tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan.

Asetuksen (1121/2020) liitteenä olevan maksutaulukon mukaan yli 150 hehtaarin laajuista turvetuotantoaluetta koskevan hakemusasian käsittelymaksu on 23 870 euroa. Taulukon alla olevan soveltamiskohdan 3 mukaan samanaikaisesti tehdystä luvan raukeamista ja jälkihoitotoimien vahvistamista (ympäristönsuojelulaki 94 §) koskevasta päätöksestä peritään 30 prosenttia taulukon mukaisesta maksusta. Maksu peritään soveltamiskohdan 5 mukaisesti 30 prosenttia pienempänä, koska asian vaatima työmäärä alittaa mainitun työmäärän vähintään 30 prosentilla. Maksu on siten 5 012,70 euroa.

Oikeusohje

Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2021 (1121/2020)

Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista heinä-joulukuussa vuonna 2023 (867/2023) 8 § 2 momentti

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Hakija

Päätös tiedoksi sähköpostitse

Haapaveden kaupunki

Haapaveden kaupungin terveyden- ja ympäristönsuojeluviranomainen / Ympäristöpalvelut Helmi

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, kalatalousviranomainen Suomen ympäristökeskus

Ilmoitus päätöksestä

Asianosaiset

Ilmoittaminen yleisessä tietoverkossa ja lehdessä

Aluehallintovirasto tiedottaa päätöksen antamisesta julkaisemalla kuulutuksen ja päätöksen lupaviranomaisen verkkosivuilla <https://ylupa.avi.fi>.

Tieto kuulutuksesta julkaistaan myös Haapaveden kaupungin verkkosivuilla.

Päätöstä koskeva ilmoitus julkaistaan Haapavesi-nimisessä sanomalehdessä.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Tapio Orjasniemi

Maria Alapuranen

Asian on ratkaissut ympäristöneuvos Tapio Orjasniemi ja esitellyt ympäristöylitarkastaja Maria Alapuranen.

Tiedustelut: asian esittelijä, puh. 0295 017 684 tai 0295 016 000.

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä sähköisestä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

Liite

Valitusosoitus

VALITUSOSOITUS

Tähän aluehallintoviraston päätökseen tai siitä perittävään maksuun voi hakea muutosta kirjallisella valituksella. Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, sijaintikunta ja vaikutusalueen kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Asian käsittelystä hallinto-oikeudessa voidaan periä oikeudenkäyntimaksu siten kuin tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) ja oikeusministeriön asetuksessa tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta (1122/2021) säädetään. Maksun suuruus on 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tarkempia tietoja maksuista saa hallinto-oikeudesta.

Toimi näin

Jos haet muutosta aluehallintoviraston päätökseen, tee kirjallinen valitus Vaasan hallinto-oikeuteen ennen valitusajan päättymistä. Valitusaika päättyy **26.10.2023**.

Valitusaika määräytyy seuraavasti:

- Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen viimeistään seitsemäntenä (7.) päivänä siitä, kun aluehallintovirasto on julkaissut päätöksen verkkosivuillaan.
- Valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista.
- Kun määräaika lasketaan, sitä päivää, kun päätös on saatu tiedoksi, ei oteta lukuun.
- Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkipäivä, määräaika päättyy ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Ilmoita valituksessa

- valittajan nimi, postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite. Jos valittajana on yhteisö, ilmoita sen nimi ja yhteystiedot.
- laillisen edustajan, asiamiehen tai muun valituksen laatineen henkilön nimi ja postiosoite, puhelinnumero ja muut tarpeelliset yhteystiedot, kuten sähköpostiosoite
- sellainen postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Hallinto-oikeus voi valita, mihin osoitteeseen se toimittaa asiakirjat, jos sille on ilmoitettu useampia prosessiosoitteita tai jos yhtäkään ilmoitettua yhteystietoa ei ole nimetty prosessiosoitteeksi.
- päätös, johon haetaan muutosta
- päätöksen kohta, johon haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Yhteystietojen muutoksesta on ilmoitettava viipymättä hallinto-oikeudelle valituksen vireillä olon aikana.

Valituksen liitteet

- aluehallintoviraston päätös, johon muutosta haetaan (alkuperäisenä tai jäljennöksenä)
- asiakirjat, joita käytetään vaatimusten tukena (jollei niitä ole toimitettu jo aiemmin aluehallintovirastoon)
- valtakirja

- o asiamiehen on liitettävä valitukseen valittajalta saatu valtakirja – ellei hän ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai sellainen oikeudenkäyntiavustaja, joka määrittellään luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa (715/2011).
- o asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa, jos hallinto-oikeuteen toimitetaan sellainen sähköinen asiakirja, jossa on selvitys asiamiehen toimivallasta. Asiamiehen ei myöskään tarvitse esittää valtakirjaa, jos valittaja on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa tai jos asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa.

Lähetä valitus hallinto-oikeuteen

Hallinto-oikeuden yhteystiedot ovat:

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4. krs (käyntiosoite)
PL 204, 65101 Vaasa (postiosoite)

sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

puhelinvaihe: 029 56 42 611

asiakaspalvelu: 029 56 42 780 (avoinna ma–pe kello 8.00–16.15)

telekopio (fax): 029 56 42 760

Valituksen saapuminen määräajassa on valittajan vastuulla, kun se lähetetään postitse, sähköpostitse, telekopiona tai lähetin välityksellä. Suljetussa laitoksessa oleva henkilö voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuussa myös sille henkilölle, joka on määrätty laitoksessa tätä tehtävää hoitamaan tai laitoksen johtajalle.

Valituksen on oltava perillä hallinto-oikeuden kirjaamossa viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen hallinto-oikeuden aukioloajan päättymistä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Tämä asiakirja PSAVI/8615/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PSAVI/8615/2021 har godkänts elektroniskt

Alapuranen Maria 14.09.2023 10:43

Orjasniemi Tapio 14.09.2023 10:42

NATURA 2000

TIETOLOMAKE

Luonnonvaraisten lintujen suojelusta annettu neuvoston direktiivi 2009/147/EY sekä luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annettu neuvoston direktiivi 92/43/ETY

TIETOLOMAKE

Erityissuojelualueille (SPA), ehdotuksille yhteisölle tärkeiksi alueiksi (pSCI), yhteisölle tärkeille alueille (SCI) ja erityisten suojelutoimien alueille (SAC)

1. ALUEEN TUNNISTUS**1.1. TYYPPI**

C

1.2. ALUEEN KOODI

FI1100001

1.3 ALUEEN NIMI:

Haapaveden lintuvedet ja suot

1.4. ENSIMMÄINEN TÄYTTÖAJANKOHTA

199610

1.5. PÄIVITYSAJANKOHTA**1.6. VASTUUTAHO:**

Metsähallitus

1.7. AJANKOHTA, JONA ALUE ON ILMOITETTU JA OSOITETTU/LUOKITELTU ERITYISALUEEKSI

Ajankohta, jona alue on luokiteltu SPA-alueeksi:	199808
Kansallinen oikeusperusta SPA-alueen osoittamiselle:	Valtioneuvoston päätös
Ajankohta, jona aluetta on ehdotettu SCI-alueeksi:	199808
Ajankohta, jona alue on vahvistettu SCI-alueeksi (*):	
Ajankohta, jona alue on osoitettu SAC-alueeksi:	201504
Kansallinen oikeusperusta SAC-alueen osoittamiselle:	Asetus 354/2015

Huomautus/huomautukset (**):

(*) (*) Valinnainen kenttä. Ympäristöasioiden pääosasto dokumentoi ajankohdan, jona alue on vahvistettu SCI-alueeksi (asiaa koskevan EU-luettelon hyväksymispäivä).

(**) (**) Valinnainen kenttä. Huomautuksia voidaan antaa esimerkiksi sellaisten alueiden luokittelu- tai osoittamisajankohdista, jotka koostuvat alunperin erillisistä SPA- ja /tai SCI-alueista

2. ALUEEN SIJAINTI

2.1 ALUEEN KESKIPISTE (desimaaliasteina)

Pituusaste

25,5131

Leveysaste

64,2633

2.2 PINTA-ALA (ha):

3616,00

2.3 MERIPINTA-ALAN OSUUS (%):

0

2.4 PITUUS (km):

2.5 HALLINNOLLINEN ALUEKOODI JA -NIMI:

NUTS II -tason koodi

FI1D

Unionin alueen nimi

Pohjois- ja Itä-Suomi

2.6 LUONNONMAANTIETEELLISET VYÖHYKKEET:

☐ Alppivyöhyke (% (*))	☒ Boreaalinen vyöhyke (% (*))	☐ Välimeren vyöhyke (% (*))
☐ Atlantin vyöhyke (% (*))	☐ Mannervyöhyke (% (*))	☐ Pannonian vyöhyke (% (*))
☐ Mustanmeren vyöhyke (% (*))	☐ Makaronesian vyöhyke (% (*))	☐ Arovyöhyke (% (*))

(*) Jos alue sijitsee useammalla kuin yhdellä luonnonmaantieteellisellä vyöhykkeellä, ilmoitetaan peittävyysprosentti kullakin vyöhykkeellä (valinnainen).

3. TIEDOT ALUEEN EKOLOGIASTA

3.1. ALUEELLA ESIINTYVÄT LUONTOTYYPIET SEKÄ ALUEEN ARVIOINTI NIIDEN OSALTA:

Liitteen I mukaiset luontotyytit						Alueen arviointi			
Koodi	PF	NP	Pinta-ala (ha)	Luolat (lkm)	Tietojen laatu	A B C D	A B C		
						Edustavuus	Suhteellinen pinta-ala	Suojelu	Yleisarviointi
3160			1172,96		G	C	C	C	B
3260			1		G	B	C	B	B
7110			856,2		G	C	C	C	C
7140			41,42		G	B	C	B	B
7310			976,4		G	C	C	C	C
9010			18		G	C	C	C	C

PF: Merkitään "x" ensisijaisuuden ilmoittamiseksi, jos luontotyyppi esiintyy sekä ensisijaisesti suojeltavassa että muussa muodossa (6210, 7130, 9430)

NP: Merkitään "x", jos luontotyyppiä ei enää esiinny alueella (valinnainen)

Pinta-ala: Ilmoitettaessa voidaan käyttää desimaaliarvoja

Luolat: Jos luontotyypeistä 8310 ja 8330 (luolat) ei ole saatavilla arvioita pinta-alasta, ilmoitetaan luolien lukumäärä

Tietojen laatu: G = "Hyvä" (esimerkiksi tutkimusten perusteella), M = "Kohtalainen" (esimerkiksi osittaisen tietojen ja ekstrapolaation perusteella), P = "Huono" (esimerkiksi karkea arvio)

3.2 DIREKTIIVIN 2009/147/EY 4 ARTIKLAN JA DIREKTIIVIN 92/43/ETY LIITTEEN II MUKAISET LAJIT SEKÄ ALUEIDEN ARVIOINTI NÄIDEN OSALTA

Laji		Alueen populaatio						Alueen arviointi						
Ryh- mä	Koodi	Tieteellinen nimi	S	NP	Koko		Yksikkö	Luok- ka	Tietojen laatu	Popu- laatio	Suo- jelu	Eristy- neisyys	Yleis- arv.	
					Tyyppi	Minimi	Maks.							
M	1355	Lutra lutra			p	1	5	i		M	C	C	C	C
B	A002	Gavia arctica			r	0	1	p		M	C	C	C	C
B	A002	Gavia arctica			c	1	5	i		P	C	C	C	C
B	A006	Podiceps grisegena			r	8	8	p		P	C	C	C	C
B	A006	Podiceps grisegena			c	30	30	i		P	C	C	C	C
B	A007	Podiceps auritus			r	2	2	p		M	C	C	C	C
B	A007	Podiceps auritus			c	1	5	i		P	C	C	C	C
B	A038	Cygnus cygnus			r	15	15	p		G	C	C	C	C
B	A038	Cygnus cygnus			c	20	200	i		M	C	B	C	C
B	A039	Anser fabalis			c	10	50	i		P	C	C	C	C
B	A054	Anas acuta			c	5	20	i		P	C	C	C	C
B	A054	Anas acuta			r	30	30	p		G	C	C	C	C
B	A055	Anas querquedula			r	1	1	p		G	C	C	C	C
B	A055	Anas querquedula			c	5	10	i		M	C	C	C	C
B	A056	Anas clypeata			c	20	30	i		M	C	C	C	C
B	A056	Anas clypeata			r	10	10	p		G	C	C	C	C
B	A059	Aythya ferina			r	8	8	p		G	C	B	C	C
B	A061	Aythya fuligula			r	70	70	p		G	C	B	C	C
B	A061	Aythya fuligula			c	300	400	i		M	C	B	C	C
B	A065	Melanitta nigra			c	40	40	i		P	C	B	B	C
B	A065	Melanitta nigra			r	2	2	p		G	C	B	A	C
B	A066	Melanitta fusca			r	7	7	p		G	C	C	C	C
B	A066	Melanitta fusca			c	5	20	i		P	C	C	C	C
B	A068	Mergus albellus			c	30	30	i		P	C	C	C	C
B	A068	Mergus albellus			r	3	3	p		G	C	C	C	C
B	A072	Pernis apivorus			r	1	5	p		M	C	C	C	C
B	A081	Circus aeruginosus			c	10	10	i		P	C	C	C	C
B	A081	Circus aeruginosus			r	3	3	p		G	C	C	C	C
B	A082	Circus cyaneus			r	1	2	p		M	C	C	C	C
B	A082	Circus cyaneus			c	1	2	p		M	C	C	C	C
B	A094	Pandion haliaetus			c	3	5	i		P	C	C	C	C
B	A096	Falco tinnunculus			c	4	4	i		P	C	C	C	C
B	A096	Falco tinnunculus			r	1	1	p		G	C	C	C	C
B	A098	Falco columbarius			c	2	2	i		P	C	C	C	C
B	A099	Falco subbuteo			r	3	4	p		M	C	C	C	C
B	A104	Bonasa bonasia			p	20	40	p		M	C	C	C	C
B	A107	Tetrao tetrix			p	70	100	cmales		M	C	C	C	C
B	A108	Tetrao urogallus			p	15	30	p		M	C	C	C	C
B	A119	Porzana porzana			r	2	2	p		P	C	C	C	C
B	A127	Grus grus			c	2	10	i		P	C	C	C	C
B	A127	Grus grus			r	7	7	p		G	C	C	C	C
B	A140	Pluvialis apricaria			c	1	10	i		P	C	C	C	C
B	A140	Pluvialis apricaria			r	22	30	p		M	C	C	C	C
B	A151	Philomachus pugnax			r	1	1			M	C	C	C	C
B	A151	Philomachus pugnax			c	1800	1800	i		P	C	C	C	C
B	A152	Lymnocyptes minimus			r	1	1	p		M	C	C	C	C
B	A161	Tringa erythropus			r	1	3	p		M	C	C	C	C
B	A166	Tringa glareola			r	8	8	p		G	C	C	C	C
B	A166	Tringa glareola			c				C	P	C	C	C	C
B	A170	Phalaropus lobatus			r	0	0			M	C	C	C	C
B	A170	Phalaropus lobatus			c	40	40	i		P	C	C	C	C
B	A177	Larus minutus			c	500	800	i		P	C	B	C	C
B	A177	Larus minutus			r	41	41	p		G	C	C	C	C
B	A179	Larus ridibundus			r	191	191	p		G	C	B	C	C
B	A193	Sterna hirundo			r	2	2	p		M	C	C	C	C

B	A193	Sterna hirundo			c	5	20	i		P	C	C	C	C
B	A194	Sterna paradisaea			r	2	2	p		M	C	C	C	C
B	A215	Bubo bubo			p	2	2	p		P	C	C	C	C
B	A222	Asio flammeus			r	11	50	p		P	C	C	C	C
B	A223	Aegolius funereus			r	2	2	p		P	C	C	C	C
B	A236	Dryocopus martius			r	1	2	p		M	C	C	C	C
B	A241	Picoides tridactylus			p	2	2	p		P	C	C	C	C
B	A260	Motacilla flava			r	2	2	p		M	C	C	C	C
B	A272	Luscinia svecica			c	1	5	i		P	C	C	C	C
B	A456	Surnia ulula			c	1	1	i		P	C	C	C	C
B	A457	Strix nebulosa			r				p	DD	C	C	C	C
B	A457	Strix nebulosa			p	1	1	p		P	C	C	C	C
B	A542	Emberiza rustica			r	3	3	p		M	C	C	C	C

Alueella on lisäksi 2 uhanalaista lajia

3.3 MUUT TÄRKEÄT KASVI- ja ELÄINLAJIT

Laji			Alueen populaatio				Perustelut						
			Koko		Yksikkö	Luok- ka	Liite		Muut luokat				
Ryhmä	Koodi	Tieteellinen nimi	S	NP			Minimi	Maksimi	IV	V	A	B	C
B		Loxia leucopterus			20	20	p	C					X
B	A275	Saxicola rubetra			20	20	p	C					X

Ryhmä: A = Sammakkoeläimet, B = Linnut, F = Kalat, FU = Sienet, I = Selkärangattomat, L = Jäkälät, M = Nisäkkäät, P = Kasvit ja R = Matelijat

Koodi: Lintujen ja liitteiden IV ja V lajien osalta tulisi tieteellisen nimen lisäksi käyttää viiteportaalisissa annettua koodia.

S: Merkitään "kyllä", kun lajia koskevat tiedot ovat arkaluontoisia ja niitä sen vuoksi ei aseteta yleisesti saataville

NP: Merkitään "x", jos lajia ei enää esiinny alueella (valinnainen)

Tyyppi: p = pysyvä, r = pesivä/lisääntyvä, c = levähtävä, w = talvehtiva (kasvien ja muiden kuin muuttavien lajien osalta merkitään "pysyvä")

Yksikkö: i = yksilöt, p = parit tai muut yksiköt populaatioyksiköitä ja koodeja koskevan standardoidun luettelon mukaisesti ottaen huomioon luontotyyppidirektiivin 12 ja 17 artikla (raportointi) (ks. viiteportaali).

Luokka (runsausluokat): C = Yleinen, R = Harvinainen, V = Hyvin harvinainen, P = Esiintyvä.

Perusteluluokat: IV, V: Luontotyyppidirektiivin liitteissä IV ja V olevat lajit, A: Kansallinen punainen lista, B: Kotoperäinen (endeemi), C: Kansainväliset yleissopimukset ja D: muu syy

Tietojen laatu: G = "Hyvä" (esimerkiksi tutkimusten perusteella), M = "Kohtalainen" (esimerkiksi osittaisten tietojen ja ekstrapolaatin perusteella), P = "Huono" (esimerkiksi karkea arvio) ja DD = "Ei tietoja" (tätä luokkaa käytetään vain, jos populaation koosta ei voida tehdä edes karkeaa arviota; tässä tapauksessa populaation kokoa koskeva kenttä voidaan jättää tyhjäksi, mutta runsausluokkia koskeva kenttä on täytettävä).

4. ALUEEN KUVAUS

4.1. ALUEEN YLEISPIIRTEET:

Koodi	Luontotyyppiluokka	Peittävyys (%)
N06	Sisävedet: järvet ja lammot sekä virtaavat vedet	40
N07	Suot ja rantakasvillisuus	54
N16	Lehtipuumetsät	3
N17	Havupuumetsät	3
N22	Sisämaan kalliot, vyörysoramaat, hietikot, pysyvän lumen alueet (ja jäätiköt)	0
LUONTOTYYPPIEN KOKONAISPEITTÄVYYS		100 %

ALUEEN MUUT OMINAISPIIRTEET

Ainalin lintujärvet

Ainalin lintujärviin kuuluvat Ainali, Apaja, Haapolampi, Korkatti, Kypärä, Litukka, Suojärvi ja Köyrylampi, joka sijaitsee Köyryrimmen suoalueella. Ainalin pienissä järvissä ja lammissa vesi on soisen valuma-alueen ansiosta humuspitoista. Haapolampi on hyvin runsasravinteinen ja umpeenkasvamassa. Ainalin lintujärvet ovat hyvin matalia. Laakeuden ansiosta järvissä on hyvin kehittyneet, leveät kasvillisuusvyöhykkeet. Laajat järvikortteikot ja kelluslehtisten kasvustot ovat tyyppillisiä. Järviruoko- ja kaislakasvustoja on vain muutamilla järvillä. Leveä saravyöhyke kiertää rantoja. Rantametsät ovat yleensä soistuneita koivu- ja mäntyraiteita.

Ainalissa järvikorte peittää 1/4 vesipinta-alasta. Ainalin maksimisyvyys on 95 cm. Järvi voitaneen lukea osmankäämi-ratamosarpiotyypin (Typha-Alisma-tyyppi) järveksi. Järven pohjaa peittää paksu lieju, paikoin pohjassa on hiekkaa ja suuria kiviä. Ainalin rantaniittyjä on niitetty ja käytetty karjanlaitumina.

Ainalin alueen vesilinnustoa on tutkittu jo vuosisadan alkupuolelta lähtien. Alueen vesilinnustoon kuuluu ainakin 20 vesilintulajia ja 10 kahlaajalajia. Tukkasotka, tavi, jouhisorsa ja haapana ja telkkä ovat runsaslukuisimmat pesimälajit vesilinnuista. Kahlaajia alueella pesii ainakin 10 lajia, joista valtalajeja ovat taivaanvuohi, liro, suokukko ja kuovi.

Korkatin lammashaka, Ainalin Kalmasaari ja Säynäjäniemen rantaniitty

Korkatinjärven itärannalla on vuosikymmeniä käytössä ollut lammashaka, joka sijaitsee tien ja järven välissä. Haan kasvillisuus on heinä- ja saravaltaista, melko vaatimattomassa lajistossa on mm. niittyleinikki, niittysuolaheinä ja mesimarja. Järven puolella on märkä vesisaraniitty, jota reunustavat kiiltoapajupensaikat. Korkatin lammashaasta lähinnä saraniitty sisältyy ehdotettuun Natura 2000-rajaukseen.

Myös Ainalin Kalmasaarta on ennen laidunnettu. Saarella on ollut lampaita viimeksi 1960-luvulla. Niitto on loppunut 1950-luvulla. Suurin osa saaresta on puolukka-mustikkatyyppin koivuvaltaista sekametsää. Saarella on rantaniittyjä, jotka ovat umpeenkasvamassa. Viitakastikka on rantaniityillä valtalajina. Järveen päin rantaniityt vaihettuvat vesisaraikoksi ja edelleen järvikortteikoksi. Kalmasaarta on kellarikoikana käytetty hautausmaana, joten saari on paikallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen kohde.

Ainalin rannalla Säynäjäniemessä on pieni, yhä laidunkäytössä oleva rantaniitty. Niittoa on Säynäjäniemessäkin tehty 1950-luvulle asti. Tämän jälkeen niitty on ollut kylän yhteislaitumena. Laidunniitty on valkoopilavaltaista tuoretta heinäniittyä, jolla märemmissä painanteissa kasvaa suo-orvokkia ja kurjenjalkaa. Alueella on myös saraniittyä. Niityn pohjoisosassa on pieni männikkö.

Köyryrimpi-Ollikkaanrimpi ja Porerimpi

Köyryrimpi-Ollikkaanrimpi on laajempi sekä aapa- että keidassuota sisältävä suoalue. Porerimpi on suhteellisen laaja, luonnontilainen keidassuo, jonka reunalla on vanhaa haapavaltaista metsää.

4.2. ALUEEN LUONNE JA MERKITYS

Ainalin alue on lintuvesiensuojeluohjelmassa kansainvälisesti arvokas kohde. Vesilinnusto ja kahlaajalajisto on alueella hyvin monipuolinen ja runsaslukuinen. Alueella pesii säännöllisesti lähes 50 lintuvesille ominaista lajia. Alueella on merkitystä geneettisen ja lajistollisen monimuotoisuuden ylläpitäjänä, koska alueella esiintyy myös harvinaisia lajeja. Ainalin alueen järvi- ja lampiryhmällä on kansainvälisesti tärkeä merkitys linnuille muutonaikaisena levähdyspaikkana ja sulkimispaikkana. Alueella on myös suuri riistataloudellinen merkitys. Korkatin lammashaka, Ainalin Kalmasaari ja Säynäjäniemen

rantaniitty on luokiteltu paikallisesti arvokkaiksi perinnemaisemiksi.

Köyryrimpi-Ollikkaanrimpi on suhteellisen luonnontilainen ja laaja aapasuo, jossa on myös keidassuo-osa. Porerimpi on laaja luonnontilainen keidassuo. Molemmat suot ovat myös linnustoltaan arvokkaita ja monipuolisia suoalueita.

Ojitukset lintuvesien ympäristössä ovat aiheuttaneet humuspitoisuuden lisääntymistä vedessä. Järvien vesien säännöstelyä on suunniteltu. Lisääntyvä kesämökkien rakentaminen ja metsästys- ja virkistyskäyttö aiheuttaa häiriöitä alueen linnustolle.

Korkatinjärven lammashaassa laidunnusta tulisi jatkaa nykyiseen tapaan. Ojankaivuun myötä alueen etelä- ja pohjoislaidalle on tullut rikkakasvilajistoa. Kalmasaari on nykyään sorsastajien ja retkeilijöiden käytössä. Saarella on nuotio- ja leiripaikkoja. Saaren pitämiseksi arvokkaana perinnemaisemana olisi saarta raivattava ja laidunnettava.

Suojelutavoitteen määrittely:

Kaikki tietolomakkeen taulukossa 3.1 ja 3.2 mainitut luontotyyppit ja lajit kuuluvat alueen suojeluperusteisiin ja kaikkien niiden suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa.

Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita:

- alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys,
- luontotyyppin tai lajin elinympäristön laatua tai lajin populaatiokoon elinvoimaisuutta parannetaan ennallistamis- ja hoitotoimenpitein.
- Alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään alueen käyttöä ohjaamalla

4.3 UHAT, KUORMITUKSET JA TOIMET, JOILLA ON VAIKUTUKSIA ALUEESEEN**Kaikkein tärkeimmät vaikutukset ja toimet, joilla on suuria vaikutuksia alueeseen**

KIELTEISET VAIKUTUKSET				MYÖNTEISET VAIKUTUKSET			
ARVIOINTI-SKAALA	UHAT JA KUORMITUKSET (koodi)	PILAANTUMINEN	SISÄPUOLELLA / ULKOPUOLELLA (i o b)	ARVIOINTI-SKAALA	TOIMET, HOITO (koodi)	PILAANTUMINEN	SISÄPUOLELLA / ULKOPUOLELLA (i o b)
H	J02.01		o				
H	F03.01		b				

Muita tärkeitä vaikutuksia, joilla kohtalaisia/vähäisiä vaikutuksia alueeseen

KIELTEISET VAIKUTUKSET				MYÖNTEISET VAIKUTUKSET			
ARVIOINTI-SKAALA	UHAT JA KUORMITUKSET (koodi)	PILAANTUMINEN	SISÄPUOLELLA / ULKOPUOLELLA (i o b)	ARVIOINTI-SKAALA	TOIMET, HOITO (koodi)	PILAANTUMINEN	SISÄPUOLELLA / ULKOPUOLELLA (i o b)
M	K02.01		i				
M	J02.01		i				

Arviointiskaala: H = suuri, M = kohtalainen, L = vähäinen

Pilaantuminen: N = Typpikuormitus, P = Fosfori-/fosfaattikuormitus, A = Happokuormitus/hapettuminen, T = Toksiset epäorgaaniset kemikaalit, O = Toksiset orgaaniset kemikaalit, ja X = Monenlaisia pilaavia aineita.

i = sisäpuolella, o = ulkopuolella, b = sekä sisä- että ulkopuolella.

4.4 OMISTUSSUHTEET (valinnainen)

	Tyyppi	(%)
Julkinen	Kansallinen/liittovaltion taso	59
	Valtio/maakunta	
	Paikallinen/kunnallinen	
	Muu julkinen	
	Yhteisomistus	
	Yksityinen	41
	Ei tiedossa	
	Yhteensä	100

4.5 TIETOLÄHTEET (VALINNAINEN)

Finnish Environment Agency 1996: Finnish Wetlands of International Importance. Descriptions of Present and Proposed Ramsar Convention Sites. - Finnish Environment Agency. Nature and Land Use Division. 15.1. 1996.

Rajasärkkä, A. 1996: Pohjanmaan puistoalueen linnuston linjalaskennat 1995. Julkaisematon selvitys. Metsähallitus.

Pessa, J. 1995: Haapaveden Haaponevan haihdutus- ja imeytysaltaan linnustotutkimukset. Vuoden 1994 tutkimustulokset. - Perämeren tutkimusaseman julkaisuja 4. 42 s.

Bird Life Suomen IBA-aineisto vv.1993-1995.

Tietokantatäydennys 2016:

Metsähallitus 2013: Luontotyyppi-inventointi. MHGIS ja YSAGIS -tietokannat, luontotyyppi-aineisto 15.11.2013.

Bird Life Suomi 2014: Tiira-havainnointijärjestelmän tiedot vuosilta 2006 - 2013.

Rajasärkkä, Ari 2013: Lintujen pesivien parien kanta-arviot SPA-alueittain Metsähallituksen vuosilta 2000-2013 kokoamien linjalaskenta-aineistojen perusteella. Excel-taulukko.

Metsähallitus. 27.11.2013.

Jorma Pessa/Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kokoamat Natura-alueiden linnustoa koskevat seuranta-aineistot ja tietokannat.

Linkit:

5. ALUEEN SUOJELUN TILA (VALINNAINEN)

5.1 SUOJELUALUETYYPIT KANSALLISELLA JA ALUEELLISELLÄ TASOLLA

Koodi	Peittävyys (%)
FI00	100

5.2 ALUEEN YHTEYDET MUIHIN ALUEISIIN:

-osoitettu kansallisella tai alueellisella tasolla

Tyyppin koodi	Alueen nimi	Tyyppi	Peittävyys (%)
---------------	-------------	--------	----------------

-osoitettu kansainvälisellä tasolla

Tyyppi	Alueen nimi	Tyyppi	Peittävyys (%)
Ramsar	Bird Wetlands of Haapavesi	=	100

5.3 ALUEEN OSOITTAMINEN

Köyryrimpi-Ollikkaanrimpi on valtakunnallisen soidensuojelun perusohjelman kohde. Korkatinjärven lammashaka, Ainalin Kalmasaari ja Säynäjaniemen rantaniitty on luokiteltu paikallisesti arvokkaiksi perinnebiotoopeiksi.

Ainali, Apaja, Haapolampi, Korkatti, Kypärä, Köyrylampi, Litukka ja Suojärvi sisältyvät valtakunnalliseen lintuvesiensuojeluohjelmaan. Ne muodostavat Project Mar-kohteen.

Ainalin alueen lintuvesien suojelu toteutetaan luonnonsuojelulain ja/tai vesilain nojalla. Porerimmen ja Köyryrimmen-Ollikkaanrimmen suojelu toteutetaan luonnonsuojelulailla. Alueen perinnebiotooppien suojelun ensisijaisena toteutuskeinona on maanomistajan kanssa tehtävä sopimus.

6. ALUEEN HOITO

6.1 ALUEEN HOIDOSTA VASTAAVA(T) TAHO(T):

Metsähallitus Pohjanmaan luontopalvelut

Pohjois-Pohjanmaan ELY -keskus

6.2 HOITOSUUNNITELMA(T):

Onko hoitosuunnitelma laadittu?

Kyllä

Nimi:

Linkki:

Ei, mutta valmisteilla

Ei

6.3 SUOJELUTOIMET

7. ALUEEN KARTTA

INSPIRE ID -tunnus:

Onko kartta toimitettu PDF-tiedostona? (valinnainen)

Kyllä

Ei

Tiedot alkuperäisestä kartasta, jota käytetty sähköisten rajausten digitoimisessa (valinnainen).